

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

**RAPORT MONITORINGOWY STRATEGII ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
„ŚLĄSKIE 2020+”**

ZA LATA 2012-2013

KATOWICE, LISTOPAD 2014

Raport monitoringowy opracowany przez:

Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego (RCAS)

Wydział Rozwoju Regionalnego

tel. 32 77 40 305

e-mail: rcas@slaskie.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

ul. Ligonia 46; 40-037 Katowice

www.slaskie.pl

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	2
2. Sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie.....	3
3. Diagnoza tematyczna	8
Obszar Priorytetowy A Nowa gospodarka	8
Obszar Priorytetowy B Szanse rozwojowe mieszkańców	13
Obszar Priorytetowy C Przestrzeń.....	20
Obszar Priorytetowy D Relacje z otoczeniem.....	25
4. Raport wskaźnikowy.....	34
5. Realizacja celów Strategii – budżet zadaniowy	43
6. Wykaz dokumentów strategicznych województwa (stan na 31 grudnia 2013 r.)	51
7. Wykaz zleconych badań i ekspertyz	58
8. Podsumowanie	86

1. Wstęp

Skuteczne wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” zapewnia system monitoringu i ewaluacji strategii, mający stanowić element krajowego systemu monitoringu realizowanego na podstawie zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Odpowiednio przeprowadzony monitoring w postaci analizy wskaźników ilościowych i jakościowych umożliwi sprawne zarządzanie rozwojem regionu. Dzięki niemu wdrażanie strategii będzie procesem ciągłym i dynamicznym.

Odpowiedzialność za monitoring i ewaluację wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” spoczywa na Zarządzie Województwa Śląskiego. Do oceny realizacji Strategii został stworzony na poziomie województwa system monitoringu, którego strukturę instrumentalną stanowią raporty monitoringowe.

W celu zharmonizowania działań, podejmowanych w procesie monitoringu przez wydziały merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego i inne jednostki uczestniczące w jego realizacji, a także przeprowadzenia prawidłowej oceny wszystkich programów i działań, mających wpływ na realizację zapisów Strategii, powołany został w Urzędzie Marszałkowskim, **Zespół ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego** (pierwszy zespół został powołany w listopadzie 2006 r., ostatnia aktualizacja Uchwała nr 272/313/IV/2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 18.02.2014 r.).

W związku z przyjętą w 2013 r. aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego raporty monitoringowe będą opracowywane raz na dwa lata. Układ obecnego Raportu monitoringowego składa się z następujących elementów:

- sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie;
- diagnoza tematyczna;
- raport wskaźnikowy;
- realizacja celów Strategii – budżet zadaniowy;
- wykaz dokumentów strategicznych województwa;
- wykaz zleconych badań i ekspertyz.

Przedłożony **Raport monitoringowy Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” za lata 2012-2013** przygotowany został w Referacie Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Wydziału Rozwoju Regionalnego. Podstawą jego opracowania stały się złożone przez zaangażowane w proces monitoringu wydziały i jednostki **Ankiety dot. monitoringowe Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”**, zawierające informacje o opracowywanych programach i strategiach wspierających realizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Ponadto w raporcie po raz pierwszy znalazły się informacje na temat poniesionych wydatków na realizację celów Strategii. Dane statystyczne ujęte w raporcie w zależności od obszaru, którego dotyczą, oraz związanych z tym możliwości technicznych zebrania danych, odnoszą się do lat 2014-2011. Raport monitoringowy za lata 2012-2013 jest siódmym raportem od momentu przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że ze względu na problemy w zakresie pozyskiwania danych niniejszy raport może nie w pełni prezentować wszystkie zjawiska i działania prowadzone na rzecz realizacji strategii. System monitorowania będzie w dalszym ciągu rozwijany m.in. w ramach systemu Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych. Ponadto ocena realizacji, zgodnie z zapisami

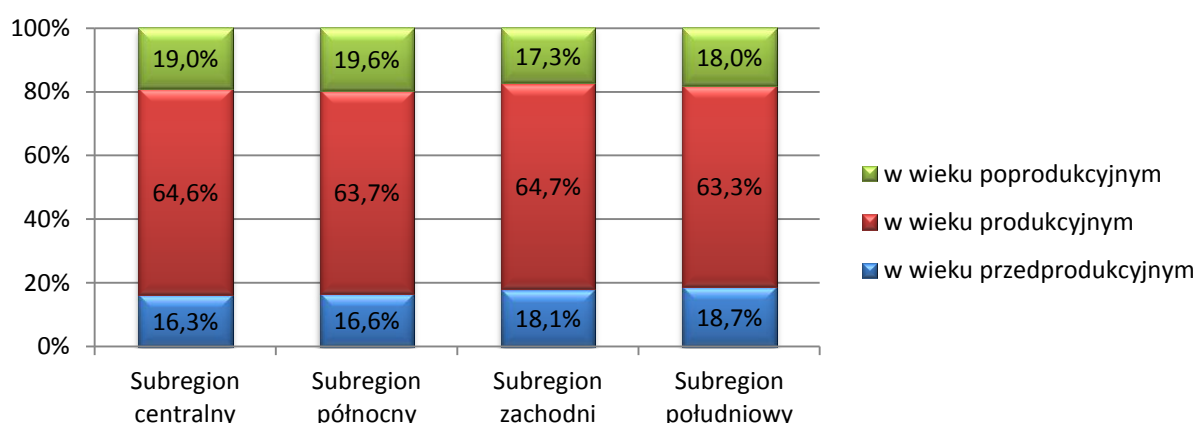
zaktualizowanej Strategii, zawarta będzie w Raporcie ewaluacyjnym, który przygotowywany jest raz na kadencję.

2. Sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie

Demografia

Choć województwo śląskie z 4 599,4 tys. mieszkańców ciągle jest najludniejszym po województwie mazowieckim regionem Polski, to w ostatnich latach w demografii województwa coraz silniej przejawiają się negatywne tendencje depopulacji i starzenia się społeczeństwa. Spadek liczby ludności województwa wynika z faktu, iż region charakteryzuje się spadkiem w ruchu naturalnym ludności (-1‰), jak i ujemnym saldem migracji (-1,3‰). Należy jednak zauważyć, że w przekroju podregionów sytuacja jest bardziej zróżnicowana – podregiony: bielski, rybnicki i tyski notują dodatni przyrost naturalny, z czego bielski i tyski również dodatnie saldo migracji. Szczególnie niekorzystnie wygląda sytuacja demograficzna miast (zwłaszcza tych skoncentrowanych w centralnej części województwa, tworzących Metropolię Górnośląską) oraz rolniczych okolic Częstochowy. Oprócz negatywnych tendencji w liczbie ludności postępuje także proces starzenia się społeczeństwa. Województwo śląskie charakteryzuje się niskim udziałem ludności poniżej 17 roku życia w ogóle mieszkańców (17%, w kraju 18,3%), a większym od średniej krajowej udziałem osób w wieku produkcyjnym (64,3% wobec 63,9%) oraz poprodukcyjnym (18,7% wobec 17,8%).

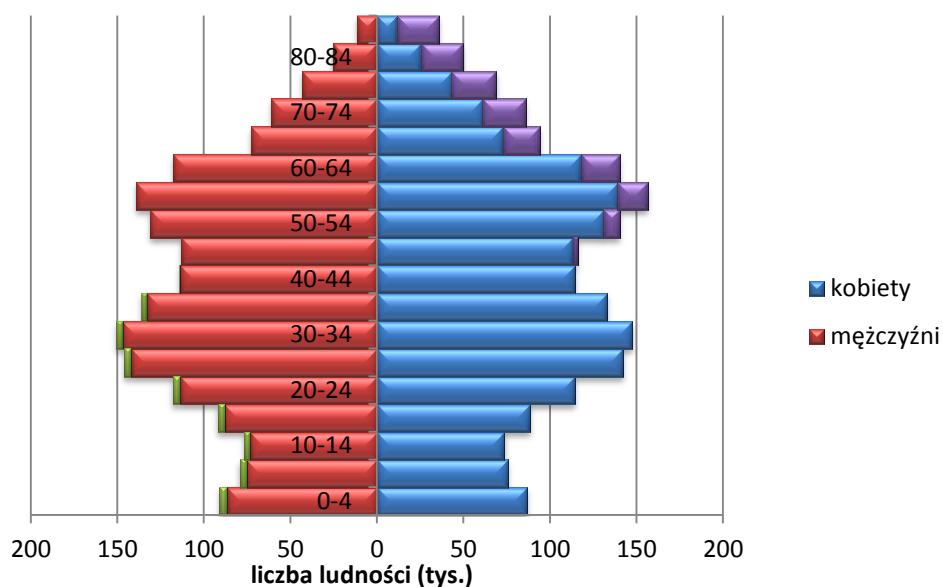
Wykres 1. Struktura wiekowa ludności w subregionach województwa śląskiego w 2012 r. (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

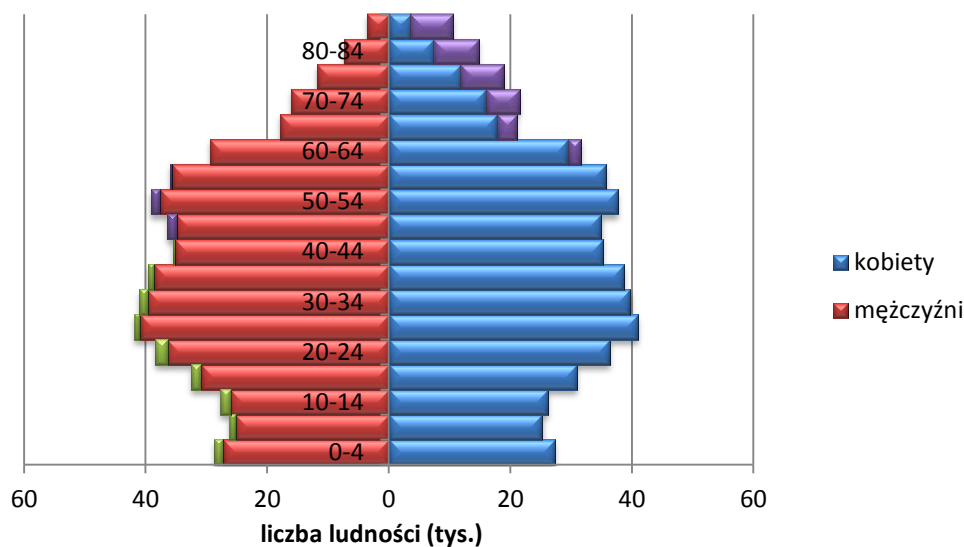
Struktura wiekowa ludności województwa jest zbliżona do struktury kraju. Wśród ludności w wieku do 40 lat dominują mężczyźni, natomiast wśród osób w wieku powyżej 45 lat znacząco dominują kobiety. Średnio na 100 mężczyzn w regionie przypada 107 kobiet. Jest to przede wszystkim związane z krótszym średnim trwaniem życia mężczyzn. Prognozowane dalsze trwanie życia dla kobiet w regionie wynosi 80 lat, a dla mężczyzn 72 lat (dla porównania dla Polski te wskaźniki wynoszą odpowiednio 81 i 72,7). Zróżnicowania w piramidzie wieku dla miast i wsi w województwie przedstawiają wykresy zamieszczone poniżej.

Wykres 2. Piramida wieku i płci dla miast województwa śląskiego w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 3. Piramida wieku i płci dla wsi województwa śląskiego w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Rynek pracy

Województwo śląskie tradycyjnie cechuje się wysokim udziałem przemysłu w strukturze zatrudnienia, wysokimi zarobkami oraz względnie niskim bezrobociem. W 2012 r. w województwie śląskim pracowało 1,6 mln osób¹ (tj. 11,9% ogółu zatrudnionych w kraju). W porównaniu z innymi województwami śląskie charakteryzuje się bardzo niskim udziałem zatrudnionych w rolnictwie w ogóle zatrudnionych – zaledwie 6,2% (102 104 osoby) wobec 17,1% w skali kraju. Wyższy od przeciętnej na poziomie kraju jest udział zatrudnionych w przemyśle (36,7% w stosunku do

¹ Zatrudnieni wg faktycznego miejsca pracy.

26,8%). Udział zatrudnionych w usługach kształtuje się na podobnym poziomie jak w kraju. Rozkład zatrudnionych na sektory gospodarki nie zmienił się znacząco od 2009 r. W kluczowych dla nowoczesnej gospodarki sekcjach zmiany poziomu zatrudnienia ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Zatrudnienie w kluczowych sekcjach gospodarki w latach 2009-2012 (wg faktycznego miejsca pracy).

rok	jednostka	zatrudnienie ²			
		J	M	P	Q
2009	Polska	241 508	474 324	1 075 457	747 092
	Śląskie	24 196	55 536	125 307	95 326
2010	Polska	239 639	480 548	1 082 191	764 273
	Śląskie	24 080	56 419	125 392	96 637
2011	Polska	249 498	511 258	1 085 660	774 250
	Śląskie	25 147	60 116	124 939	96 988
2012	Polska	257 404	524 910	1 084 862	790 339
	Śląskie	26 572	60 667	125 029	99 659

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W porównaniu z 2009 r., w 2012 liczba osób zatrudnionych zwiększyła się w każdej z badanych sekcji poza sekcją P, gdzie nieznaczne zmniejszenie liczby zatrudnionych należy tłumaczyć dotyczącym województwo śląskie niżem demograficznym. W wymienionych powyżej sekcjach najwyższe zatrudnienie występuje w edukacji oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, najniższe w sekcji: informacja i komunikacja.

Województwo śląskie charakteryzuje się stosunkowo niską aktywnością zawodową ludności. Zgodnie z danymi z badania BAEL, bierni zawodowo (niepracujący ani nie szukający pracy) stanowili ok. 46% mieszkańców w wieku 15+ wobec średniej dla kraju 41%. W województwie śląskim najwięcej biernych zawodowo jest w grupie wiekowej powyżej 50 lat – 1 244 tys. osób, ok. 68% ogółu tej grupy (ok. 64% w kraju). Duży udział biernych zawodowo jest także w grupie 15-29 lat – ok. 22% (401 tysięcy osób). Udział biernych zawodowo pozostaje w ostatnich latach na zbliżonym poziomie – w 2009 r. było ich 45% (64% w najstarszej grupie wiekowej).

Bezrobocie w województwie śląskim kształtuje się na niższym niż średnia dla kraju poziomie. W grudniu 2013 stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim wyniosła 11,2% (13,4% w kraju) – niższa była jedynie w województwach wielkopolskim i mazowieckim. Najwyższym bezrobociem charakteryzował się podregion częstochowski (16,3%), jednak powiatem z najwyższą stopą bezrobocia był Bytom (20,7%). Najniższe bezrobocie notowano w podregionie tuskim (7,1%), a z pojedynczych powiatów – w Katowicach (5,4%). Sporym problemem jest bezrobocie długotrwałe (ponad rok), które bardzo często tożsamy jest z bezrobociem strukturalnym. W województwie śląskim dotyka ono szczególnie podregion bytomski, gdzie w 2012 r. długotrwałe bezrobotni stanowili aż 38,3% wszystkich bezrobotnych oraz podregion częstochowski, gdzie stanowili 37,9%.

Rachunki regionalne³

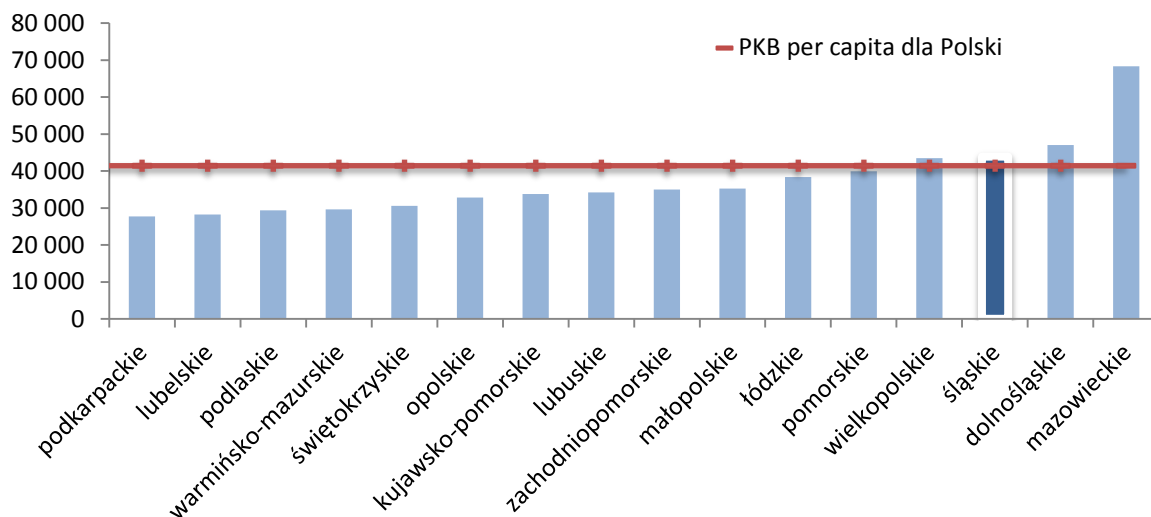
Negatywne tendencje demograficzne oraz strukturalne problemy rynku pracy odbijają się na rozwoju gospodarczym województwa. W 2012 r. (w odniesieniu do roku poprzedniego) region rozwijał się

² Zatrudnienie: J (informacja i komunikacja), M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), P (edukacja) i Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna).

³ Dane na podstawie szacunku PKB dla województw za 2012 rok

najwolniej w Polsce – wzrost PKB wyniósł zaledwie 2,2% (wobec 5,9% w pomorskim, 5,5% w wielkopolskim czy 3,7% w sąsiednim małopolskim). PKB województwa śląskiego stanowi 12,7% PKB kraju, zaś w przeliczeniu na mieszkańca przekłada się to na 43 864 zł, tj. 106% średniej krajowej. Spośród podregionów największym wolumenem PKB legitymuje się podregion katowicki (42 842 mln zł), zaś w PKB per capita przoduje podregion tyski (59 635 zł). Na drugim biegunie znajduje się podregion bytomski, gdzie na mieszkańca przypada zaledwie połowa wartości z podregionu tyskiego.

Wykres 4. Produkt krajowy brutto per capita w województwach w 2012 r.

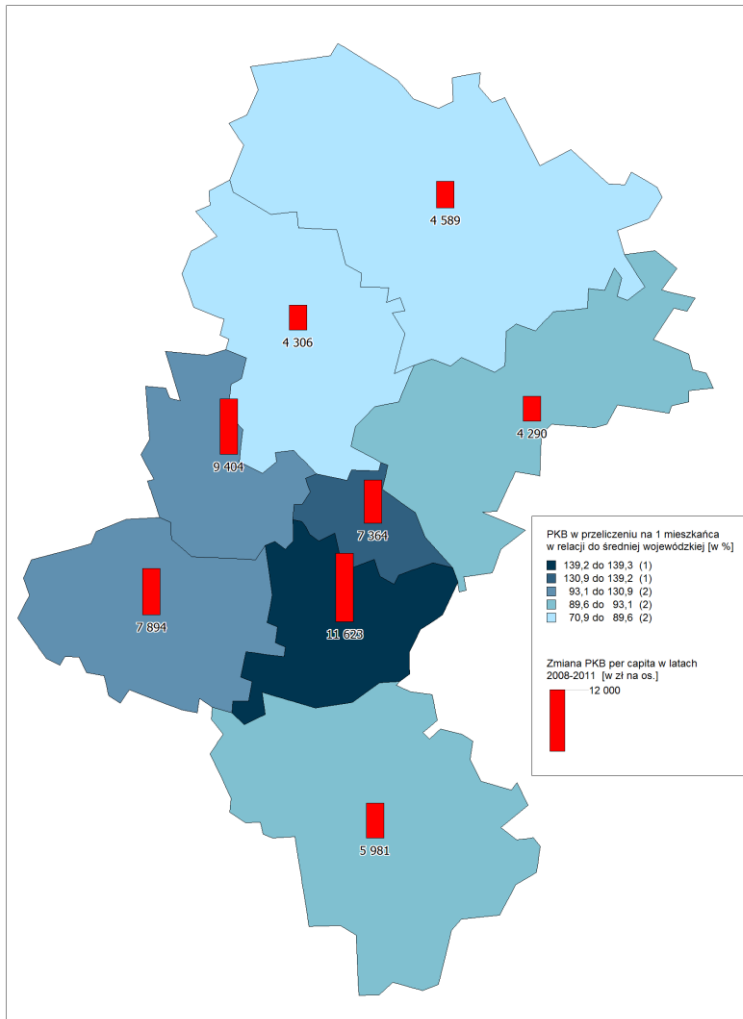

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Z produktem krajowym brutto silnie skorelowana jest również produktywność pracy (iloraz wartości dodanej brutto i liczby pracowników), której kształtowanie się w ostatnich latach przedstawia mapa poniżej. Największą wartość wskaźnika i również największy wzrost w ostatnich latach obserwuje się w podregionach: tyskim i rybnickim. Najślabiej pod tym względem wypadają podregiony: częstochowski i bielski.

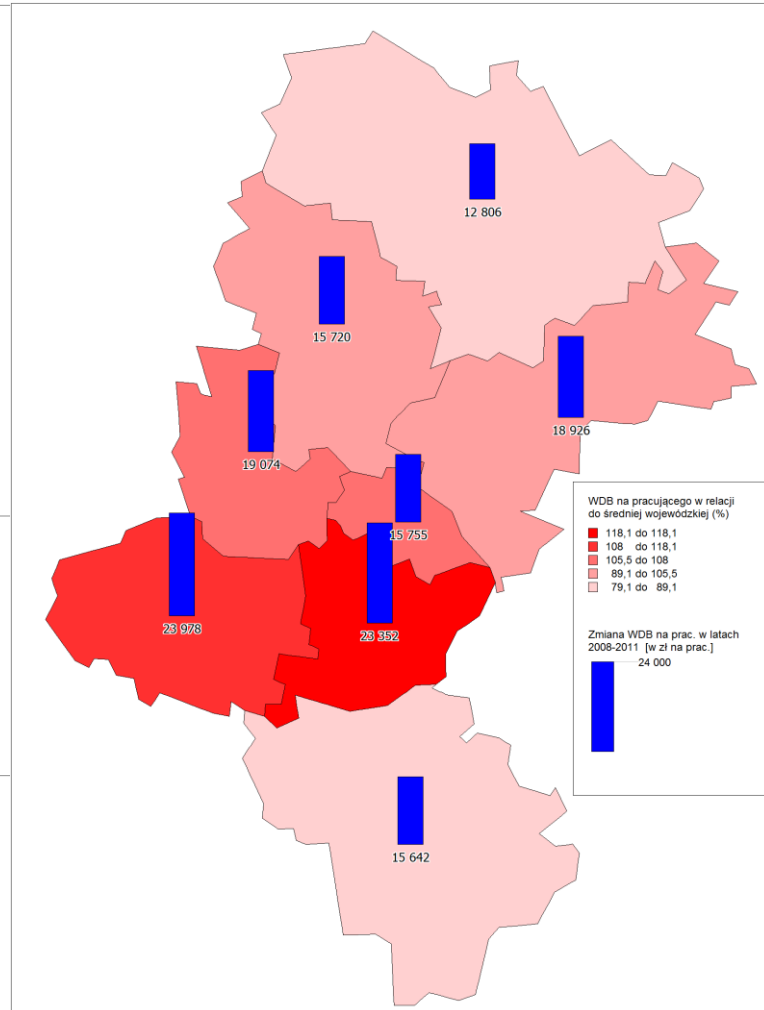

Mapa 1. PKB per capita w latach 2008-2011 w województwie śląskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 2. Produktywność pracy w latach 2008-2011 w województwie śląskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

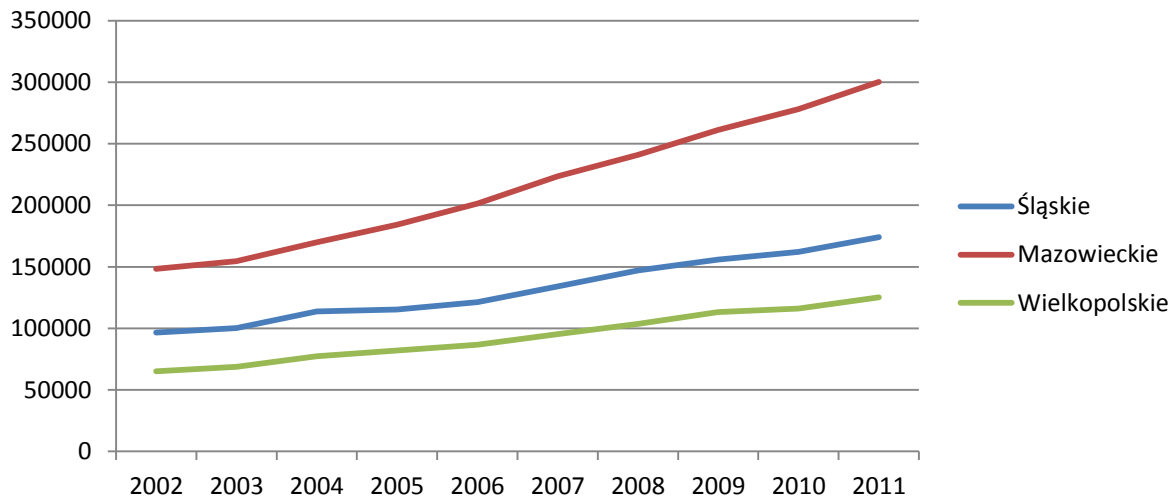
3. Diagnoza tematyczna

Obszar Priorytetowy A Nowa gospodarka

Wartość dodana brutto

Województwo Śląskie od lat utrzymuje się na pozycji wicelidera pod względem wytworzonej wartości dodanej brutto. Jednak mimo utrwalającej się tendencji wzrostowej z każdym rokiem województwo zwiększa swój dystans do lidera (województwa mazowieckiego).

Wykres 5. Wartość dodana brutto w wybranych województwach w latach 2002-2011 (mln zł).

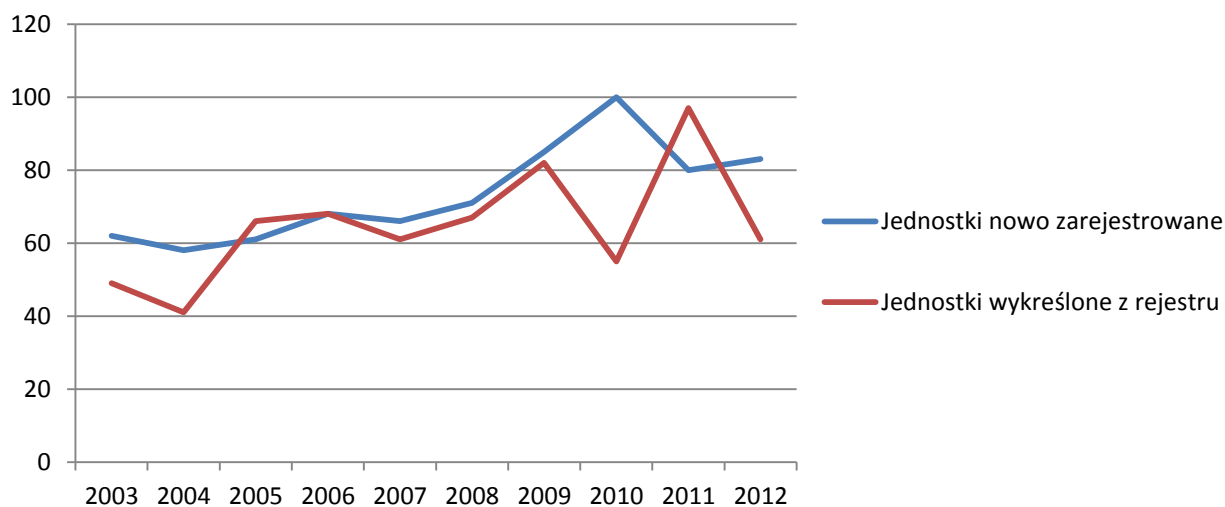
Źródło: Opracowanie własne na Banku Danych Lokalnych GUS.

Największy wpływ na wygenerowanie wartości dodanej brutto w regionie ma przemysł (PKD 2007 sekcja B, C, D, E) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (PKD 2007 sekcje G, H, I, J). Wpływ rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (PKD 2007 sekcja A) jest marginalny.

Podmioty gospodarcze

Województwo śląskie jest jednym z dwóch województw osiągających najwyższe wyniki pod względem ilości podmiotów gospodarki narodowej. W województwie istnieją jednak silne zróżnicowania wewnętrzne związane z poziomem rozwoju przedsiębiorczości. Najwyższe wartości wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców osiąga w podregionie katowickim, sosnowieckim i bielskim. Najniższe natomiast w tyskim i bytomskim. Pomimo znaczącego potencjału region charakteryzuje się niższą wartością wskaźnika niż wynosi średnia krajowa. Zdecydowaną większość ogólnej liczby podmiotów gospodarczych w województwie stanowią podmioty sektora prywatnego. Udział podmiotów sektora publicznego jest niewielki.

Wykres 6. Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Stosunek liczby podmiotów nowo zarejestrowanych do wykreślonych z rejestru wykazuje się znacznymi wahaniami. W ostatnich latach występowały okresy sprzyjające powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych jak również zamykaniu już istniejących. Odnotowano również przypadek, kiedy wartości analizowanych jednostek były jednakowe.

Usługi i rozwiązania wspierające biznes

Województwo śląskie oferuje zarówno obecnym jak i przyszłym inwestorom wiele usług i rozwiązań ułatwiających prowadzenie działalności, a także pozwalających zlecać niektóre niezbędne do wykonania czynności na zewnątrz firmy. Niewątpliwym atutem regionu jest występowanie na jego terenie uczelni wyższych, parków technologicznych i przemysłowych, a także działalność klastrów, organizacji przedsiębiorców, inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej oraz instytucji publicznych.

Bardzo ważne miejsce we wspieraniu biznesu zajmują także specjalne strefy ekonomiczne. W regionie znajduje się jedna z najsilniejszych w kraju – specjalna strefa ekonomiczna (katowicka). Nie bez znaczenia jest również organizacja licznych imprez targowo-wystawienniczych.

Region charakteryzuje również duża koncentracja bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), będąca wynikiem dobrze ocenianej atrakcyjności inwestycyjnej województwa oraz funkcjonowania na jego obszarze firm reprezentujących marki globalne.

ICT

System łączności województwa ulega znacznym przeobrażeniom. Wyraźnemu postępowi w zakresie rozwoju telefonii komórkowej towarzyszy spadająca liczba abonentów telefonii przewodowej.

W ostatnich latach nastąpił szybki wzrost liczby użytkowników komputerów z dostępem do sieci Internet. Wzrost wartości wskaźnika dotyczy zarówno użytkowników w gospodarstwach domowych, jak również w przedsiębiorstwach.

Urzędy województwa śląskiego charakteryzują się największym odsetkiem: pracowników posiadających podpis elektroniczny, usług opartych o załatwienie sprawy w pełni elektronicznie oraz najczęstszym wprowadzaniem nowej usługi elektronicznej lub znaczącym ulepszeniem sposobu jej świadczenia stosując technologie teleinformatyczne. Województwo śląskie jest również regionem, w którym urzędnicy najczęściej informowali obywateli i przedsiębiorców o możliwości korzystania z usług administracji publicznej przez Internet oraz zachęcali do korzystania z tej formy załatwiania spraw urzędowych. Mimo dużego zaangażowania w propagowanie elektronicznej formy składania dokumentów nadal do urzędów wpływa największa w kraju ilość dokumentów w formie papierowej⁴.

W województwie nadal występują obszary nie objęte infrastrukturą szerokopasmową (tzw. obszary białe), jak również tereny, na których znajduje się wymagana infrastruktura, ale usługi świadczy tylko jeden operator usług teleinformatycznych (tzw. obszary szare). Jednocześnie występują tzw. obszary czarne, w których stwierdzono zarówno odpowiednią infrastrukturę, jak również co najmniej dwóch operatorów telekomunikacyjnych. Utrudniony dostęp do usług ICT mają mieszkańcy subregionu północnego i południowego.

Przemysły kreatywne

Województwo śląskie, a w szczególności obszary Metropolii Górnośląskiej oraz Aglomeracji: Częstochowskiej, Rybnickiej i Bielskiej, dysponują sporym potencjałem rozwojowym związanym z rozwojem przemysłów kreatywnych, designu, wzornictwa, co związane jest z uwarunkowaniami historycznymi a także istniejącą bazą intelektualną, społeczną i infrastrukturalną.

Spośród podmiotów kreatywnych w województwie śląskim najliczniejsze są podmioty z branży reklamowej, a także zajmujące się działalnością wydawniczą, architekturą oraz instytucje kultury. Metropolię Górnośląską charakteryzuje wysoka liczba podmiotów branż: nagraniowej, agencji informacyjnych oraz instytucji nauki. W Aglomeracji Bielskiej i Częstochowskiej rozwinięte jest wydawanie oprogramowania, radiofonia i sprzedaż dóbr kultury. Ponadto w Bielskiej rozwinięta jest branża wydawnicza oraz organizacja targów i konferencji, a w Częstochowskiej produkcja pamiątek i zabawek. Mocną stroną Aglomeracji Rybnickiej jest z kolei nadawanie programów i usługi telewizji kablowej. Wśród podmiotów kreatywnych (z wyjątkiem instytucji kultury i prowadzących działalność artystyczną), dominują przedsiębiorstwa prywatne.⁵

Należy zwrócić uwagę, że pracownie architektoniczne działające w województwie śląskim charakteryzują się wysokim poziomem, a największą renomą (także międzynarodową) wśród nich cieszą się m.in.: Medusa Group, KWK Promes oraz Konior Studio. Jednocześnie realizacje architektoniczne z terenu województwa śląskiego zaprojektowane przez pracownie spoza regionu (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, nowe Muzeum Śląskie) pochwalic się mogą szeroką estymą wśród fanów architektury.

Województwo śląskie wciąż charakteryzuje się raczej niskim poziomem infrastruktury i umiejętności w zakresie projektowania zarówno w szkolnictwie wyższym, jak i w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych. Rozwój designu w regionie wspierany jest jednak dzięki funkcjonowaniu licznych uczelni

---

⁴ „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce w 2012 r.”, Badanie przeprowadzone przez Partner in Business Strategies na zlecenie Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Październik 2012.

⁵ Raport z badania „Analiza potencjału rozwojowego funkcji Metropolitalnych obszarów aglomeracji miejskich województwa śląskiego, będących ośrodkami wzrostu gospodarczego województwa śląskiego w kontekście procesów zachodzących na regionalnym rynku pracy – kultura i przemysły kreatywne”.

wyższych kształcących przyszłych projektantów, w tym przede wszystkim Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach oraz uruchomieniu kierunku wzornictwo w wielu uczelniach prywatnych województwa śląskiego (np. w Gliwickiej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości). W regionie w obszarze designu działa także wiele prężnych inicjatyw, m.in. projekt Design Silesia oraz Zamek Cieszyn, który silnie wspiera działalność artystyczną i wystawienniczą⁶, a także realizuje projekt „Śląski Klaster Dizajnu”, który przyczynia się do koncentracji branży kreatywnej w województwie śląskim.

Turystyka

W 2012 r. w województwie śląskim znajdowało się 617 obiektów turystycznego zakwaterowania, co stanowiło 7% tego typu obiektów w Polsce. Dominującą rolę w województwie odgrywa podregion bielski skupiając ponad połowę z nich na swoim terytorium, w pozostałych podregionach stan kształtuje się równomiernie w przedziale 5 do 7% całości obiektów w regionie. W województwie śląskim w latach 2003-2012 zanotowano wzrost liczby obiektów tego typu zbliżony do ogólnopolskiego na poziomie 30%, tymczasem wszystkie podregiony doświadczyły wzrostu w tym zakresie, w szczególności dotyczy to podregionu tyskiego (wzrost o ponad 100%). W przypadku pomiaru wskaźnika liczby miejsc noclegowych przypadających na 1 000 mieszkańców widoczna jest słabość regionu w stosunku do Polski (wskaźnik notuje dwukrotnie mniejszą wartość i nie przekracza 10 miejsc), a wyjątkiem wśród podregionów jest jedynie podregion bielski dysponujący bazą noclegową wybijającą się na tle kraju – ponad 35 miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców. Jednakże w prawie każdym z podregionów widoczny jest wzrost wartości wskaźnika (wyjątkiem jest podregion rybnicki). Także wskaźniki udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców oraz korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców prezentują się gorzej w województwie aniżeli w Polsce, i tu znów wyjątkiem jest podregion bielski osiągający bardzo wysokie wyniki.

Tabela 2. Struktura aktywności turystycznej w Polsce, w województwie śląskim oraz jego podregionach w latach 2003 i 2012.

Jednostka terytorialna	ogółem liczba obiektów		miejsca noclegowe na 1 000 mieszk.		udzielone noclegi na 1 000 mieszk.		korzystający z noclegów na 1 000 mieszk.	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	2003	2012	2003	2012	2003	2012	2003	2012
	ob.	ob.	msc.	msc.	-	-	osoba	osoba
POLSKA	7 116	9 483	15,62	17,53	1 187,27	1 609,36	383,41	587,42
ŚLĄSKIE	474	617	7,44	9,56	598,74	1 002,46	247,86	400,99
Podregion bielski	270	345	31,83	35,49	2 670,40	3 802,21	889,77	1 137,70
Podregion bytomski	24	41	3,78	5,81	104,70	318,24	45,84	176,54
Podregion częstochowski	42	46	6,62	7,58	550,42	700,92	378,08	456,70
Podregion gliwicki	25	36	3,35	5,17	309,22	631,99	116,19	298,14
Podregion katowicki	33	38	3,75	6,28	338,74	761,60	167,14	381,01
Podregion rybnicki	29	33	3,26	3,01	204,06	254,13	97,78	123,59
Podregion sosnowiecki	35	44	2,50	4,04	181,30	450,66	95,35	246,51
Podregion tyski	16	34	1,70	5,02	181,95	597,25	121,33	233,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

⁶ P. Rojek-Adamek i G. Gawron, „O designie w województwie śląskim. Opinie śląskich projektantów, przedsiębiorców i samorządów lokalnych”.

W województwie śląskim poprawia się jakość obiektów turystycznego zakwaterowania. Wśród hoteli, moteli i pensjonatów przybywa tych z 5 i 4 gwiazdkami, ale w 2012 r. dominowały obiekty z 3 (78 obiektów) i z 2 gwiazdkami (44 obiekty) łącznie stanowiąc 2/3 ogółu obiektów. Województwo śląskie stanowi obszar dla ruchu turystycznego pochodzącego tak z Polski jak i zagranicy. W porównaniu z całym krajem region jest w większym stopniu zdominowany przez turystykę obywateli polskich (84,5% ogółu turystów). Pozostałe 15% turystów stanowią obcokrajowcy, wśród których dominują obywatele Niemiec (blisko 22% spośród ogółu zagranicznych turystów). W tym obszarze wyróżniają się też obywatele Włoch (blisko 10%) oraz Rosjanie i Ukraińcy (każdy z nich blisko 8%).

Ekonomia społeczna

Wśród podmiotów ekonomii społecznej znajdują swoje miejsce wszelkiego rodzaju instytucje, które mają charakter aktywizujący i ukierunkowane na społeczność cechującą się trudnością w poruszaniu w życiu społecznym. Na terenie województwa śląskiego według danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego funkcjonuje 9 Zakładów Aktywności Zawodowej⁷, 53 Warsztaty Terapii Zajęciowej⁸, 10 Centrów Integracji Społecznej oraz 20 Klubów Integracji Społecznej⁹. Do instytucji tego typu należy włączyć spółdzielnie socjalne, których w województwie śląskim jest 79¹⁰. Łączna wartość to 171 wyspecjalizowanych instytucji działających w zakresie aktywizacji społecznej. Są to jednostki, które działają jako samoistne instytucje bądź funkcjonują jako jednostki podległe bądź to organizacjom pozarządowym bądź jednostkom organizacyjnym samorządu terytorialnego.

Warunki pracy

Województwo śląskie jest regionem charakteryzującym się specyficzną infrastrukturą oraz wysokim stopniem koncentracji zakładów pracy. Liczba osób pracujących w warunkach zagrożenia w województwie na przestrzeni ostatnich lat maleje. Pomimo tego w 2012 r. województwo śląskie było regionem, w którym występowały najtrudniejsze warunki pracy – 131 tys. osób¹¹ pracowało w warunkach zagrażających zdrowiu. Dla porównania w województwie mazowieckim zaledwie 6,5 tys. pracowników¹² zatrudnionych było w warunkach zagrożenia. Ponadto w województwie śląskim mamy do czynienia z dużym wewnętrznym zróżnicowaniem regionu pod względem liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia, gdzie najgorsze warunki pracy odnotowano w podregionie katowickim, z kolei najmniej osób pracujących w warunkach zagrażających zdrowiu wystąpiło w podregionie bytomskim.

---

⁷ Niepełnosprawni.slaskie.pl, stan na dzień 29 kwietnia 2014 r.

<<http://niepelnosprawni.slaskie.pl/pl/artukul/zazy/1312883711/0/280>>

⁸ Ibidem, <<http://niepelnosprawni.slaskie.pl/files/zalaczniki/2011/07/20/1311146501/1311146544.pdf>>

⁹ Ibidem, <<http://niepelnosprawni.slaskie.pl/files/zalaczniki/2013/07/02/1372760228/1372760294.pdf>>

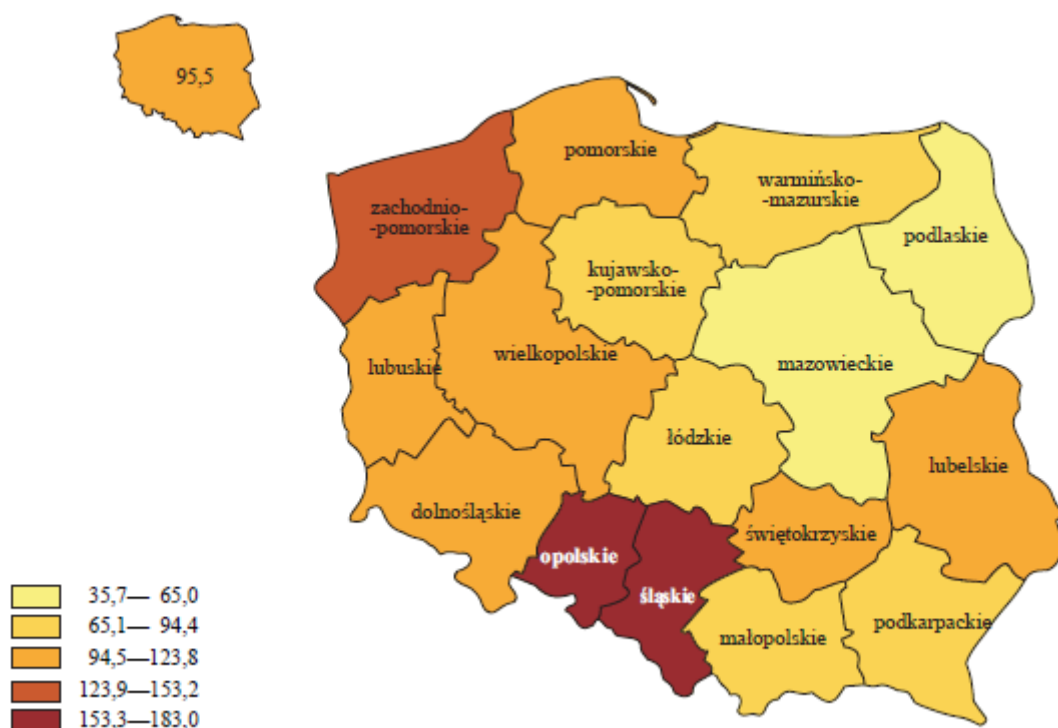
¹⁰ Ogólnopolski Katalog Spółdzielni Socjalnych, dostęp: 29 kwietnia 2014 r.

<<http://www.spoldzielniesocjalne.org/slaskie.htm>>

¹¹ Spośród 715,7 tys. osób objętych badaniem.

¹² Spośród 106,8 tys. osób objętych badaniem.

Mapa 3. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1 000 zatrudnionych w podziale na województwa w 2012 r.¹³

Źródło: Warunki pracy w 2012 r., GUS.

Warto wspomnieć, że zdecydowanie największą grupę czynników szkodliwych, na które narażone były osoby pracujące w województwie śląskim związanych było ze środowiskiem pracy (występowanie pyłów przemysłowych, nadmierny hałas, substancje chemiczne, wysokie lub niskie temperatury).

Województwo śląskie jednocześnie było regionem, w którym zanotowano najwięcej wypadków przy pracy, w tym najwięcej wypadków ciężkich. Większość z nich spowodowanych było nieprawidłowym zachowaniem pracownika, niewłaściwym stanem czynnika materialnego lub brakiem/niewłaściwym posługiwaniem się czynnikiem materialnym. Wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy dominowały osoby zatrudnione w zakładach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego, górnictwa i wydobywania oraz handlu.

Województwo śląskie wypada bardzo niekorzystnie także pod względem stwierdzonych chorób zawodowych. W 2012 r. było na czele regionów, w których zanotowano największą ich liczbę, w tym jednocześnie największą liczbę stwierdzonych pylic płuc.

Obszar Priorytetowy B Szanse rozwojowe mieszkańców

Aktywność społeczna

Ogólnopolska baza organizacji pozarządowych prowadzona przez Stowarzyszenie Klon/Jawor podaje liczbę 11 803 organizacji pozarządowych w województwie śląskim (stan na 28 kwietnia 2014 r.), co daje mu 4. miejsce w skali całego kraju. Dominującym obszarem działań dla tego rodzaju organizacji jest sport, turystyka i wypoczynek (36% NGO's zajmuje się tą tematyką). Poza nimi istotne

¹³ W zakładach objętych badaniem, liczeni jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

działy zainteresowań stanowią: nauka, kultura i ekologia oraz przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych. Według danych bazy REGON (stan na 31 października 2011 r.) na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 8 412 stowarzyszeń i 941 fundacji, co łącznie daje 9 353 podmiotów sektora pozarządowego. Wskaźnik liczby organizacji sektora pozarządowego przypadających na 10 tys. mieszkańców wynosił w 2011 r. 20,24.

Aktywność społeczna objawia się także poprzez działalność polityczną, która przedstawiona tutaj zostanie przez wykorzystanie czynnego i biernego prawa wyborczego. **Średnia frekwencja wyborcza w województwie śląskim**¹⁴ ukształtowała się na poziomie 44,64%, co jest wynikiem niższym aniżeli miara wskaźnika dla całego kraju (45,95%). Największą aktywnością wyborczą wykazali się mieszkańcy podregionów: bielskiego oraz tyskiego, natomiast najniższą podregionu bytomskiego oraz gliwickiego. W zaledwie 12 powiatach zanotowano frekwencję wyborczą na poziomie wyższym od frekwencji dla województwa, przy czym najwięcej mieszkańców udało się do urn w Bielsku-Białej oraz w powiatach ziemskich: bielskim i żywieckim. W województwie śląskim w **wyborach samorządowych** notowano frekwencję wyborczą na bardzo niskim poziomie, zdecydowanie poniżej frekwencji dla Polski, która w 2010 r. wyniosła 47,32% natomiast w 2006 r. 45,99%. W pierwszej turze wyborów, zarówno w 2010 r. jak i w 2006 r. śląskie z wartościami odpowiednio 42,94% oraz 39,98% znalazło się na przedostatnim miejscu wśród regionów Polski. Zarówno w wyborach samorządowych w 2010 r., jak również w 2006 r. najbardziej aktywnymi podregionami, w których frekwencja wyborcza była wyższa od frekwencji na poziomie województwa, były: bielski, częstochowski oraz tyski. Z kolei aktywność w zakresie biernego prawa wyborczego przedstawiona na podstawie wyborów samorządowych na szczeblu gminy i powiatu z 2010 r. wykazuje rejestrację 20,4 tys. kandydatów¹⁵. Na tle pozostałych regionów kraju taka liczba kandydatów plasowała województwo śląskie na 3. miejscu, za województwem mazowieckim oraz wielkopolskim. Przeliczając jednak liczbę zarejestrowanych kandydatów na 10 tys. mieszkańców wartość wskaźnika dla województwa śląskiego była najniższą w kraju i wyniosła 43,99. Analizując podregiony największą wartość wskaźnika zanotowano w podregionie częstochowskim oraz bielskim, natomiast najmniejszą w podregionie gliwickim oraz katowickim. Warto zauważyć, że podregion tyski, w którym zarejestrowanych było jedynie 1,9 tys. kandydatów, po przeliczeniu ich liczby na 10 tys. mieszkańców uplasował się na 3. miejscu wśród pozostałych podregionów.

Edukacja

W latach 2002-2011 w województwie śląskim, podobnie jak w kraju, odnotowano wzrost poziomu wykształcenia ludności. Odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim wzrósł o 7,8 pp. (w kraju o 7,2 pp.), tj. z 40,6% w 2002 r. do 48,4% w 2011 r. Największa dynamika zmian dotyczyła osób z wykształceniem wyższym, których udział wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej zwiększył się o 7,0 pp. (z 8,9% w 2002 r. do 15,9% w 2011 r.). Obniżył się odsetek osób z nieukończonym wykształceniem podstawowym oraz bez wykształcenia, który w 2002 r. wynosił 2,3%, natomiast w 2011 r. – 0,9%.

¹⁴ Dane pozyskane z Państwowej Komisji Wyborczej. Średnia w opracowaniu liczona jako stosunek sumy wydanych kart oraz sumy uprawnionych do głosowania w wyborach do: Sejmu RP (lata 2005, 2007, 2011), na Prezydenta RP (II tura wyborów w latach 2005 i 2010), Parlamentu Europejskiego w 2009 r. oraz w wyborach do samorządu terytorialnego (I tura wyborów w 2006 r. oraz wybory w 2010 r.).

¹⁵ Przez liczbę kandydatów rozumie się sumę zarejestrowanych kandydatów w wyborach do: rad powiatu, rad gminy i miast na prawach powiatu oraz kandydatów na stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta.

W województwie śląskim w 2011 r. 13,3% osób w wieku 13-14 lat nie ukończyło szkoły podstawowej lub było bez wykształcenia szkolnego, natomiast wśród osób w wieku 15-19 lat bez skończonej szkoły podstawowej zanotowano 0,5%. Wyniki z roku 2011 wykazały, że to kobiety częściej niż mężczyźni kończyły uczelnie wyższe oraz licea ogólnokształcące. Narodowy Spis Powszechny z roku 2011 wykazał, że naukę kontynuowało 565,1 tys. osób, które posiadały już określony poziom wykształcenia. Wśród tej grupy osób prawie 75% osób kontynuowało naukę w trybie dziennym (stacjonarnym), a ponad 25% osób uzupełniało wykształcenie w trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym), na odległość.

W 2013 r. średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej: język polski (62%), historia i wiedza o społeczeństwie (58%) dawały województwu śląskiemu trzecią pozycję w kraju. Natomiast wyniki w części matematyczno-przyrodniczej: przedmioty przyrodnicze (59%), matematyka (47%) plasowały region na niższej – piątej pozycji w kraju.

W województwie śląskim w 2013 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 40,7 tys. osób, z czego 36,2 tys. osób ubiegało się o świadectwo dojrzałości po raz pierwszy. Odsetek zdanych egzaminów maturalnych wyniósł 82%, co było najlepszym wynikiem w kraju (razem z woj. lubelskim, kujawsko-pomorskim i pomorskim). W 2012 r. na rynek pracy bądź w ramy szkolnictwa wyższego weszło najwięcej absolwentów liceów ogólnokształcących (202 040). Kolejną grupę stanowili absolwenci techników (121 817), a następnie zasadniczych szkół zawodowych (23 931). Mniejszość na rynku pracy stanowili natomiast absolwenci szkół policealnych zawodowych oraz liceów profilowanych. Coraz mniejsza liczba absolwentów w ramach szkolnictwa zawodowego jest efektem istotnego spadku liczby szkół, który przybiera znaczne rozmiary zarówno w regionie jak i w całym kraju. Województwo śląskie należy do czołówki województw (razem z województwami podlaskim i małopolskim) najbardziej aktywnych szkoleniowo. Jest to jednak głównie efekt dobrego na tle kraju wyniku w zakresie szkoleń dla bezrobotnych, gdzie 17% osób tej grupy brało udział w szkoleniach i kursach. W przypadku osób pracujących jest to 19%, co uznać należy za wynik średni w porównaniu do innych województw.¹⁶ Istotnym elementem systemu edukacji pozostaje również kształcenie ustawiczne skierowane do dorosłych mieszkańców regionu. W województwie śląskim w 2012 r. 4,5% osób w wieku 25-64 lata w stosunku do ludności ogółem w tej samej grupie wieku uczyło się lub doksztalało. Była to wartość równa średniej dla kraju jednak niższa od takich województw jak: mazowieckie, pomorskie, lubelskie i podlaskie. W stosunku do roku 2004 wartość wskaźnika spadła o 0,5 pp.

W odniesieniu do roku 2004 liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i liczba miejsc w placówkach wzrosła we wszystkich województwach, jednak w województwie śląskim wzrost ten był jednym z najniższych (o 31% wzrosła liczba dzieci, a o 24% liczba miejsc). W 2012 r. przedszkola w regionie (1 339 obiektów) jak i miejsca w nich (129 329) były rozmieszczone względnie równomiernie w subregionach. Jedynie w subregionie zachodnim przekroczono wartość 1 (1,01 dziecka w wieku 3-5 lat na miejsce w przedszkolu). W województwie śląskim w 2012 r. blisko 75% dzieci w wieku 3-5 lat było objętych opieką przedszkolną, a w poszczególnych subregionach wskaźnik sytuował się na podobnym poziomie (z wyjątkiem subregionu zachodniego gdzie mieścił się poniżej 70%). W przypadku edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich stopień upowszechnienia dla dzieci w wieku 3-5 lat wynosił 67,2%. Wynik ten znacznie przekracza wskaźnik dla kraju,

¹⁶ http://bkl.parp.gov.pl/system/files/Downloads/20120425224717/Kszta_cenie_po_szkole.pdf?1335387612

który wynosił 50,8%. Niemniej jednak był niższy niż stopień upowszechnienia w miastach.

Kultura

Liczba muzeów w województwie śląskim w 2012 r. (56, w tym 32 w gestii samorządów) kształtowała się powyżej średniej krajowej (48), jednak mimo tego region wyraźnie odbiega od innych województw pod względem liczby osób zwiedzających muzea. Najwięcej muzeów w województwie śląskim znajdowało się w subregionie centralnym i południowym, wyraźnie dystansując pozostałe, gdzie były zlokalizowane po 4 muzea. Choć liczba zwiedzających muzea wzrosła na przestrzeni lat 2004-2012 aż o 64%, to liczba osób zwiedzających muzea na 10 000 mieszkańców w województwie śląskim w tym okresie cały czas utrzymywała się poniżej średniej krajowej.

W roku 2012 zarejestrowanych było 3,8 tys. obiektów zabytkowych w województwie śląskim, co stanowiło 5,7% obiektów na terenie Polski. Wynik taki plasował województwo na 8. miejscu w Polsce pod względem liczby obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Choć na terenie województwa nie znajdował się żaden obiekt wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, to cztery obiekty zostały wyróżnione przez Prezydenta RP jako Pomniki Historii. Są to: Jasna Góra – zespół klasztoru oo. Paulinów w Częstochowie, Gmach Województwa i Sejmu Śląskiego w Katowicach, osiedle robotnicze Nikiszowiec w Katowicach, podziemia zabytkowej kopalni rud srebronośnych oraz sztolni „Czarnego Pstrąga” w Tarnowskich Górach¹⁷.

Domy kultury, kluby i świetlice należą do publicznych instytucji kultury, które szczególnie na obszarach wiejskich pełnią często funkcję jedyne go znaczącego organizatora życia kulturalnego i społecznego. Poprzez organizację imprez, wspierają lokalne zespoły artystyczne oraz dzięki prowadzeniu różnorodnych kół, klubów i kursów integrują lokalną społeczność na całym obszarze województwa śląskiego.

Tabela 3. Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w województwie śląskim oraz w kraju w 2012 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa	Śląskie	Lokata w kraju
Imprezy	12 192	20 051	2
Uczestnicy imprez	1 967 724	3 393 271	2
Zespoły artystyczne	958	1 690	1
Członkowie zespołów artystycznych	16 658	32 222	1
Koła (kluby)	1 009	1 873	1
Członkowie kół (klubów)	22 653	45 936	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na tle pozostałych regionów województwo śląskie w 2012 r. w zakresie każdej kategorii dotyczącej działalności domów kultury, klubów i świetlic osiągało wysokie pozycje, przewyższając przy tym średnią dla Polski za każdym razem o co najmniej 60%. Jeśli jednak przyjrzeć się danym dotyczącym województwa w podziale na miasto – wieś, widoczne były zdecydowanie niższe wartości w odniesieniu do terenów wiejskich. Na tej podstawie można stwierdzić, że dostępność do publicznych instytucji kultury na terenach wiejskich województwa śląskiego jest dużo niższa niż można by początkowo wnioskować.

Zarówno w Polsce jak i w województwie śląskim rok 2012 wiązał się z ożywieniem aktywności domów kultury, szczególnie w odniesieniu do wyraźnego spadku z roku poprzedniego. Wciąż najbardziej

¹⁷ „Kultura w 2012 r.”, GUS, Warszawa 2013 r.

pozytywnie wyróżniającą kategorią dla województwa śląskiego była wzrastająca liczba kół i klubów oraz ich członków. Województwo śląskie było liderem ich ilości oraz posiadało największą liczbę uczestników kół i klubów ogółem w Polsce. W 2012 r. wymienione instytucje współorganizowały 20,1 tys. imprez, w których uczestniczyło ponad 3,4 mln osób (co dało 735,1 uczestników na 1 000 mieszkańców województwa). Imprezy te koncentrowały się wokół: prelekcji, spotkań, wykładów, występów zespołów amatorskich, występów artystów i zespołów zawodowych.

SPORT I REKREACJA

Województwo śląskie dysponuje znacznym potencjałem jeśli chodzi o możliwości podejmowania aktywności fizycznej przez mieszkańców. Ma tutaj swoją siedzibę 1 351 klubów sportowych, w których ćwiczyło ponad 100,5 tys. osób (w 2 201 sekcjach). W 2012 r. w porównaniu do wyników sprzed dwóch lat zauważyć można w województwie śląskim przyrost liczby klubów sportowych o 3,3 %. Przełożyło się to na większą aktywność mieszkańców, ponieważ liczba osób ćwiczących w tych klubach zwiększyła się o 6,7 % w odniesieniu do 2010 roku.

Mimo, iż tendencja wskazująca na zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców jest pozytywna, warto zaznaczyć, że wskaźniki pokazujące liczbę ćwiczących przypadającą na 1 000 mieszkańców plasują województwo śląskie niezmiennie poniżej średniej krajowej. Problemem może być tutaj nadmierne obciążenie klubów ćwiczącymi, co może wynikać z faktu, że województwo śląskie jest regionem o najwyższej gęstości zaludnienia.

Sytuacja w województwie śląskim w zakresie infrastruktury służącej aktywnemu trybowi życia mieszkańców ulega poprawie. Przykładowo w roku 2012 w odniesieniu do roku wcześniejszego przybyło w województwie 65 km ścieżek rowerowych, co oznacza że gęstość sieci ścieżek wzrosła o 52 km na 10 tys. km² powierzchni. Więcej ścieżek rowerowych mają jedynie znacznie większe obszary województwa mazowieckiego i wielkopolskiego, ale gęstość sieci ścieżek jest w województwie śląskim zdecydowanie najwyższa.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna jest dość dobrze rozwinięta w województwie śląskim, a poszczególnych obiektów sukcesywnie przybywa. Problemem jest jednak wciąż niska jakość znacznej części istniejących obiektów, tyczy się to także infrastruktury rowerowej. Dróg i ścieżek rowerowych jest z roku na rok coraz więcej, jednakże jakość dróg istniejących od dawna w wielu miejscach wymaga znaczącej poprawy. Ponadto obecnie powstające drogi nie zawsze są budowane wg jednakowych standardów, a ponadto poprawy wymaga koordynacja działań różnych gmin w celu łączenia ścieżek rowerowych w spójną sieć.

Ważnym działaniem poprawiającym infrastrukturę sportową, służącą wszystkim mieszkańcom jest program, w ramach którego tworzone były wielofunkcyjne boiska tzw. Orliki. W edycji Programu na 2012 rok w województwie śląskim utworzonych zostało 25 takich obiektów, a łączna kwota dofinansowania dla 20 gmin regionu wyniosła 8,66 mln zł¹⁸.

ZDROWIE

Województwo śląskie posiada dobrze rozwiniętą sieć lecznictwa zamkniętego. W 2012 r. funkcjonowały 134 szpitale, co stanowiło 14,7% wszystkich szpitali w Polsce. W porównaniu do roku

---

¹⁸ http://www.slaskie.pl/strona_n.php?jezyk=pl&grupa=3&dzi=1256039454&id_menu=287.

poprzedniego liczba szpitali wzrosła o 18 i była ona najwyższa w kraju. Szpitale w 2012 r. dysponowały 26 tys. łóżek szpitalnych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiło 56,3 i dało 1. pozycję w porównaniu do innych województw, przy średniej krajowej wynoszącej 49,0.

Równie dobrze jest rozwinięta sieć placówek leczenia otwartego, na którą składają się przychodnie, ośrodki zdrowia i praktyki lekarskie. W województwie śląskim w 2012 r. funkcjonowało 2 737 zakładów opieki zdrowotnej, (tj. o 21 więcej niż rok wcześniej). Największa ilość zakładów opieki zdrowotnej w kraju przekłada się na relatywnie wysoką dostępność świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców województwa śląskiego. Na jeden zakład opieki zdrowotnej przypada tutaj 1 686 osób, co daje drugie miejsce w kraju przy średniej równej 1 985.

W 2012 r. średnia liczba lekarzy pracujących zawodowo przypadających na 10 tys. mieszkańców (24,3) była wyższa niż średnia krajowa (22,1). Korzystniej pod tym względem sytuacja kształtowała się jedynie w czterech województwach (mazowieckie, łódzkie, lubelskie i podlaskie). Podobnie województwo śląskie wypada pod względem dostępności pielęgniarek i położnych. Ich liczba na 10 tys. mieszkańców wyniosła w 2012 r. 72 i była wyższa niż średnia krajowa (69). Niepokojący jest natomiast fakt, że liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 1, podczas gdy w kraju znacząco się zwiększyła (+6).

Relatywnie dobra dostępność opieki zdrowotnej w województwie śląskim nie przekłada się niestety wystarczająco na stan zdrowia jego mieszkańców. W 2012 r. w województwie wśród 457 dzieci w wieku do 18 roku życia stwierdzono chorobę nadciśnieniową (co dawało łączną liczbę chorych 2151 dzieci). Wśród dorosłych choroby układu krążenia dotyczyły w 2012 r. 1534,5 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W 2010 r. chorych na nowotwory złośliwe było 364,7 osób na 100 tys. ludności. Wskaźnik leczonych z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej w 2012 r. wyniósł 3189,1 osób na 100 tys. ludności.

Region charakteryzuje się także wyższą od średniej krajowej śmiertelnością niemowląt (na 1 000 urodzeń żywych wynosi ona 4,8 przy średniej 4,6). Pod tym względem zauważalne są jednak pozytywne tendencje, ponieważ w porównaniu do roku wcześniejszego wartość tego wskaźnika obniżyła się znacząco (w 2011 r. śmiertelność niemowląt wynosiła 6,0 na 1 000 urodzeń żywych). Województwo śląskie, mimo, że sytuacja ulega od kilkunastu lat ciągłej poprawie, wciąż jest jednym z gorszych regionów w tym zakresie.

POLITYKA SPOŁECZNA

Polityka wspierająca funkcjonowanie rodzin jest istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców i niejednokrotnie warunkującym możliwości funkcjonowania na rynku pracy. Jednym z elementów stanowiących ułatwienie dla rodzin jest dostępność do usług opieki nad małymi dziećmi, w tym dostępność do żłobków. W województwie śląskim jest ona niższa niż przeciętnie w Polsce. Liczba miejsc w żłobkach podlegających samorządowi terytorialnemu wzrosła w 2012 r. w porównaniu do roku wcześniejszego o 22,7%, jednakże zapotrzebowanie wynikające z dużej liczby mieszkańców regionu i największego w kraju ich zagęszczenia jest większe od możliwości, co potwierdza liczba miejsc na 10 tys. mieszkańców wynosząca 8,4. Jest ona o jedno miejsce niższa od średniej krajowej. W rezultacie odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach jest niższy niż przeciętnie w kraju (3,4% względem 3,8%).

Województwo śląskie jest regionem o relatywnie najniższej liczbie udzielanych świadczeń pomocy społecznej. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ze świadczeń w 2012 r. korzystało jedynie 373,6 osób, było to najmniej w kraju (średnia wynosi 499,9 osób) i mniej o prawie 20 osób niż rok wcześniej. Udzielane świadczenia są jednak w regionie nieco wyższe niż przeciętne w kraju. Na jedną osobę, która skorzystała ze świadczeń pomocy społecznej przeznaczona została kwota 1 682 zł (średnia krajowa to 1 633 zł). Kwota ta uległa jednak znacznemu obniżeniu w porównaniu z rokiem 2011, kiedy była wyższa o ok. 300 zł.

Zauważa się wzrost zamożności mieszkańców województwa śląskiego. Relatywnie niska jest liczba udzielanych w województwie śląskim zasiłków rodzinnych. Odsetek dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosi w Polsce 32,2%. W województwie śląskim jest on natomiast najniższy i w 2012 r. wyniósł jedynie 22,1% (mniej o 2 pp. niż rok wcześniej). Relatywnie dobrą sytuację materialną mieszkańców województwa śląskiego potwierdza również fakt, że przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie śląskim jest jednym z najwyższych w kraju (niższe jedynie od wynagrodzenia w województwie mazowieckim). Jednocześnie odsetek osób, które żyją poniżej minimum egzystencji jest w województwie śląskim najniższy w kraju (4,5%), a w porównaniu do roku 2011 obniżył się o 0,3 pp. Ponadto liczba osób żyjąca poniżej granic ubóstwa jest w województwie śląskim wyraźnie niższa od średniej krajowej i jedna z najniższych wśród województw. Poniżej relatywnej granicy ubóstwa żyje 11,3 % osób (w kraju 16,3%), a poniżej ustawowej granicy ubóstwa 4,8% osób (w kraju 7,2%). Odsetek osób zagrożonych ubóstwem relatywnym wg danych za 2011 r. wynosił w województwie śląskim 13,0% i był jednym z najniższych w kraju.

W 2012 w Polsce udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł 8,1% ogółu. W województwie śląskim odsetek ten był najniższy w kraju i w ostatnich latach generalnie wykazuje tendencję malejącą (prócz roku 2012, gdzie zaobserwowano lekki wzrost).

Pokrycie województwa śląskiego infrastrukturą pomocy społecznej nie należy do najwyższych w kraju. Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej sukcesywnie wzrastała w latach 2003-2012, a w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców osiągnęła w 2012 r. wartość minimalnie wyższą od krajowej średniej. Nie przekłada się to jednak na liczbę miejsc jakie oferowane były w tego typu placówkach, która również się zwiększała, ale w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców była niższa od średniej krajowej (26,7 względem 28,1 w kraju). Jednocześnie wzrastała liczba mieszkańców ww. placówek, ale również była ona niższa od średniej dla kraju.

Tabela 4. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej w 2012 r.

Wyszczególnienie	Liczba placówek na 100 tys. mieszk.	Miejsca w placówkach na 10 tys. mieszk.	Mieszkańcy placówek na 10 tys. mieszk.
Polska	4,2	28,1	27,1
Województwo śląskie	4,3	26,7	25,8
Pozycja województwa śląskiego	12	12	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z istotnych elementów wpływających na jakość życia jest dla mieszkańców poczucie bezpieczeństwa publicznego. Jednym z głównych czynników wpływających na ogólne poczucie bezpieczeństwa jest poziom zagrożenia przestępczością. Województwo śląskie od lat charakteryzuje

się jednym z najwyższych w kraju wskaźnikiem liczby przestępstw ogółem na 100 tys. mieszkańców (3 627 przestępstw; 14. miejsce w kraju). Jednocześnie wskaźniki w poszczególnych kategoriach przestępstw również są niekorzystne dla województwa śląskiego, w większości z nich (zabójstwa, bójki i pobicia, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, rozboje, kradzieże, kradzieże z włamaniem, kradzieże samochodów, uszkodzenia mienia) województwo wykazuje wyższe wskaźniki niż wynosi średnia krajowa i jedne z najgorszych spośród innych regionów. Jedyną kategorią przestępstw, dla której wskaźniki wskazują na lepszą sytuację województwa śląskiego w odniesieniu do reszty kraju, są zgwałcenia¹⁹.

Pozytywny jest natomiast fakt, że w porównaniu do roku bazowego (2011) wartość wskaźników dot. liczby przestępstw uległa lekkiemu obniżeniu. Zmniejszyła się liczba większości kategorii przestępstw, wzrosła jedynie liczba rozbojów i przestępstw przywłaszczenia mienia.

Należy także wspomnieć o poprawiającej się skuteczności działania instytucji odpowiedzialnych za wykrywanie przestępstw. W roku 2012 w porównaniu do roku bazowego w województwie śląskim wskaźnik wykrywalności wzrósł o blisko 2 pp., podczas gdy w kraju ogółem, jak i we wszystkich pozostałych regionach wskaźnik ten obniżył się. Jednocześnie należy zaznaczyć, że wykrywalność przestępstw w województwie śląskim, mimo iż rośnie, wciąż jest na jednym z niższych poziomów w kraju (66,3%, 13. miejsce w kraju; średnia krajowa 67,8%).

Obszar Priorytetowy C Przestrzeń

Gospodarka wodna

Województwo śląskie odznacza się znacznym zróżnicowaniem topograficznym i nierównomiernym rozkładem przestrzennym opadów, co bezpośrednio wpływa na urozmaicenie powierzchni sieci hydrograficznej. Według danych za 2012 r. grunty pod wodami stanowią 1,5% powierzchni województwa śląskiego, tj. 18 462 ha (w tym głównie grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi). Zbliżony udział gruntów pod wodami posiadają województwa: małopolskie, podlaskie i wielkopolskie. W ostatnich 3 latach powierzchnia gruntów pod wodami w województwie powiększyła się – w sumie o ponad 3 300 ha.

Do istotnych problemów gospodarki wodnej w województwie zalicza się nadal kwestie ilościowe, które są związane z rozdysponowaniem wód powierzchniowych i podziemnych, a także kwestie jakościowe powiązane z ich zanieczyszczeniem. W województwie brak jest wód podziemnych należącej do pierwszej klasy jakości. Prawie połowę wód tego typu to wody trzeciej klasy czystości. W przypadku wód powierzchniowych tylko ok. 30% badanych punktów to wody o stanie dobrym lub powyżej dobrego.

Polska i obszary przylegające do niej są zaliczane do ubogich w zasoby wodne. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa śląskiego w porównaniu do zasobów krajowych są dość skąpe. Województwo posiada 935,5 hm³ zasobów, podczas gdy najzasobniejsze województwo mazowieckie posiadało tych zasobów ponad dwa razy więcej. Mimo systematycznego wzrostu poziomu zasobów wodnych w ostatnich latach, to nadal wraz z województwem małopolskim, śląskie posiada najniższy wskaźnik wielkości zasobów na 1 mieszkańca.

---

¹⁹ Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2012.

Roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie śląskim z roku na rok stale spada. W 2012 r. po raz pierwszy zużycie to osiągnęło wartość poniżej 400 tys. dm³. Spadek ilości zużywanej wody dotyczy zarówno przemysłu i gospodarstw domowych.

Istotnym zagadnieniem w gospodarce wodnej województwa śląskiego jest występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w granicach województwa wzrasta w kierunku południowym. Najniższe wartości notowane są w północnej części, w okolicach Częstochowy. Największe średnie roczne sumy opadów obserwuje się w górach, na stokach Beskidu Śląskiego. W województwie śląskim w latach 2003-2012 wybudowano łącznie ponad 60 km obwałowań przeciwpowodziowych oraz wyregulowano lub zabudowano prawie 230 km rzek oraz potoków.

Degradacja terenu, obszary cenne przyrodniczo

Stan środowiska naturalnego jest w dużym stopniu zróżnicowany w granicach województwa śląskiego, gdzie obok terenów zdegradowanych i zdewastowanych występują obszary rekreacyjne i miejsca bogate przyrodniczo.

Wysoki poziom użytkowania gospodarczego zasobów województwa oraz długotrwała działalność przemysłów silnie wpływających na środowisko i przestrzeń powodują, że województwo śląskie wraz z województwem dolnośląskim posiadają największy odsetek gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w powierzchni ogółem (ok 0,4%). W 2012 r. zrehabilitowano 288 ha gruntów, w tym na cele rolnicze 16 ha i leśne 57 ha, a zagospodarowano 76 ha, w tym na cele leśne 24 ha.

Tabela 5. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w województwie śląskim w latach 2003-2012 (w ha).

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grunty wymagające rekultywacji	5700	4809	4602	4717	4584	4654	4471	4372	4921	4819
w tym zdewastowane	4745	4132	3835	3760	3776	3750	3682	3668	3715	3676
w tym zdegradowane	955	677	767	957	808	904	789	704	1206	1143

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Obok szczególnie widocznej degradacji terenu, województwo śląskie wyróżnia się na tle kraju ponadprzeciętnym bogactwem i różnorodnością gatunkową, ekosystemową i krajobrazową przyrody żywej oraz elementów przyrody nieożywionej, co jest determinowane specyficznym położeniem województwa w obrębie jednostek fizyczno-geograficznych o odmiennej historii, budowie geologicznej, rzeźbie i klimacie. Powierzchnia form ochrony przyrody województwa śląskiego wynosiła w 2012 r. 273 574,8 ha, co stanowiło 22,2% powierzchni województwa, przy średniej krajowej wynoszącej 32,5%. Wśród form ochrony w regionie dominują parki krajobrazowe zlokalizowane głównie w południowej, północnej i zachodniej części województwa.

W województwie śląskim, podobnie jak w całej Polsce, w strukturze użytków gruntowych dominują dwie formy użytkowania: użytki rolne (51,6%) i lasy (32,6%). Powierzchnia gruntów leśnych w roku 2012 wynosiła 402 151,4 ha, a wskaźnik lesistości²⁰ wyniósł 31,8% i był na poziomie wyższym niż poziom krajowy wynoszący 29,3%.

²⁰ Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju.

Energetyka

Województwo śląskie po województwie łódzkim jest drugim największym dostawcą energii elektrycznej wśród polskich regionów (31 249,5 GWh w 2012 r.), przy czym niemal cała energia elektryczna i ciepło produkowane są z węgla. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w ostatnich latach wzrasta, ale nadal kształtuje się na niskim poziomie – 2 223,7 GWh/rok (7,1% ogółu produkowanej energii w województwie), co wskazuje na konieczność podjęcia działań związanych z budową infrastruktury służącej produkcji energii z OZE. Największy udział w produkcji OZE na terenie województwa mają: elektrownie wytwarzające energię z biomasy mieszanej, wodne powyżej 10 MW, instalacje odzyskujące biogaz pozyskiwany ze składowisk oraz elektrownie wiatrowe²¹. W województwie racjonalnie gospodarczo jest pozyskiwanie energii z biomasy. Korzystne warunki dla pozyskania energii słonecznej cechują południowo-zachodnie obszary województwa, dla energii wiatrowej to południowa część regionu, a dla energii z wód termalnych w szczególności powiaty kłobucki, częstochowski, bielski i cieszyński²². Stan techniczny elektroenergetycznych sieci przesyłowych, służących do przesyłu energii elektrycznej o napięciu wyższym niż 110 kV jest zróżnicowany, jednak zauważalne są problemy z utrzymaniem parametrów energii elektrycznej na terenach wiejskich, a także straty sieciowe energii.

Zużycie energii na potrzeby gospodarki w województwie jest jednym z najwyższych w kraju i wynosi 0,13 GWh/1 mln PKB (2011 r.). Najwięcej ze wszystkich regionów zużywa się tutaj energii na potrzeby przemysłu.

Gospodarka odpadami

Duży stopień uprzemysłowienia województwa śląskiego jest jednym z głównych przyczyn zanieczyszczenia środowiska dużą ilością odpadów wytworzonych i nagromadzonych w regionie. Na tle kraju, to właśnie województwo śląskie produkuje najwięcej odpadów wytworzonych w ciągu roku. W roku 2012 w regionie odnotowano wzrost liczby odpadów wytworzonych na 1 km², przy jednoczesnym spadku udziału odpadów składowanych w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (7. miejsce w kraju) oraz wzroście udziału odpadów poddanych odzyskowi (5. miejsce w kraju)²³. W stosunku do 2011 r. ilość odpadów dotychczas nagromadzonych na składowiskach uległa zmniejszeniu (o prawie 2 mln Mg). Zanotowany spadek wynika z systematycznej likwidacji starszych zwałowisk i hałd, z których pozyskiwane odpady kierowane są do wykorzystania głównie do produkcji kruszyw budowlanych²⁴.

W 2012 r. w województwie śląskim zebrano z gospodarstw domowych, z handlu, małego biznesu, biur i instytucji oraz usług komunalnych o 0,7% mniej odpadów w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast wzrosła o 2,4% liczba odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych (tj. odpady bytowe oraz wielkogabarytowe, o dużych rozmiarach: zużyte meble, sprzęt AGD i elektroniczny, itp.). Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku od roku 2011 są na stałym poziomie i wynoszą 10,2%. W roku

²¹ www.ure.gov.pl/uremapaoze/mapa/html

²² "Wsparcie efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych w województwie śląskim w kierunku zrównoważonego rozwoju", raport opracowany przez GIG na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach, Katowice 2011.

²³ Nagromadzonych z wyłączeniem odpadów komunalnych.

²⁴ Stan środowiska w województwie śląskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2013 <http://www.katowice.pios.gov.pl/index.php?tekst=monitoring/raporty/i>

2012 ubyło o jedno czynne składowisko odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne. Od kilku lat obserwuje się stopniowy spadek tych składowisk.

Gospodarka odpadami i gospodarka ściekowa mają istotny wpływ na stan zasobów wód powierzchniowych i wód podziemnych. Ponadto duże zagęszczenie mieszkańców na terenach miejskich skutkuje koniecznością zorganizowanego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Od kilku lat w województwie śląskim obserwuje się znaczny spadek liczby przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków przy jednoczesnym wzroście liczby ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich. Pomimo, iż w roku 2012 w województwie śląskim odnotowano spadek ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi w ciągu roku, ich udział w emisji krajowej wyniósł 16,9% i był najwyższy spośród wszystkich województw w zakresie emisji ścieków wymagających oczyszczenia. Konieczność zagospodarowania dużych ilości komunalnych osadów ściekowych w regionie, przy ustawowym zakazie wywożenia tych odpadów poza teren województwa oraz z uwagi na ich uciążliwość powoduje określone problemy, zarówno dla ich wytwórców, jak i podmiotów zajmujących się ich odzyskiem²⁵.

Stan i ochrona środowiska

Jakość powietrza w województwie śląskim na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia uległa dużej poprawie. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w województwie śląskim w roku 2012 stanowiła odpowiednio 18,9% i 20% emisji krajowej. Pomimo występującej tendencji spadkowej emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w województwie śląskim, region nadal jest największym emitentem tych zanieczyszczeń w kraju. Na przestrzeni lat 2006-2012 w województwie śląskim, zanieczyszczenia pyłowe i gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych, utrzymują się na podobnym poziomie. Zanieczyszczenia gazowe były zneutralizowane/zatrzymane na poziomie średniej krajowej wynoszącej 99,7%, a zanieczyszczenia pyłowe poniżej średniej krajowej wynoszącej 58,5%. Największy wpływ zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzi i zwierząt obserwuje się w rejonach zurbanizowanych i przemysłowych. Ponadto, niewystarczający nadzór oraz nadmierna eksploatacja urządzeń i instalacji bez okresowych przeglądów i remontów, prowadzi do zanieczyszczenia środowiska.

Należy mieć na uwadze, iż warunki meteorologiczne mają też znaczący wpływ na jakość powietrza. Występujące w roku 2012 bardzo niskie ujemne temperatury powietrza skutkowały zwiększoną emisją komunalną, powodując tym samym wystąpienie poziomów alarmowych pyłu zawieszonego PM10 na większości stanowisk pomiarowych w województwie oraz przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych dwutlenku siarki w Rybniku i Żywcu²⁶. Dane dotyczące jakości powietrza w województwie śląskim potwierdzają konieczność ciągłego i dalszego prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących zarówno ze źródeł przemysłowych, jak i komunalnych.

Głównymi sprawcami uciążliwości akustycznej dla środowiska zewnętrznego jest przede wszystkim ruch drogowy, kolejowy, lotniczy oraz działalność prowadzona na terenie obiektów przemysłowych.

---

²⁵ jw.

²⁶ „Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w roku 2012”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2013.

Zarówno w 2011 roku, jak i w kolejnym, zdecydowana większość kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, była wynikiem interwencji mieszkańców na uciążliwość akustyczne konkretnych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Tendencje wzrostowe hałasu komunikacyjnego odnoszą się przede wszystkim do hałasu drogowego i hałasu lotniczego.

Zagospodarowanie przestrzenne województwa

W latach 2011-2012 spadł współczynnik urbanizacji województwa. O ile w 2011 r. wynosił on 77,69%, o tyle rok później już 77,56%. Współczynnik urbanizacji wzrósł jedynie w jednym powiecie – kłobuckim – chociaż liczba ludności miejskiej zmniejszyła się tam o 6 osób (wzrost wskaźnika wynikał z tego, że liczba ludności wiejskiej zmniejszyła się jeszcze bardziej), z kolei liczba ludności w miastach wzrosła w powiatach: bielskim, tarnogórskim, lublinieckim i bieruńsko-lędzińskim, gdzie jednak tempo tego wzrostu było niższe niż tempo wzrostu ludności wiejskiej. Liczba ludności spadła we wszystkich miastach na prawach powiatu. Ogółem miastom województwa ubyło 14 259 mieszkańców. Gęstość zaludnienia spadła we wszystkich aglomeracjach (a także aglomeracjach połączonych z ich obszarami funkcjonalnymi) poza okolicami Bielska, gdzie nieznacznie wzrosła gęstość zaludnienia.

Udział powierzchni gmin objętych planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wzrósł do 63,5%. Nie zmienił się z kolei udział terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w ogólnej powierzchni miast i dalej wynosi 2,4%.

Gospodarka mieszkaniowa

Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w województwie śląskim w 2012 r. była wysoka i wyniosła 371,1. Województwami, które charakteryzowały się większym nasileniem tego wskaźnika były: dolnośląskie, łódzkie oraz mazowieckie. Przy wysokim wskaźniku liczby mieszkań, województwo charakteryzuje się stosunkowo niskimi wartościami przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań oraz powierzchni przypadającej na 1 osobę (odpowiednio 69,6 m² i 25,8 m²). Analizując zróżnicowanie wewnętrzne regionu należy wskazać, że najwięcej mieszkań na 1000 mieszkańców występuje w podregionie katowickim, przy jednocześnie najniższych wskaźnikach powierzchniowych. Największe powierzchniowo mieszkania występują w podregionie bielskim i tyskim.

Nieznacznie wzrosła, tym samym przybliżając się do wartości docelowej, liczba mieszkań oddawanych na 1000 mieszkańców i wyniosła w 2012 r. 2,11. Mimo pozytywnej tendencji nadal jest to wartość najniższa w kraju po województwie opolskim. Średnia powierzchnia oddawanych do użytkowania mieszkań wyniosła 126 m² i była to najwyższa wartość wśród wszystkich województw. Stosunkowo najwięcej mieszkań na 1 000 mieszkańców oddaje się w podregionie bielskim, najmniej w katowickim i sosnowieckim. Największe powierzchnie nowych mieszkań obserwuje się w podregionie częstochowskim, najmniejsze w gliwickim.

Transport miejski

Komunikacja publiczna w województwie śląskim jest powszechnie dostępna. Długość linii komunikacji publicznej w województwie wynosi 12 683 km (2012), co stanowi aż 23,7% całkowitej długości linii komunikacji publicznej w Polsce. Przewieziono w tym okresie 585,6 mln pasażerów. Negatywnym

trendem jest jednak zmniejszanie się ilości linii autobusowych, co ogranicza mobilność mniej zamożnych mieszkańców województwa.

Najwięcej pasażerów wśród ośrodków regionalnych obsługuje KZK GOP. Jest to związane z gęstością zaludnienia obszaru Metropolii Górnośląskiej. Na tym terenie występuje też najdłuższa sieć komunikacji publicznej. Ze wszystkich ośrodków regionalnych jedynie w Jaworznie zaobserwowano wzrost liczby pasażerów. W ostatnim roku nastąpił także wzrost długości sieci we wszystkich ośrodkach regionalnych za wyjątkiem Rybnika, gdzie długość tras nie uległa zmianie.

W 2012 r. największą liczbę biletów jednorazowych wydano z magazynów KZK GOP (58,6 mln sztuk), natomiast najmniej z magazynów MZDiT w Częstochowie (14,3 tys. sztuk). Zarówno w przypadku biletów jednorazowych jak i okresowych ilość sprzedanych biletów ulgowych i normalnych była zbliżona. Wyjątek stanowi Rybnik, w którym udział biletów ulgowych w ogólnej liczbie biletów okresowych wyniósł 68,6%. W przypadku Bielska-Białej i Częstochowy zarówno wśród biletów jednorazowych jak i okresowych dominują przejazdy osób uprawnionych do ulgi. Tylko w przypadku przejazdów jednorazowych w Rybniku dominują bilety normalne²⁷.

Obszar Priorytetowy D Relacje z otoczeniem

Współpraca międzynarodowa

Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Śląskiego zostały przyjęte Uchwałą Nr III/38/1/2009 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 maja 2009 roku w sprawie: ustalenia *Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Śląskiego*.

Cele współpracy zagranicznej:

- 1) wszechstronny rozwój Województwa Śląskiego,
- 2) pozyskiwanie wiedzy i doświadczeń w zarządzaniu regionem korzystając z doświadczeń regionów państw Unii Europejskiej o podobnej strukturze gospodarki i potencjale ludnościowym,
- 3) promocja i wspieranie dobrych praktyk w zakresie samorządności na poziomie regionalnym i lokalnym,
- 4) wspieranie środowisk polonijnych poza granicami kraju,
- 5) wspieranie kontaktów międzynarodowych na poziomie samorządów regionalnych i lokalnych,
- 6) promocja Województwa Śląskiego.

W ramach działalności w organizacjach międzynarodowych Województwo Śląskie jest m.in. aktywnym członkiem Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego – ERIH.

Obecnie Województwo Śląskie posiada liczne porozumienia zawarte z następującymi partnerami: Nord-Pas de Calais (Francja), Kraj Związkowy Północna Nadrenia-Westfalia (Niemcy), Departament Dolnego Renu (Francja), Borsod-Abauj-Zemplen (Węgry), Obwód Lwowski (Ukraina), Kraj Morawsko-Śląski (Republika Czeska), Obwód Czerniowiecki (Ukraina), Walia (Wielka Brytania), Samorządowy Kraj Żyliński (Republika Słowacka), Kraj Związkowy Styria (Republika Austrii), Okręg Suczawa (Rumunia), Autonomiczny Region Asturii (Hiszpania), Obwód Doniecki (Ukraina), Adżarska Republika

---

²⁷ Diagnoza systemu transportu województwa śląskiego, czerwiec 2013 r.

Autonomiczna (Gruzja), Prowincja Liaoning (ChRL). Podpisano również list intencyjny z Regionem Zachodniej Gotalandii (Szwecja).

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez Województwo Śląskie opiera się na zasadach partnerstwa i polega głównie na pozyskiwaniu wiedzy, wymianie doświadczeń i dobrych praktyk w dziedzinach określonych w zawartych porozumieniach międzyregionalnych. Najbardziej intensywne kontakty charakteryzują aktualnie współpracę z partnerami: niemieckim, francuskim oraz czeskim i słowackim, a także nowymi partnerami z Chin i Gruzji. Intensywność tych kontaktów wynika m.in. z podobieństwa problematyki związanej ze strukturą regionów partnerskich, z zaangażowania uczestników (aktorów) współpracy. Większość regionów partnerskich Województwa Śląskiego charakteryzuje się podobnymi doświadczeniami związanymi z restrukturyzacją monokultur przemysłowych, co stworzyło pole do wspólnych działań, wymiany wiedzy i doświadczeń oraz realizacji wspólnych projektów. W szczególności współpraca z Północną Nadrenią-Westfalią i regionem Nord-Pas de Calais nawiązuje do przemysłowego charakteru regionów partnerskich i obejmuje m.in. wymianę doświadczeń w takich dziedzinach jak: zarządzanie obszarem aglomeracyjnym, rewitalizację obszarów poprzemysłowych, kulturę industrialną oraz wymianę dobrych praktyk w zakresie marketingu terytorialnego i wykorzystania obiektów poprzemysłowych na cele związane z turystyką i kulturą.

Współpraca zagraniczna realizowana jest m.in. poprzez realizację wspólnych projektów, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w obszarach interesujących obie strony. Do głównych dziedzin współpracy, w ramach których realizowane są projekty, należą: gospodarka, kultura, dziedzictwo przemysłowe, polityka społeczna, promocja turystyczna.

Wspólne inicjatywy podejmowane w ramach współpracy międzynarodowej obejmują m.in. następujące tematy:

PÓŁNOCNA NADRENIA-WESTFALIA

- wizyty studyjne dotyczące wykorzystania zabytków przemysłowych dla potrzeb kulturalnych i turystycznych,
- współpraca i wymiana kulturalna dotycząca Nocy Kultury Przemysłowej „ExtraSchicht” i INDUSTRIADY - Święta Szlaku Zabytków Techniki,
- wspólne imprezy, koncerty, wystawy, przedstawienia,
- wymiana doświadczeń w zakresie:
  - organizacji i finansowania transportu publicznego,
  - transportu kombinowanego w zakresie ruchu towarowego,
  - wdrażania Dyrektywy INSPIRE, monitorowania rozwoju w aspekcie przestrzennym,
  - wspierania rozwoju potencjałów endogenicznych obszaru Północnej Nadrenii-Westfalii, rozwój funkcji metropolitalnych na obszarach aglomeracji miejskich.

REGION NORD-PAS DE CALAIS

- współpraca w dziedzinie promocji i turystyki ze szczególnym uwzględnieniem obiektów dziedzictwa poprzemysłowego,
- wymiana obejmująca francuskie doświadczenia, w tym także savoir-faire samorządów, instytucji odpowiedzialnych za promocję, m.in. placówek muzealnych,
- wspólne forum gospodarcze.

WSPÓŁPRACA TRÓJSTRONNA

Realizowana we współpracy z Północną Nadrenią-Westfalią i Regionem Nord-Pas de Calais obejmuje trzy priorytetowe obszary współpracy:

- przekształcanie gospodarcze, ekologiczne, społeczne i kulturalne terytoriów,
- mobilność młodych oraz kultura regionalna,
- wspólne konferencje, spotkania (Szczyt Młodzieży), wydarzenia kulturalne, rezydencje artystyczne.

WALONIA

W Programie wykonawczym na lata 2011-2013 znalazły się dwa projekty zgłoszone przez Województwo Śląskie, oba dotyczące sektora priorytetowego: „Przedsiębiorczość, polityka innowacyjności i rozwój terytorialny w społeczeństwie poprzemysłowym”:

- projekt II.3 „Zintegrowane zarządzanie nieużytkami poprzemysłowymi – narzędzie odnowy przestrzennej i społeczno-gospodarczej regionów o tradycjach przemysłowych” z udziałem po stronie polskiej obok Urzędu Marszałkowskiego także Głównego Instytutu Górnictwa,
- projekt II.4 „Rekultywacja nieużytków poprzemysłowych powiązana z produkcją energii odnawialnej” z udziałem po stronie polskiej obok Urzędu Marszałkowskiego także Eurocentrum Parku Naukowo-Technologicznego w Katowicach.

DOLNY REN

Partnerzy współpracują w zakresie promocji poprzez:

- prezentację podczas imprez targowych,
- wymianę doświadczeń dotyczących produktu regionalnego (study tour dla śląskich producentów produktów tradycyjnych w Alzacji),
- kontynuacja współpracy w zakresie polityki społecznej,
- kontynuacja wymiany doświadczeń w zakresie funkcjonowania struktur współpracy transgranicznej.

KRAJ MORAWSKO-ŚLĄSKI I SAMORZĄDOWY KRAJ ŻYLIŃSKI

Współpraca związana z utworzeniem EUWT – Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z o.o. przez cztery regiony: Kraj Morawsko-Śląski, Samorządowy Kraj Żyliński, Województwo Śląskie oraz Województwo Opolskie.

ADŻARIA (Gruzja)

Stáže lekarzy z Adżarskiej Republiki Autonomicznej (Gruzja) w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze.

PROWINCJA LIAONING (Chiny)

Współpraca obejmuje:

- spotkania i seminaria biznesowe, udział w wystawach, wizyty delegacji przedstawicieli branży górniczej, kolejowej oraz energetycznej, misje gospodarcze,
- promocję języka i kultury chińskiej.

W roku 2013 w województwie śląskim zrealizowano 39 wspólnych przedsięwzięć z regionami partnerskimi i organizacjami międzynarodowymi (na 15 zadań przewidzianych do realizacji na rok 2013). Przedsięwzięcia obejmowały

- oficjalne wizyty przedstawicieli regionów partnerskich i organizacji międzynarodowych w województwie śląskim z: Adżarskiej Republiki Autonomicznej, Kraju Morawsko-Śląskiego,

Samorządowego Kraju Żylińskiego, Regionu Walonii i Wspólnoty Francuskiej Belgii, Prowincji Liaoning (Chiny), Północnej Nadrenii-Westfalii, Ukrainy, Kazachstanu, Wietnamu, Białorusi, Austrii oraz wizytę ekspertów Stowarzyszenia Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH),

- oficjalne wizyty przedstawicieli województwa w regionach partnerskich i udział w spotkaniach organizacji międzynarodowych w: Północnej Nadrenii-Westfalii (Niemcy), Regionie Nord-Pas de Calais (Francja), Ostrawie(Czechy), Chinach, Ukrainie.

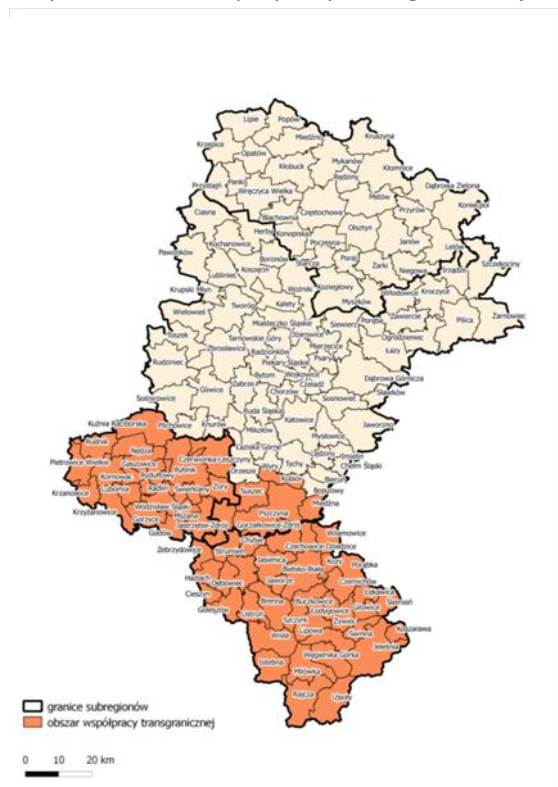
Ponadto przedstawiciele województwa uczestniczyli w 2013 r. w dwóch posiedzeniach komisji mieszanych: komisji ds. współpracy dwustronnej w ramach oficjalnej wizyty Przewodniczącego Adżarskiej Republiki Autonomicznej Archila Khabadze wraz z delegacją oraz w posiedzeniu Komisji Mieszanej Polsko-Walońsko-Brukselskiej w Brukseli.

W 2013 r. realizowano również część zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach otwartego konkursu ofert na zadania publiczne województwa śląskiego w dziedzinie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami. Środki finansowe zabezpieczone na realizację zadań w ramach konkursu ofert w 2013 r.: 75 000 zł. Wykorzystanie środków finansowych: 100%.

Współpraca transgraniczna, transnarodowa i międzyregionalna

Wsparciem dla rozwoju współpracy terytorialnej są programy unijne, z których mogą być realizowane projekty zarówno o charakterze transgranicznym, międzyregionalnym jak również transnarodowym. Współpraca transgraniczna realizowana jest na obszarach przygranicznych m.in. w ramach Euroregionów, tj.: Euroregionu Silesia, Euroregionu Śląsk Cieszyński i Euroregionu Beskidy oraz na obszarze Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z o.o.

Mapa 4. Obszar współpracy transgranicznej

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej obejmujące województwo śląskie.

EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA		
Współpraca transgraniczna	Współpraca transnarodowa	Współpraca międzyregionalna
Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013	Program dla Europy Środkowej	INTERREG IVC
Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013	Program Region Morza Bałtyckiego	

Źródło: Opracowanie własne.

Współpraca uczelni

W celu pozyskania informacji dotyczących projektów realizowanych przez uczelnie wyższe w województwie śląskim z partnerami zagranicznymi i krajowymi (np. badawczych, technicznych, rozwojowych) zwrócono się do 12 państwowych uczelni wyższych w regionie z prośbą o udzielenie ww. informacji. Odpowiedzi udzieliło 10 uczelni:

- Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie,
- Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu,
- Politechnika Częstochowska,
- Politechnika Śląska w Gliwicach,
- Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
- Uniwersytet Śląski w Katowicach,
- Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,
- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach,
- Instytut Teologiczny im. św. Jana Kantego w Bielsku-Białej.

Ostatnie dwie uczelnie wyższe w omawianym okresie nie realizowały projektów w partnerstwie krajowym lub międzynarodowym.

Analiza uzyskanych informacji wskazuje, że państwowe uczelnie wyższe województwa śląskiego w latach 2012-2013 realizowały łącznie 111 projektów²⁸ w partnerstwie krajowym oraz międzynarodowym. Największą liczbę projektów realizowanych w omawianym okresie wskazał Uniwersytet Śląski w Katowicach (29) oraz Politechnika Śląska w Gliwicach (25). Na drugim biegunie znalazła się Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, która realizowała 2 projekty partnerskie.

Ponad 75% wszystkich projektów wskazanych przez uczelnie wyższe prowadzona była we współpracy z więcej niż jedną instytucją, natomiast 27 projektów realizowanych było z jednym kooperantem. Blisko połowa projektów wskazanych przez uczelnie realizowana była z partnerem lub kilkoma partnerami krajowymi (53 projekty, tj. 47,75%). Niewiele ponad 30% wszystkich projektów przeprowadzanych było z grupą partnerów międzynarodowych (28 projektów, tj. 25,22%) a także krajowych i międzynarodowych (12 projektów, tj. 10,81%). Ponadto uczelnie wyższe wskazywały projekty, których partner pochodził z Republiki Czeskiej (9 projektów), Niemiec (4 projekty), Słowacji (2 projekty) oraz Rosji, Szwajcarii czy Tajwanu. Jednocześnie należy wskazać, że w przypadku blisko 66% projektów partnerem była instytucja publiczna. Partner publiczno-prywatny wskazany został w 27% realizowanych projektach, natomiast w przypadku pozostałych (7,2%) partnerem był podmiot prywatny.

Działalność instytucji regionalnych

W ramach prac nad monitoringiem zwrócono się także do dwóch instytucji regionalnych: Regionalnej Izby Gospodarczej oraz Izby Rzemieślniczej z prośbą o przekazanie informacji na temat inicjatyw o charakterze międzynarodowym realizowanych w latach 2012 i 2013.

Regionalna Izba Gospodarcza wskazała na następujące wydarzenia:

- IV Targi Pracy i praktyk studenckich (2012),
- Spotkanie informacyjne przygotowane dla firmy Bossard Poland z kapitałem szwajcarskim (2012),
- Forum Rozwoju Biznesu Futurallia, Lille – funkcja Lidera delegacji (2012),
- Organizacja seminarium informacyjnego: „Pakistan: kraj wielu możliwości” (2012),
- Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw: organizacja 6 paneli międzynarodowych w ramach obszaru tematycznego „Od lokalności do świata bez granic” (2012),
- Forum Rozwoju Biznesu Futurallia, Lille (2013),
- Seminarium Polska-Turcja: Horyzonty współpracy gospodarczej – szanse i wyzwania dla polskich przedsiębiorców (2013),
- Seminarium dla BOSSARD POLAND (2013),
- III Europejski Kongres MŚP (2013).

Ponadto przedstawiciele Izby uczestniczyli w licznych spotkaniach z ambasadorami, przedstawicielami innych krajów.

Izba Rzemieślnicza wskazała na następujące projekty realizowane we współpracy z partnerami zagranicznymi:

---

²⁸ Opis nie uwzględnia 79 projektów wskazanych przez Politechnikę Śląską w Gliwicach, których analiza była niemożliwa ze względu na brak pełnej informacji na ich temat.

- „Rzemieślnik jako artysta – różnorodne metody rozwoju rzemiosła oraz kształcenia zawodowego” (2012),
- „Edukacja w rzemiośle ma przyszłość!” (2012-2013),
- „Europejskie standardy kształcenia zawodowego” (2013).

Promocja marki województwa śląskiego

Śląskie pozytywna energia

Energia – to słowo, z którym region kojarzy się w Polsce i na świecie. W oparciu o ideę, która kryje się za tym słowem, Województwo Śląskie buduje strategię marketingową w dziedzinie atrakcyjności gospodarczej, inwestycyjnej oraz turystycznej regionu.

Słowo „energia” to nie tylko wytwarzany prąd, ale także mieszkańcy - zadowoleni i energiczni, którzy kipią pomysłami. Region promieniuje także energią duchową, która wynika z żywego dziedzictwa kultury. Najlepszym przykładem tego jest Jasna Góra. Niewykorzystanym atutem w promocji gospodarczej województwa jest etos pracy i duch przedsiębiorczości. Jest to najlepsza zachęta dla inwestorów. Śląskie dysponuje licznymi atutami, które nie w pełni są wykorzystywane w promocji turystycznej. Należą do nich, oprócz Beskidu Śląskiego i Jury Krakowsko-Częstochowskiej, m.in.: szlaki zabytków techniki, architektury drewnianej i miejsca pielgrzymkowe.

Śląskie sprawdza się!

Pod takim hasłem w Internecie, w mediach oraz w przestrzeni miejskiej reklamowany był Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Celem kampanii było zainteresowanie mieszkańców województwa programem, jako źródłem wsparcia inwestycji zmieniających region. Do prezentacji podczas kampanii wybrano 22 przykładowe przedsięwzięcia.

Kampania była obecna w mediach regionalnych i lokalnych od 16 do 30 listopada 2013. W tym czasie w prasie przeczytać można było artykuły, wywiady i obejrzeć tradycyjne reklamy, zobaczyć plakaty, w stacjach radiowych usłyszeć spoty, a na ekranach autobusowych oraz w serwisach wideo zobaczyć film reklamowy. Kampania wykraczała poza standardowe media - nietypowe instalacje w postaci mniejszych i większych „łapek” spotkać można było w różnych miejscach przestrzeni publicznej. Szczególnie intensywnie kampania prowadzona była w Internecie.

Kampania finansowana była przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Na zlecenie Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego zaplanowało i prowadziło ją konsorcjum firm: agencja reklamowa Eskadra i dom mediowy Starcom.

Województwo Śląskie – Tu się inwestuje

Projekt „Województwo Śląskie – Tu się Inwestuje” realizowany w ramach RPO Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Łączna kwota projektu to 1 826 500 zł, z czego dofinansowanie unijne wyniosło 85% - 1 552 525 zł. Projekt polegał na promocji terenów inwestycyjnych, zgłoszonych do IV edycji konkursu *Grunt na Medal*, znajdujących się w województwie śląskim.

Celem projektu było utrzymanie wysokiej pozycji województwa śląskiego we wszelkich opracowaniach związanych z atrakcyjnością inwestycyjną regionu.

INDUSTRIADA 2013

INDUSTRIADA jest głównym wydarzeniem jednodniowym promującym unikatowy Szlak Zabytków Techniki, który liczy 36 obiektów zlokalizowanych w województwie śląskim. Jest to jedyny szlak na terenie Europy Środkowo-Wschodniej, należący do Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH).

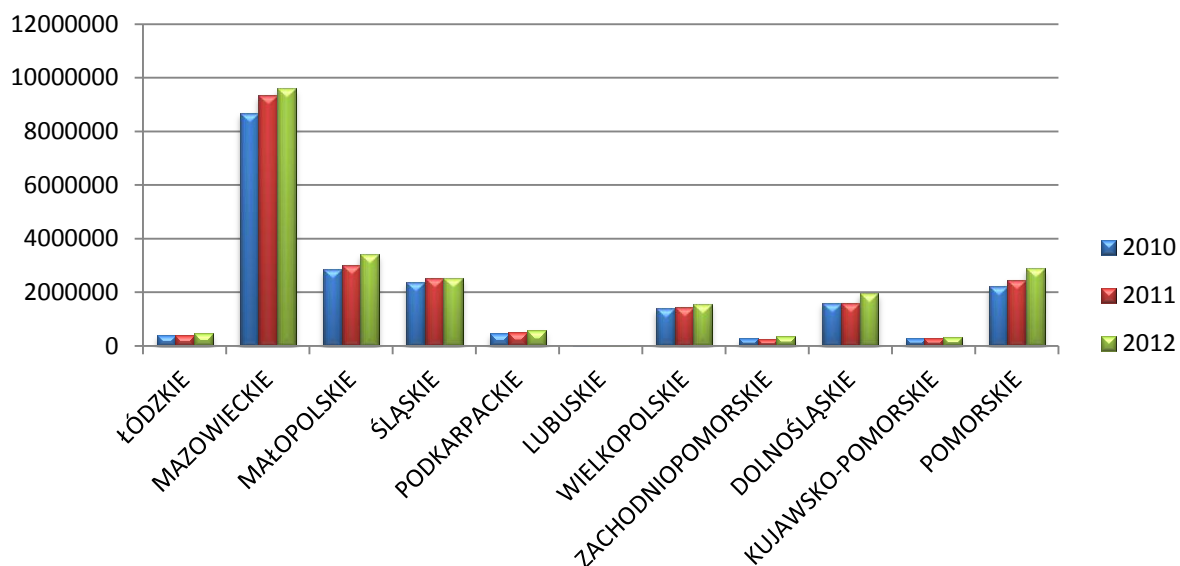
Święto Szlaku Zabytków Techniki - INDUSTRIADA 2013 to między innymi:

- 336 godzin wydarzeń i atrakcji, 271 imprez,
- 42 lokalizacje w 24 miastach (34 obiekty SZT i 8 zaprzyjaźnionych),
- 40 koncertów,
- 24 specjalnie przygotowane wystawy,
- 20 specjalnie utworzonych przystanków autobusowych,
- 19 warsztatów artystycznych,
- 14 bezpłatnych autobusów,
- 9 projekcji filmowych,
- 13 specjalnych pokazów,
- 10 pokazów teatralnych,
- 8 wyjątkowych instalacji artystycznych,
- 7 mappingów,
- 3 pikniki naukowe,
- 3 pola golfowe,
- 3 spotkania z gigantycznymi świetlistymi lalkami-fantomami,
- 3 pokazy z ogniem (Teatr ognia, Fire show, Szychta),
- 2 gry miejskie, 2 gry terenowe, 2 rajdy z udziałem zabytkowych motorów,
- 2 rajdy rowerowe, 2 wystrzały z armaty.

Międzynarodowe i krajowe powiązania infrastrukturalne

MPL „Katowice” w Pyrzowicach obecnie przechodzi największy w historii proces rozbudowy. Powstaje nowy pas startowy o długości 3200 metrów, nowe płyty postojowe, płyty kołowania, terminal przylotowy, terminal cargo, strażnica, nowa wyższa wieża kontroli lotów. Największym problemem jest brak komunikacji kolejowej z miastami Metropolii Górnośląskiej. Ma się to w ciągu najbliższych lat zmienić, po wyremontowaniu linii kolejowej nr 182 Tarnowskie Góry-Zawiercie.

Wykres 7. Liczba pasażerów w województwach posiadających lotnisko międzynarodowe w latach 2010-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Od kilku lat w MPL „Katowice” jest zauważalna stabilizacja ruchu pasażerskiego, liczba pasażerów odprawionych na lotnisku waha się w okolicach 2,5 mln i rozkłada się po połowie na pasażerów przylatujących i wylatujących. Dominującą pozycję ma tania linia lotnicza WizzAir (45% ruchu), drugi jest Ryanair (16%) a trzecia Lufthansa (5%). Przewozy czarterowe to około 30% ruchu w Pyrzowicach. Brak rozwoju ruchu pasażerskiego spowodował, że lotnisko straciło 3 pozycję wśród polskich portów lotniczych na rzecz portu lotniczego im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

Lepiej sytuacja wygląda w przewozach towarowych drogą lotniczą, tutaj port lotniczy zajmuje 2. miejsce, zaraz za portem lotniczym im. Chopina w Warszawie. W 2012 r. w Pyrzowicach załadowano 3 360 t natomiast wyładowano 6 247 t ładunków. Jest to nieznacznie mniej niż w poprzednim roku.

W przewozie ładunków zdecydowanie dominuje transport samochodowy, za pomocą którego za granicę w 2012 r. przewieziono 7 602 tys. ton, z kolei do województwa śląskiego przywieziono 7 851 tys. ton. W stosunku do poprzedniego roku eksport zwiększył się, a import zmniejszył.

W roku 2012 w stosunku do 2011 r. zwiększyła się długość dróg krajowych i wynosiła 1 206 km, zaś gęstość osiągnęła 9,47 km/100 km² powierzchni województwa śląskiego. Ta wartość została osiągnięta przez otwarcie 39 kilometrów autostrady A1.

4. Raport wskaźnikowy

Wskaźnik	Poziom terytorialny	2011	2012	2013	2014	Źródło
Obszar priorytetowy: (A) Nowoczesna gospodarka						
PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) (zł)	Śląskie	42 830	-	-	-	GUS
PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100)	Śląskie	70	-	-	-	GUS
PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) – Polska=100	Śląskie	108	-	-	-	GUS
Cel operacyjny: A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa						
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z sektora usług (%)	Śląskie	13,2	8,9	-	-	GUS
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%)	Śląskie	15,2	19,1	-	-	GUS
Wartość dodana brutto na 1 pracującego w zł (ceny bieżące)	Śląskie	104 701	-	-	-	GUS
Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (%)	Śląskie	0,52	-	-	-	GUS
Liczba udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP na 100 tys. mieszkańców	Śląskie	6,9	4,6	-	-	GUS
Zatrudnieni w B+R na 1 000 osób aktywnych zawodowo (EPC)	Śląskie	3,7	3,7	-	-	GUS
Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych wykorzystujących chronione prawami wyłącznymi projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych (%)	Śląskie	1,7	3,3	-	-	GUS
Odsetek przedsiębiorstw z sektora usług wykorzystujących chronione prawami wyłącznymi projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych (%)	Śląskie	4,2	7,3	-	-	GUS
Cel Operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy						
Odsetek przedsiębiorstw oferujących możliwość telepracy (praca zdalna, z wykorzystaniem ICT) (%)	Śląskie	-	9,5	-	11,5	badanie ankietowe
Współczynnik przyjęć do pracy (%)	Śląskie	24,7	18,2	-	-	opracowanie GUS
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych z wykształceniem wyższym (%)	Śląskie	11,9	12,3	12,3	-	GUS
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata (%)	Śląskie	62,1	62	62,3	-	GUS
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych (%)	Śląskie	18,3	18,3	18,4	-	GUS
Wskaźnik zatrudnienia kobiet w wieku 20-64 lata (%)	Śląskie	54,1	54,7	55,3	-	GUS
Stopa bezrobocia rejestrowanego (%)	Śląskie	10,2	11,1	11,2	-	GUS
Cel Operacyjny: A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych						
Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego	Śląskie	270	298	287	-	GUS
Wskaźnik wypadkowości z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie	Śląskie	9,05	-	-	-	GUS
Liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym	Śląskie	2 245	2 356	-	-	GUS

Udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%)	Śląskie	10,8	21,1	-	-	opracowanie GUS
Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia doradczego (%)	Śląskie	-	10,6	-	9,7	badanie ankietowe
Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia finansowego (preferencyjne finansowanie) (%)	Śląskie	-	3,7	-	5,6	badanie ankietowe
Odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność eksportową (%)	Śląskie	-	23	-	23,5	badanie ankietowe
Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia finansowego (bezwrotne) (%)	Śląskie	-	5,2	-	6,3	badanie ankietowe
Udział przedsiębiorstw z sektora usług współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%)	Śląskie	16,9	31,7	-	-	opracowanie GUS
Przedsiębiorstwa (powyżej 9 pracujących) posiadające własną stronę internetową (%)	Śląskie	67,3	73,7	71,2	-	GUS
Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały						
Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszk. na terenach wiejskich	Śląskie	77,3	79,2	-	-	GUS
Liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców	Śląskie	390	401	-	-	GUS
Liczba zarejestrowanych produktów regionalnych i tradycyjnych	Śląskie	123	131	136	-	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Turystyczne obiekty noclegowe (bez obiektów hotelowych)	Śląskie	235	350	342	-	GUS
Osoby fizyczne prowadzące działalność na terenach wiejskich na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym	Śląskie	11	11	12	-	GUS
Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszk. w gminach do 50 tys. mieszkańców	Śląskie	82,8	84,9	-	-	GUS
Turystyczne obiekty hotelowe	Śląskie	273	267	279	-	GUS
Wartość dodana brutto w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w mln zł według siedziby lokalnej jednostki działalności	Śląskie	1 760	-	-	-	GUS
Obszar priorytetowy: (B) Szanse rozwojowe mieszkańców						
Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy w pozarolniczym systemie ubezpieczeń społecznych na 1 000 mieszkańców	Śląskie	34,3	33	31,9	-	GUS
Przeciętne trwanie życia kobiet (lata)	Śląskie	79,8	80	80,1	-	GUS
Przeciętne trwanie życia mężczyzn (lata)	Śląskie	71,9	72	72,4	-	GUS
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	Śląskie	-0,6	-1	-1,4	-	GUS
Wskaźnik jakości życia (pozycja w rankingu)	Śląskie	5	-	5	-	Diagnoza społeczna. Raport
Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa						
Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności	Śląskie	85,57	85,44	-	-	GUS

Zgony z powodu nowotworów na 100 tys. ludności	Śląskie	271	283,6	-	-	GUS
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	Śląskie	6	4,8	5,1	-	GUS
Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	Śląskie	469	491,5	-	-	GUS
Odsetek osób korzystających z bezpłatnych badań profilaktycznych (%)	Śląskie	-	33,2	-	26,6	badanie ankietowe
Odsetek osób uprawiających sport lub podejmujących aktywność fizyczną przynajmniej raz w tygodniu (%)	Śląskie	-	55,8	-	61,4	badanie ankietowe
Gęstość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² (km)	Śląskie	454,1	506,5	484,9	-	GUS
Liczba lekarzy na 10 tys. ludności (personel pracujący według podstawowego miejsca pracy)	Śląskie	23,1	23,4	-	-	GUS
Cel Operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców						
Słuchacze studiów podyplomowych na 10 tys. ludności w wieku 25-64 lat (%)	Śląskie	51,5	44,1	43,6	-	GUS
Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki (%)	Śląskie	-	47	47	-	GUS
Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych (%)	Śląskie	-	50	59	-	GUS
Zdawalność matur (%)	Śląskie	76	81	82	-	GUS
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w wieku 24 lata i mniej (%)	Śląskie	18,5	17,4	16,1	-	GUS
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w wieku powyżej 45 lat (%)	Śląskie	32,9	33,2	34,8	-	GUS
Odsetek mieszkańców podnoszących w ostatnim roku swoje kwalifikacje za pomocą ICT (%)	Śląskie	-	6	-	17,2	badanie ankietowe
Ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 mieszkańców (%)	Śląskie	-	21,8	-	-	GUS
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-24 lata (%)	Śląskie	25,3	26,4	26,3	-	GUS
Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu (%)	Śląskie	4,5	4,5	4,5	-	GUS
Udział osób pozostających bez pracy powyżej dwunastu miesięcy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych (%)	Śląskie	29,8	31,3	35,2	-	GUS
Odsetek osób w wieku 15-64 lata posiadających wyższe wykształcenie (%)	Śląskie	20,1	20,7	21,7	-	GUS
Uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1 000 mieszkańców	Śląskie	682	734,4	-	-	GUS
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata (%)	Śląskie	30,6	31,2	34,1	-	GUS
Cel Operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców						
Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców	Śląskie	37,16	36,27	-	-	GUS
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych (%)	Śląskie	13	-	-	-	GUS
Współczynnik dzietności	Śląskie	1,265	1,274	1,247	-	GUS
Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura) (%)	Śląskie	-	-	-	-	PKW

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	Śląskie	74,4	74,4	77,5	-	GUS
Liczba kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	Śląskie	19 635	21 576	22 890	-	PSZ
Odsetek mieszkańców, którzy wykorzystują Internet do spraw urzędowych (%)	Śląskie	-	25,3	-	41,7	badanie ankietowe
Liczba podmiotów zaliczanych do III sektora (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) na 10 tys. mieszkańców	Śląskie	14,5	-	-	-	GUS
Odsetek mieszkańców woj. śląskiego, którzy czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania (%)	Śląskie	-	86,9	-	87,3	badanie ankietowe
Obszar priorytetowy: (C) Przestrzeń						
Atrakcyjność inwestycyjna województwa (pozycja w rankingu)	Śląskie	1	1	1	-	INnGR
Wskaźnik urbanizacji (%)	Śląskie	77,7	77,6	77,4	-	GUS
Wskaźnik struktury użytkowania gruntów	Śląskie	0,14	0,14	0,14	0,15	Analiza struktury własności i użytkowania gruntów GK UM WSL
Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska						
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	Śląskie	99,7	99,7	99,7	-	GUS
Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	Śląskie	30,5	30	30,6	-	GUS
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć krajowa) – I	Śląskie	0	0	0	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć krajowa) – II	Śląskie	11	20	10	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć krajowa) – III	Śląskie	54	57	57	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć krajowa) – IV	Śląskie	33	20	33	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć krajowa) – V	Śląskie	2	3	3	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć regionalna) – I	Śląskie	0	0	0	-	WIOŚ

Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć regionalna) – II	Śląskie	44	43	31	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć regionalna) – III	Śląskie	45	44	57	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć regionalna) – IV	Śląskie	8	11	10	-	WIOŚ
Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) (sieć regionalna) – V	Śląskie	3	2	2	-	WIOŚ
Jakość wód powierzchniowych (% JCWP dobrego i powyżej dobrego stanu ekologicznego, badanych w ramach danego typu monitoringu wód powierzchniowych)	Śląskie	44	30	29	-	WIOŚ
Jakość wód powierzchniowych (% JCWP dobrego i powyżej dobrego potencjału ekologicznego, badanych w ramach danego typu monitoringu wód powierzchniowych)	Śląskie	14	30	22	-	WIOŚ
Udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii elektrycznej (%)	Śląskie	6,33	8,51	-	-	GUS
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem (hm ³)	Śląskie	400,3	392,7	387,7	-	GUS
Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB (GWh)	Śląskie	0,134	-	-	-	GUS
Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem (%)	Śląskie	22,1	22,2	22,2	-	GUS
Udział masy składowanych odpadów komunalnych w masie zebranych odpadów komunalnych (%)	Śląskie	84,9	90,9	-	-	GUS
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku (dam ³)	Śląskie	382 619,7	372 434,7	369 357,6	-	GUS
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na km ² (dam ³)	Śląskie	31	30,2	-	-	GUS
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² (ton/km ²)	Śląskie	1,03	0,86	-	-	GUS
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² (ton/km ²)	Śląskie	3 516,83	3 311,92	-	-	GUS
Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych (%)	Śląskie	10,2	10,2	-	-	GUS
Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi						
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Metropolia Górnośląska	101,2	103,9	-	-	GUS

Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Metropolia Górnośląska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	99	101,7	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Bielska	131,5	134,3	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Bielska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	121,5	123,9	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Częstochowska	111,1	113,7	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Częstochowska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	99,8	101,9	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Rybnicka	79,7	81,2	-	-	GUS
Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	Aglomeracja Rybnicka i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	76,6	77,9	-	-	GUS
Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Częstochowa (godz.)	Śląskie	-	1,16	1,40	-	pkp.pl
Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Rybnik (godz.)	Śląskie	-	1,01	1,05	-	pkp.pl
Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających jakość transportu publicznego dość dobrze (%)	Śląskie	-	48	-	41,1	badanie ankietowe
Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających jakość transportu publicznego bardzo dobrze (%)	Śląskie	-	8,9	-	13,1	badanie ankietowe
Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muzycznych na 1 tys. mieszkańców – pozycja wśród województw	Śląskie	5	5	7	-	GUS
Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Bielsko-Biała (godz.)	Śląskie	-	1,02	1,11	-	pkp.pl
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Metropolia Górnośląska	6	6,8	7	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Metropolia Górnośląska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	5,9	6,7	6,9	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Bielska	5,3	5,9	5,8	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Bielska i jej bezpośrednie otoczenie	5,2	5,9	5,7	-	GUS

	funkcjonalne					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Częstochowska	9,1	10,3	10,6	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Częstochowska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	8,9	10,2	10,6	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Rybnicka	5,3	5,5	5,9	-	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Aglomeracja Rybnicka i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	5	5,2	5,5	-	GUS
Liczba gospodarstw rolnych realizujących programy rolno-środowiskowe	Śląskie	1 800	1 566	1 595	-	UM WSL TW
Gęstość zaludnienia	Metropolia Górnośląska	1 438	1 431	1 422	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Metropolia Górnośląska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	720	717	714	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Bielska	1 146	1 145	1 144	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Bielska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	629	631	633	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Częstochowska	1 479	1 470	1 458	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Częstochowska i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	276	275	274	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Rybnicka	1 024	1 022	1 019	-	GUS
Gęstość zaludnienia	Aglomeracja Rybnicka i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne	653	653	651	-	GUS
Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej (mln osób)	Śląskie	570,3	585,6	-	-	opracowanie GUS
Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładunku przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni						
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1 000 ludności	Śląskie	2,05	2,11	2,25	-	GUS
Ocena stanu zagospodarowania centrum miasta/wsi przez mieszkańców (dobrze) (%)	Śląskie	-	31,5	-	43,8	badanie ankietowe

Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych (ha)	Śląskie	317	364	-	-	GUS
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem (%)	Śląskie	0,399	0,391	0,397	-	GUS
Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni geodezyjnej ogółem (%)	Śląskie	63,52	63,41	-	-	GUS
Ocena stanu zagospodarowania centrum miasta/wsi przez mieszkańców (bardzo dobrze) (%)	Śląskie	-	16,7	-	11,1	badanie ankietowe
Udział terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach w powierzchni ogółem (%)	Śląskie	2,4	2,4	2,7	-	GUS
Obszar priorytetowy: (D) Relacje z otoczeniem						
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały (osoby)	Śląskie	-3 652	-3 298	-3 880	-	GUS
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	Śląskie	-2 020	-2 604	-5 438	-	GUS
Cel operacyjny: D.1. Współpraca z partnerami w otoczeniu						
Liczba wystaw międzynarodowych w województwie – pozycja wśród województw	Śląskie	3	4	5	-	GUS
Liczba wspólnych projektów realizowanych przez uczelnie wyższe z partnerami zagranicznymi/krajowymi	Śląskie	-	-	111	-	badanie ankietowe
Liczba wystaw za granicą – pozycja wśród województw	Śląskie	3	5	3	-	GUS
Liczba organizacji, których członkiem jest Województwo	Śląskie	2	2	2	-	UM WSL GR
Liczba inicjatyw o charakterze międzynarodowym realizowanych przez regionalne organizacje gospodarcze	Śląskie	-	7	7	-	RIG, IR
Cel operacyjny: D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa Śląskiego						
Liczba turystów (krajowych i zagranicznych) korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych	Śląskie	1 805 020	1 852 825	1 861 147	-	GUS
Liczba imprez objęta honorowym patronatem Prezydenta RP w województwie	Śląskie	8	15	5	-	www.prezydent.pl
Liczba studentów zagranicznych	Śląskie	-	869	-	-	badanie ankietowe
Liczba studentów z innych województw	Śląskie	-	22 742	-	-	badanie ankietowe
Odsetek osób spoza województwa zadowolonych z pobytu na terenie województwa śląskiego (%)	Śląskie	69	81	81	-	ŚOT
Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających je pozytywnie (%)	Śląskie	-	76,1	-	79,5	badanie ankietowe
Saldo migracji gminnych na pobyt stały na 1 000 osób	Śląskie	-1,2	-1,3	-2	-	GUS
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych	Śląskie	274 151	286 849	303 823	-	GUS
Średnia ocena zadowolenia z pobytu na terenie województwa śląskiego wśród osób spoza województwa (pkt)	Śląskie	3,8	4,1	4,06	-	ŚOT
Cel operacyjny: D.3. Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych						

Liczba destynacji z lotniska Pyrzowice - linie pasażerskie regularne	Ożarówice	-	35	37	-	www.katowice-airport.com
Liczba destynacji z lotniska Pyrzowice - cargo	Ożarówice	-	7	7	-	www.katowice-airport.com
Ruch pasażerów w porcie lotniczym w Pyrzowicach (wyjazdy) (mln osób)	Ożarówice	1 260 973	1 269 267	-	-	GUS
Lokata portu lotniczego w Pyrzowicach w ogólnym ruchu pasażerów w portach lotniczych w Polsce	Ożarówice	3	4	-	-	GUS
Długość dróg krajowych o twardej nawierzchni (km)	Śląskie	1 167,5	1 206	-	-	GUS
Ruch pasażerów w porcie lotniczym w Pyrzowicach (przyjazdy) (mln osób)	Ożarówice	1 250 441	1 257 126	-	-	GUS
Przeładunek towarów w porcie lotniczym Pyrzowice (wyładunek) (ton)	Ożarówice	6 601	6 247	6 048	-	GUS
Przeładunek towarów w porcie lotniczym Pyrzowice (załadunek) (ton)	Ożarówice	4 568	3 360	3 291	-	GUS
Lokata portu lotniczego w Pyrzowicach w ogólnym przeładunku towarów w portach lotniczych w Polsce	Ożarówice	3	2	-	-	GUS
Przewóz ładunków transportem samochodowym (za granicę) (tys. ton)	Śląskie	8 113	7 602	8 923	-	GUS
Przewóz ładunków transportem samochodowym (z za granicę) (tys. ton)	Śląskie	7 293	7 851	8 691	-	GUS
Przewóz ładunków transportem kolejowym (Import-PKP CARGO) w tys. ton	Śląskie	20 759	22 427	21 001	-	PKP CARGO
Przewóz ładunków transportem kolejowym (export-PKP CARGO) w tys. ton	Śląskie	40 882	43 671	46 322	-	PKP CARGO
Przewóz ładunków transportem kolejowym (export-PKP LHS) w tys. ton	Śląskie	833	965	-	-	sprawozdanie LHS
Przewóz ładunków transportem kolejowym (Import-PKP LHS) w tys. ton	Śląskie	9 223	9 171	-	-	sprawozdanie LHS
Obrót ładunkami w Euroterminalu Sławków tys. ton	Sławków	972	994	872,7	-	Euroterminal
Obrót ładunkami w Euroterminalu Sławków UTI (TEU)	Sławków	125 623	57 366	83 027	-	Euroterminal
Gęstość dróg krajowych (km)	Śląskie	9,47	9,78	-	-	GUS

5. Realizacja celów Strategii – budżet zadaniowy

W maju 2014 r. wśród wydziałów i jednostek podległych Urzędowi Marszałkowskiego Województwa Śląskiego została rozesłana ankieta monitoringowa z prośbą o przekazanie informacji nt. realizacji budżetu przez poszczególne wydziały i jednostki. Poproszono o wskazanie zadań realizowanych w latach 2012-2013 oraz planowanych do realizacji w 2014 r., celu operacyjnego Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, w który wpisuje się realizowane zadanie oraz podanie wartości wydatków we wskazanych latach. Jako zadanie rozumie się działalność jednorodną, dla której można jasno określić cel, stopień wykonania (efekt), ponoszone koszty. W przypadku projektów współfinansowanych ze środków UE, proszono o wskazanie całości wydatków (łącznie z dofinansowaniem).

Ankieta monitoringowa została wysłana do 14 komórek organizacyjnych Urzędu:

1. Wydział Edukacji i Nauki.
2. Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego.
3. Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.
4. Wydział Gospodarki, Promocji i Współpracy Międzynarodowej.
5. Wydział Inwestycji.
6. Wydział Komunikacji i Transportu.
7. Wydział Kultury.
8. Wydział Ochrony Środowiska.
9. Wydział Pomocy Prawnej i Nadzoru Właścicielskiego.
10. Wydział Terenów Wiejskich.
11. Wydział Turystyki i Sportu.
12. Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej.
13. Biuro ds. modernizacji Stadionu Śląskiego.
14. Pełnomocnik ds. związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym.

oraz 3 jednostek podległych:

1. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach.
2. Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego.
3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

W rezultacie odpowiedzi w postaci wskazania zadań i przypisanych im kosztów otrzymano od następujących jednostek:

1. Wydział Edukacji i Nauki.
2. Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego.
3. Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.
4. Wydział Gospodarki, Promocji i Współpracy Międzynarodowej.
5. Wydział Inwestycji.
6. Wydział Komunikacji i Transportu (uwzględniając wydatki ZDW Katowice).
7. Wydział Kultury.
8. Wydział Ochrony Środowiska (uwzględniając wydatki: CDPGŚ oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego).

9. Wydział Terenów Wiejskich (uwzględniając wydatki SZMiUW).
10. Wydział Turystyki i Sportu.
11. Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej.
12. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach.
13. Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego.
14. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

Ponadto zebrano informacje w ramach Wydziału RR w tym wydatki byłego Wydziału SP, Wydziału EFRR oraz ŚCP.

Należy jednak zaznaczyć, że dla jasności analizy poszczególne zadania zostały przyporządkowane do jednego głównego celu i priorytetu, co nie znaczy, że nie mogą realizować innych celów. Przedstawiona poniżej analiza dotyczy wyłącznie danych zebranych w ramach ankiety.

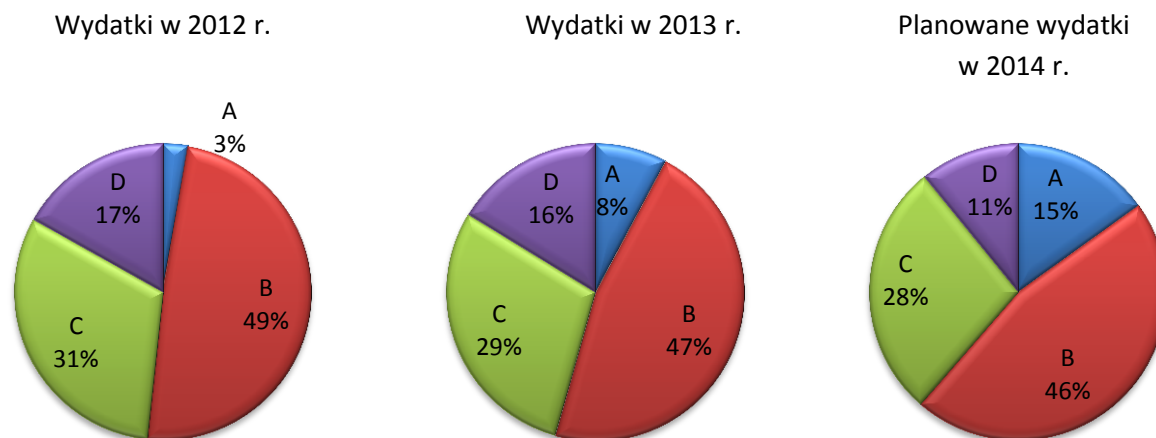
Zebrane informacje, dotyczące realizowanych zadań, pogrupowano na poziomie priorytetów Strategii. Najwyższe wydatki ponoszone są corocznie na realizację Priorytetu B Strategii „Szanse rozwojowe mieszkańców” (powyżej 45% ogółu wydatków). W 2012 r. wynosiły one ok. 550 mln zł, a w 2014 przewiduje się wydać na ten cel prawie 623 mln zł. Około 30% wydatków co roku stanowią wydatki na zadania realizujące Priorytet C Strategii „Przestrzeń”. W 2012 r. wyniosły ponad 350 mln zł, a w 2014 planuje się wydać na ten cel prawie 375 mln zł. Znacząco maleją wydatki związane z realizacją Priorytetu D Strategii „Relacje z otoczeniem”. Zmalały one z prawie 190 mln zł w 2012 r. do 146 mln zł planowanych w 2014 r. (udział procentowy wydatków na ten Priorytet spadł odpowiednio z 17% do 11%). Rosną natomiast wydatki na realizację Priorytetu A Strategii „Nowoczesna gospodarka” – w 2012 r. stanowiły one zaledwie 3% wszystkich wydatków, w 2013 r. 8%, a w 2014 r. wg planu kwota ta będzie stanowić 15% ogółu wydatków.

Tabela 7. Wydatki budżetu w podziale na priorytety w latach 2012-2014 (zł).

Priorytet	Wydatki w 2012	Wydatki w 2013	Wydatki planowane w 2014
A	30 532 234,52	90 363 712,61	203 072 299,04
B	550 784 962,07	539 786 204,53	623 381 102,29
C	353 222 558,07	340 597 429,58	373 508 726,05
D	189 571 096,41	188 336 325,51	146 181 659,52
Suma	1 124 110 851,07	1 159 083 672,23	1 346 143 786,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

Wykres 8. Wydatki budżetu w podziale na priorytety w latach 2012-2014 (udział %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

PRIORYTET A

W ramach Priorytetu A „Nowoczesna gospodarka” największy strumień środków płynie na realizację celu operacyjnego A.3. *Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych*. Szczególnie wysokie wydatki w tym zakresie zaplanowane są na rok 2014 – prawie 110 mln zł. Cel ten realizowany jest poprzez ogłaszane w ramach RPO WSL konkursy (Poddziałania 1.1.1, 2.1.0, 2.2.0 i 1.1.1.) oraz projekty w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego (Poddziałanie 2.1.0 i 2.2.0).

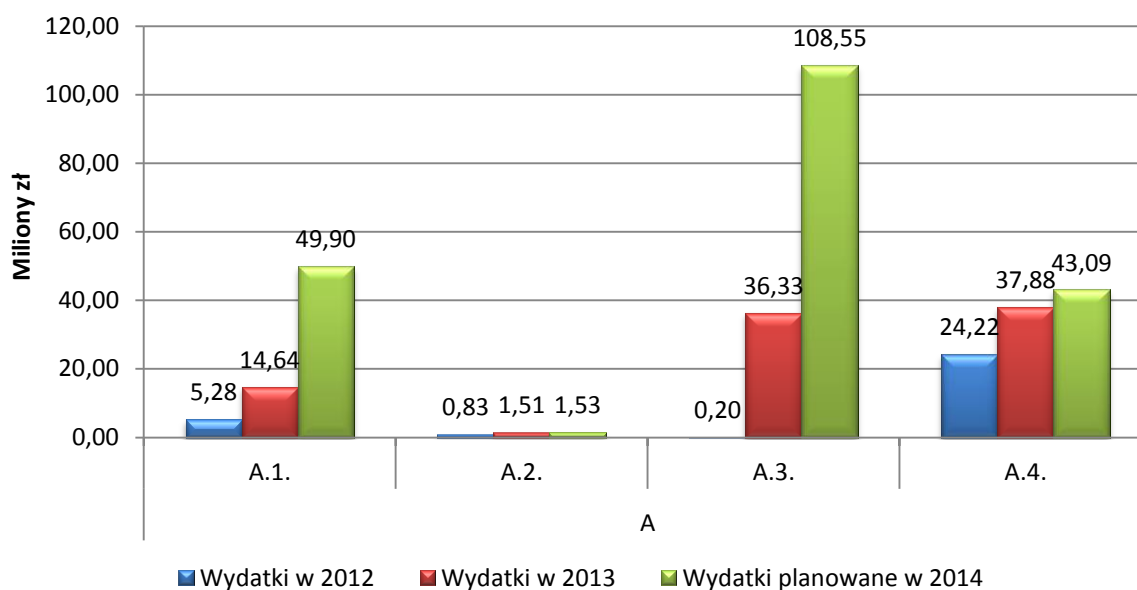
Sukcesywnie wzrastają także wydatki w ramach celu A.4. *Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały*. Co roku wydatki w ramach celu wzrastają średnio o ok. 10 mln zł. Wydatki w latach 2012-2013 to przede wszystkim efekt projektów realizowanych przez przedsiębiorców, za które odpowiedzialne jest Śląskie Centrum Przedsiębiorczości. Ponadto w ramach celu Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje projekt pn. „Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego”, gdzie podejmowane są kwestie ekonomii społecznej oraz innowacyjny projekt „Efektywna i skuteczna przedsiębiorczość społeczna”. Dodatkowo od roku 2013 Wojewódzki Urząd Pracy realizuje dwa projekty: „Automobilizacja” i „Kierunek przedsiębiorczość”.

Stosunkowo wysokie środki (zwłaszcza w 2014 r. – prawie 50 mln zł) przeznaczane są na realizację celu operacyjnego A.1. *Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa*. Zadania realizowane w ramach celu związane są z ogłaszanymi konkursami (RPO WSL Poddziałanie 1.3.0) oraz projektami realizowanymi przez Europejski Fundusz Społeczny: „Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych”, „Design Silesia” oraz „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa śląskiego”.

Najmniejsze środki przeznaczane są na realizację celu operacyjnego A.2. *Otwarty i atrakcyjny rynek pracy*. Realizację zgłoszonych działań w ramach celu prowadzą: Europejski Fundusz Społeczny (Śląskie sprawniej – wsparcie osób niepełnosprawnych w aktywizacji zawodowej), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (Promocja aktywnej integracji i rozwój dialogu społecznego) oraz Wojewódzki

Urząd Pracy („Specjalistyczne wsparcie dla pracowników agencji zatrudnienia z terenu województwa śląskiego”, „Popyt na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy – problemy edukacyjne aktywnych zawodowo mieszkańców województwa śląskiego”, „Przemysł samochodowy a rynek pracy w województwie śląskim – funkcjonowanie i kierunki rozwoju”, projekt partnerski Leonardo da Vinci „Move free and prosper?!”, „W poszukiwaniu pracy – alternatywne formy zatrudnienia osób niepełnosprawnych”).

Wykres 9. Wydatki budżetu w ramach Priorytetu A w podziale na cele operacyjne w latach 2012-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

PRIORYTET B

Zdecydowanie największe środki w ramach Priorytetu B przeznaczane są na realizację celu operacyjnego B.2. *Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców*. Planowane wydatki na ten cel w 2014 to 566 mln zł (wzrost o ponad 180 mln zł w ostatnich latach). Cel ten realizowany jest głównie przez Wydział Edukacji i Nauki poprzez: dotacje dla uczelni wyższych, olimpiady i stypendia dla uczniów, prowadzenie szkół i placówek oświatowych, konkurs ofert na zadania publiczne w dziedzinie edukacji publicznej, organizacja Szczytu Młodzieży Trójkąta Weimarskiego, realizacja projektów w ramach PO KL (Priorytet IX i III), EWT, Leonardo da Vinci czy Comenius, Program Niwka. Realizacja celu wspierana jest także przez Wojewódzki Urząd Pracy, który rozdysponowuje środki w ramach PO KL (w szczególności Priorytety IX, VI i VIII) oraz prowadzi własne projekty w ramach Leonardo da Vinci czy Grundvig. Trzy własne projekty wpisujące się w cel prowadzi także Europejski Fundusz Społeczny. Ponadto w ramach zadań związanych z kulturą – Wydział Kultury przeprowadza coroczny otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Zadania związane z kompetencjami cyfrowymi realizowane są przez Śląskie Centrum Społeczeństwa Informatycznego (budowa platformy ORSIP, rozbudowa i upowszechnienie Systemu Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej w województwie śląskim – SEKAP 2, budowa Śląskiej Regionalnej Sieci Szkieletowej, Elektroniczne Doskonalenie i Edukacja Informatyczna Nauczycieli eDeN czy regionalny program promocji

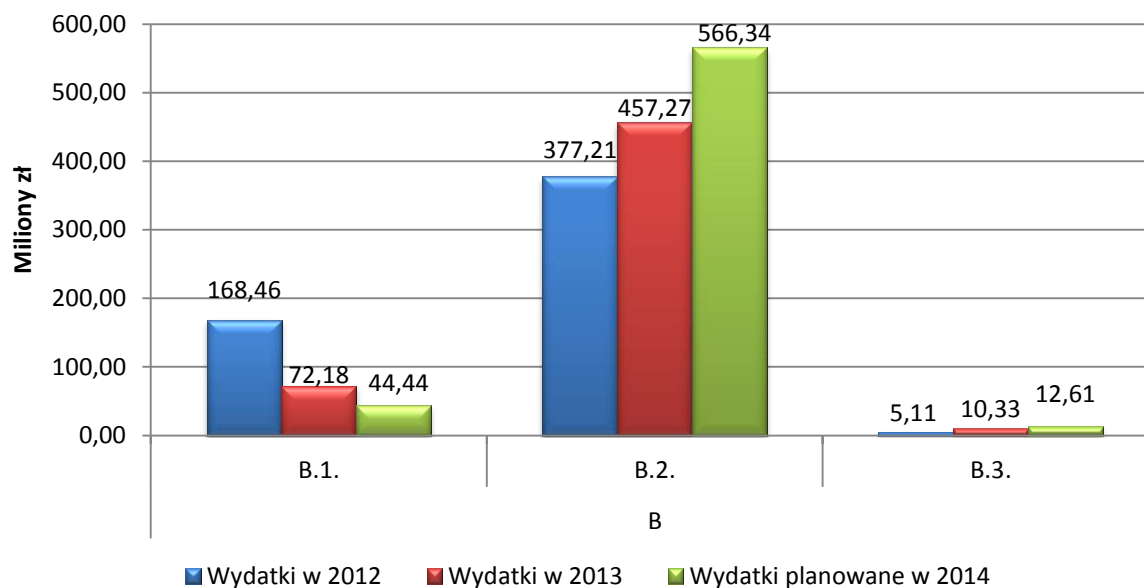

społeczeństwa informacyjnego). W ramach swoich zadań Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej organizuje studia, specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz szkolenia kadr pomocy i integracji społecznej.

Wydatki w ramach celu operacyjnego *B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województw* w 2013 r. wyniosły nieco ponad 70 mln zł. Jest to znaczący spadek w stosunku do roku 2012. Największe środki wydawane są przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej i dotyczą w szczególności dofinansowania inwestycji i wyposażenia szpitali. Dodatkowo wydział organizuje: konkursy (np.: „Cukrzyca – edukacja zdrowotna w zakresie profilaktyki i leczenia zaburzeń metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z terenu województwa śląskiego” w 2012 r. oraz organizacja konkursu „Profilaktyka otyłości i zapobieganie cukrzycy wśród dzieci i młodzieży”), warsztaty, konferencje naukową „Gliwickie Spotkania Naukowe”, audycje radiowe, „Śląski Piknik Integracyjnego Osób Niepełnosprawnych na terenie Rosarium Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie”, „Śląskie Zawody Sportowo-Rekreacyjne Osób Niepełnosprawnych” czy realizuje Wojewódzki Program Walki z Gruźlicą na lata 2011-2014. Ponadto cel ten realizowany jest przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim na lata 2011-2015 oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2011-2016. W zakresie działań sportowych – Wydział Sportu i Turystyki organizuje otwarty konkurs ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej, a Wydział Inwestycji, Remontów, i Nadzoru Inwestorskiego dofinansowuje budowę infrastruktury sportowej. Ponadto opracowana została Strategia Rozwoju Sportu dla Województwa Śląskiego.

Najmniejsze środki przeznaczane są na realizację celu operacyjnego *B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców*. Głównym realizatorem celu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który wdraża Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2009-2013, finansuje prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz zapewnienia instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie województwa śląskiego. Ponadto przez Wydział Terenów Wiejskich opracowywana jest Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich do roku 2030. Wydział Turystyki i Sportu organizuje otwarty konkurs ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego.

Wykres 10. Wydatki budżetu w ramach Priorytetu B w podziale na cele operacyjne w latach 2012-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

PRIORYTET C

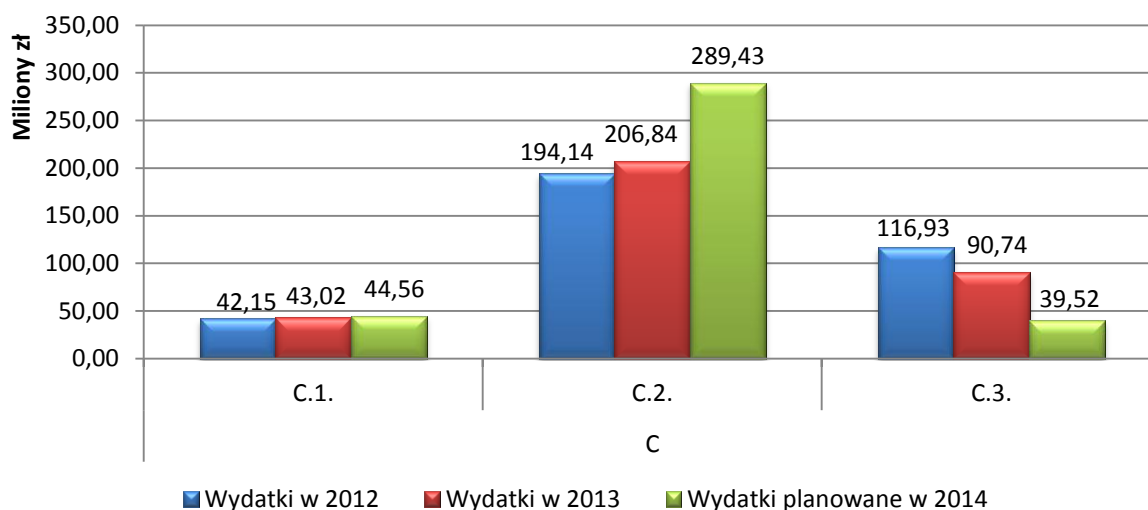
Największy strumień środków płynie na realizację celu operacyjnego *C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi*. W latach 2012-2013 wydatki na ten cel wyniosły ok 200 mln zł, a na rok 2014 zaplanowano prawie 290 mln zł. Cel realizowany jest głównie poprzez projekty w ramach RPO WSL (Oś priorytetowa VII), a także budowę i przebudowę dróg wojewódzkich (Zarząd Dróg Wojewódzkich). Ponadto został zakupiony i zmodernizowany tabor kolejowy. Inne działania wpisujące się w cel to: konkurs Piękna Wieś, programowanie i koordynacja prac urzędzeniowo-rolnych czy Strategia Rozwoju Systemu Transportu i projekty badawcze realizowane przez Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego.

W ramach celu operacyjnego *C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni* wydatki z roku na rok maleją. W 2012 r. wyniosły 117 mln zł, a na 2014 r. zaplanowano zaledwie 40 mln zł. Wydatki te w dużej mierze dotyczą budowy nowej siedziby Muzeum Śląskiego. Ponadto są to środki związane z tworzeniem i aktualizacją bazy danych obiektów topograficznych oraz kartograficznych opracowań topograficznych i tematycznych przez Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami, ogłaszanym konkursem Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego, konkursem wniosków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego czy pracami nad Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Realizacja celu operacyjnego *C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska* na przestrzeni kolejnych kształtują się na niskim aczkolwiek stabilnym poziomie ok. 42-45 mln zł/rok. Największe wydatki w tym zakresie ponoszone są przez Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych na: utrzymanie wód istotnych dla potrzeb rolnictwa oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych, utrzymanie wód publicznych tzw. pozostałych oraz przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego m.in. na: „Kwiatne łąki” – Program ochrony zbiorowisk

nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych, ochronę cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych charakterystycznych dla obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, ochronę walorów przyrodniczych najciekawszych obszarów wodno-błotnych Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”, ochronę zbiorowisk nieleśnych, przeciwdziałanie antropopresji na wybranych obszarach chronionych poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego itp. Ponadto Wydział Ochrony Środowiska realizuje prace związane z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, Programem ochrony środowiska oraz programami ochrony powietrza. Wpisujące się w cel działania prowadzi również Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska (wydawnictwa tematyczne, monitoring środowiska, ochrona dziedzictwa przyrody czy edukacja ekologiczna) oraz Wydział Terenów Wiejskich (Program upowszechniania znajomości ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników na lata 2014-2020 oraz konkurs Owca+). Realizowane są także projekty w ramach programów rozwoju: subregionu centralnego, południowego i północnego – RPO WSL Oś priorytetowa V.

Wykres 11. Wydatki budżetu w ramach Priorytetu C w podziale na cele operacyjne w latach 2012-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

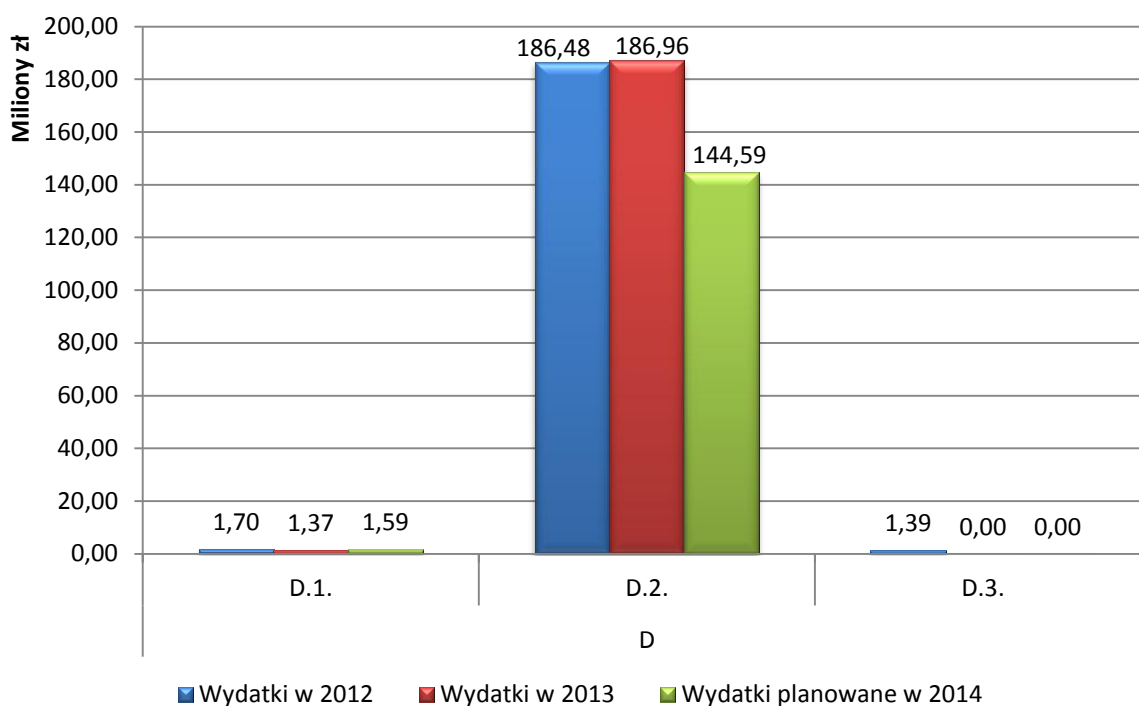
PRIORYTET D

W ramach Priorytetu D zdecydowanie najlepiej jest realizowany cel operacyjny *D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego*. Wydatki w latach 2012-2013 wyniosły prawie 190 mln zł. Nieco niższe zaplanowane są na rok 2014 – 145 mln zł. W tym przypadku największe wydatki ponoszone są przez Wydział Kultury, a związane są z inwestycjami w wojewódzkich instytucjach kultury oraz ich bieżącym funkcjonowaniem oraz rozwojem i promocją Szlaku Zabytków Techniki i organizacją Industriady. Ponadto kluczowe są także działania realizowane przez Wydział Inwestycji, Remontów i Nadzoru Inwestorskiego takie jak: ochrona zabytków, poprawa infrastruktury placówek edukacyjnych czy dofinansowanie infrastruktury Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu. Inne działania obejmują promocję województwa w postaci działań reklamowych, spotkań czy drukowanych materiałów. Środki na realizację celu udostępniane są także w ramach RPO WSL, w tym programy rozwoju: subregionu centralnego i południowego (Oś Priorytetowa III i IV).

Zarówno na cel operacyjny D.1. Współpraca z partnerami o otoczeniu jak i D.3. Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych przeznacza się bardzo mało środków. W ramach D.1. Wydział Gospodarki, Promocji i Współpracy Międzynarodowej prowadzi działania w zakresie współpracy międzynarodowej w tym z regionami partnerskimi. Wydział Rozwoju Regionalnego (dawny Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego) opracował Strategię Polski Południowej. Ponadto w ramach Pomocy Technicznej 4 osi priorytetowej POWT RCz-RP prowadzony jest Regionalny Punkt Kontaktowy Województwa i zatrudnia własnego pracownika w WST w Ołomuńcu.

W ramach celu D.3. w 2012 r. została sfinansowana przebudowa infrastruktury technicznej na potrzeby inwestycji powiatowych planowanych w obrębie lotniska powiatowego w Kaniowie.

Wykres 12. Wydatki budżetu w ramach Priorytetu D w podziale na cele operacyjne w latach 2012-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety.

6. Wykaz dokumentów strategicznych województwa (stan na 31 grudnia 2013 r.)

Wykaz dokumentów strategicznych województwa przedstawiony w tabeli poniżej opracowano na podstawie:

1. Informacji uzyskanych z komórek organizacyjnych urzędu marszałkowskiego i jednostek podległych na podstawie wypełnionych ankiet monitoringowych (jak w przypadku rozdziału 5 *Realizacja celów Strategii – budżet zadaniowy*).
2. Informacji umieszczonych na stronie www.slaskie.pl – w zakładce *Plany rozwoju*.
3. Informacji umieszczonych na stronie www.slaskie.pl – w zakładce *Sejmik/uchwały* oraz *Zarząd/uchwały*.

W tabeli ujęto zarówno obowiązujące dokumenty jak i archiwalne. Kolorem zaznaczone dokumenty przyjęte w 2013 r.

Tabela 8. Wykaz dokumentów strategicznych województwa (stan na dzień 31.12.2013 r.).

Lp.	Nazwa dokumentu	Data i forma przyjęcia	Wydział, jednostka odpowiedzialna	Uwagi
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA I STRATEGIE MAKROEKONOMICZNE				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 r.	SP/RR	Dokument stanowi aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”.
2.	Plan wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2604/297/IV/2013 z dnia 26 listopada 2013 r.	SP/RR	
3.	Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020	Deklaracja Sejmiku Województwa Śląskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/33/1/2013 z dnia 5 kwietnia 2013 r.). Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego (Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr 5/13 z dnia 5 kwietnia 2013 r.)	SP/RR	Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 została przyjęta przez rząd 8 stycznia 2014 r.
PLANOWANIE PRZESTRZENNE				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/21/2/2004 z dnia 21 czerwca 2004 r.	SP/RR	Trwają prace nad zmianą dokumentu.
2.	Program Modernizacji Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/49/1/2006 z dnia 12 czerwca 2006 r.	SP/RR	
PROGRAMY WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UE				
<i>Aktualne dokumenty</i>				

1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	Wersja 1. Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 4 września 2007 r. Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1708/91/III/2007 z dnia 18 września 2007 r. Wersja 2. Decyzja KE z dnia 2 grudnia 2011 r. – decyzja K(2011)9027 zmieniająca decyzję K(2007)4208	RR/ŚCP	Dokument aktualizowany
2.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 28 września 2007 r.	FS/WUP	
3.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 7 września 2007 r.	TW	
4.	Program operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”	(Dz. U. z 2009r Nr 72, poz.619)	TW	
5.	Program Operacyjny Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 11 września 2007 r. Wersja 2. obowiązująca z 18 września 2008 r.	RR	
6.	Program Operacyjny Europa Środkowa 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 3 grudnia 2007 r. Wersja 2. obowiązująca zatwierdzona przez KE 25 lipca 2011 r.	RR	
7.	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 11 grudnia 2007 r. Wersja obowiązująca z dnia 15 marca 2010 r.	RR	
8.	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 20 grudnia 2007 r.	RR	
10.	Program Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego 2007-2013	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2007 r. Wersja 3. obowiązująca, zatwierdzona przez KE 5 stycznia 2012 r.	RR	
GOSPODARKA, PROMOCJA I WSPÓŁPRACA				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/53/3/2006 z dnia 25 października 2006 r. Nowelizacja – uchwała Sejmiku z dnia 16 maja 2007 r.	GR	Program obejmował inwentaryzację odnawialnych źródeł energii – aktualnie brak środków finansowych na jego aktualizację
2.	Wojewódzki program przekształceń terenów przemysłowych i zdegradowanych	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/31/11/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r.	GR	
9.	„Strategia systemowej współpracy instytucji publicznych Kraju Morawsko-Śląskiego, Województwa Śląskiego i Województwa Opolskiego”	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/43/1/2009 z dnia 21 października 2009 r.	GR	
INNOWACJE				

<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/11/2/2003 z dnia 25 sierpnia 2003 r.	FS/RIS	
2.	Program Wykonawczy 2009-2013 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 68 /5/IV/2010 z dnia 21 grudnia 2010 r.	FS/RIS	
3.	Program Rozwoju Technologii województwa śląskiego na lata 2010-2020 (Program systemowego wspierania rozwoju technologii województwa śląskiego na lata 2010-2020)	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 729/35/IV/2011 z dnia 29 marca 2011 r.	FS/RIS	
4.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/29/5/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r.	FS/RIS	Dokument został opracowany w ramach projektu „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji” realizowanego w kolejnych edycjach od roku 2009, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
KULTURA I EDUKACJA				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Strategia rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/51/1/2006 z dnia 28 sierpnia 2006 r.	KL	
2.	Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w Województwie Śląskim na lata 2010-2013	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/48/2/2010 z dnia 17 marca 2010 r.	KL/ŚCDK	
3.	Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego 2012-2015	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/19/7/2012 z dnia 12 marca 2012 r.	EN	
4.	Program współpracy Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2014	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/44/3/2013 z dnia 18 listopada 2013 r.	KL	
5.	Program współpracy Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2013	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/28/3/2012 z dnia 12 listopada 2012 r.	KL	
TURYSTYKA I SPORT				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Strategia rozwoju turystyki w województwie śląskim na lata 2004-2013	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/29/10/2004 z dnia 20 grudnia 2004 r.	GR/ŚOT	
2.	Program Rozwoju i Funkcjonowania Śląskiego Systemu Informacji Turystycznej	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1040/166/III/2008 z dnia 29 maja 2008 r.	GR/ŚOT	

3.	Programu „Moje Boisko – Orlik 2012”	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie dofinansowania z budżetu państwa zadań związanych z budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwijaniem sportu	TS	
4.	Programu rozwoju bazy sportowej z uwzględnieniem dofinansowania z Ministerstwa Sportu i Turystyki na rok 2013	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/44/7/2013 z dnia 18 listopada 2013 roku	TS	Zmiana uchwały Nr IV/35/6/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 kwietnia 2013 roku.
5.	Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/19/3/2012 z dnia 12 marca 2012 r.	SP/TS	
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2015	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/37/2/2009 z dnia 29 kwietnia 2009 r.	SCSI	
2.	Studium Rozwoju Sieci Szerokopasmowych w Województwie Śląskim	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2158/296/III/2009 z dnia 20 sierpnia 2009 r.	SCSI	
ŚRODOWISKO				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/28/2/2012 z dnia 12 listopada 2012 r.	SP	
2.	Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/6/2/2011 z dnia 14 marca 2011 r.	OS	
3.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/25/1/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.	OS	Uchwałą Nr IV/32/3/2013 z dnia 23 marca 2013 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął uchwałę w sprawie zmiany uchwały Nr IV/25/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 sierpnia 2012 roku.
4.	Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężenia substancji w powietrzu	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/52/15/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r.	OS	
5.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/51/1/2010 z dnia 12 maja 2010 r.	OS	Dokument wymaga aktualizacji
6.	Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1258/49/IV/2011 z dnia 19 maja 2011 r.	OS	

7.	Program ochrony powietrza dla terenu byłej strefy bieruńsko-pszczyńskiej województwa śląskiego, gdzie stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/45/12/2013 z dnia 19 grudnia 2013 r.	OS	
8.	Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach nieprzemysłowych województwa śląskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/8/2/2007 z dnia 16 maja 2007 r.	GR	
9.	Program wykorzystania wód podziemnych, w szczególności termalnych i leczniczych, w wybranych obszarach województwa śląskiego	Dokument opracowano na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	OS	
10.	Program ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/16/7/2011 z dnia 19 grudnia 2011 r.	OS	Pomoc finansowa w formie dotacji na realizację działania
OBSZARY WIEJSKIE				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej OWCA-PLUS na lata 2010-2014	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 635/360/III/10 z dnia 23 marca 2010 r.	TW	Dokument wymaga aktualizacji
2.	Program małej retencji dla województwa śląskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/43/1/2006 z dnia 16 stycznia 2006 r.	TW	Dokument jest w trakcie aktualizacji
3.	Założenia do opracowania programu prac urzędniowo-rolnych dla województwa śląskiego	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 315/120/IV/2012 z dnia 7 lutego 2012 r.	GK	Przedmiotowe Założenia do opracowania programów prac urzędniowo-rolnych dla województwa śląskiego mają za zadanie usystematyzowanie poszczególnych etapów wykonania Programów prac urzędniowo-rolnych poprzez opracowanie schematu jego realizacji, niezbędnych danych, które należałoby pozyskać oraz analiz i ustaleń, które winny się w nim znaleźć zarówno w postaci tabelarycznej, kartograficznej jak i opisowej.
ZDROWIE I POLITYKA SPOŁECZNA				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	„Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2012-2016”	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 65/224/IV/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.	ZD	

2.	Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych oraz Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2011-2016	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2457/78/IV/2011 z 15 września 2011 r.	ZD	
3.	Program wyrównywania różnic między regionami	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 162/226/IV/2013 z dnia 24 stycznia 2013 r.	ZD	
4.	Kierunki restrukturyzacji samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest Województwo Śląskie na lata 2009-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 3231/330/III/2009 z dnia 8 grudnia 2009 r.	ZD	Dokument wymaga aktualizacji
5.	Wojewódzki Program Walki z Gruźlicą na lata 2011-2014	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 693/135/IV/2012 z dnia 20 marca 2012 r.	ZD	
6.	Kierunki walki z gruźlicą w województwie śląskim na lata 2011-2013	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1466/54/IV/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r.	ZD	
7.	Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 06/290/IV/2013 z 29 października 2013 r.	ZD	
8.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/47/3/2006 z dnia 24 kwietnia 2006 r.	ROPS	
9.	Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 837/251/IV/2013 z dnia 25 kwietnia 2013 r.	ROPS	
10.	Program operacyjny na lata 2008-2013 Warunki i jakość życia dzieci i młodzieży - szanse i zagrożenia	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/28/3/2008 z dnia 24 września 2008 r.	ROPS	
11.	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim na lata 2011-2015	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/5/1/2011 z dnia 14 lutego 2011 r.	ROPS	
12.	Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2011-2016	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/5/2/2011 z dnia 14 lutego 2011 r.	ROPS	
13.	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2009-2013. Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ramowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 782/257/III/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 r.	ROPS	
RYNEK PRACY				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Publiczne Służby Zatrudnienia: Profesjonalizm – Skuteczność – Zaangażowanie	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2304/200/III/2008 z dnia 30 września 2008 r.	WUP	Projekt systemowy

2.	W poszukiwaniu pracy – alternatywne formy zatrudnienia osób niepełnosprawnych	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2454/78/IV/2011 z dnia 15 września 2011 r.	WUP	Projekt systemowy
4.	Umowa partnerstwa transgranicznego "Eures – T Beskydy 2010-2013"	Dokument podpisany przez partnerów w dniu 27 lipca 2011 r.	WUP	Okres obowiązywania: 1 czerwca 2010-31 maja 2013 r.
TRANSPORT				
<i>Aktualne dokumenty</i>				
1.	Koncepcja Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie wspierania rozwoju sieci lotnisk lokalnych	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1333/382/III/2010 z dnia 11 czerwca 2010 r.	SP	
2.	Program zadań na drogach wojewódzkich współfinansowanych w 2013 r. przez jednostki samorządu terytorialnego	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 3289/206/IV/ z dnia 22 listopada 2012 r.	KT	

7. Wykaz zleconych badań i ekspertyz

Wydział	Tytuł badania/ekspertyzy	Okres realizacji	Zakres tematyczny	Wykorzystanie badania/ekspertyzy	Źródła finansowania
EFS	Skuteczność i efektywność wsparcia udzielanego osobom pozostającym bez zatrudnienia w ramach wybranych operacji Poddziałania 6.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;	2012	Ocena skuteczności i efektywności działań mających na celu wspieranie mieszkańców Śląska pozostających bez zatrudnienia	Dostarczenie wiedzy z badanego zakresu, usprawnienie procesu wdrażania komponentu regionalnego PO KL, dokumenty programowe dotyczące nowej perspektywy finansowej 2014-2020	EFS Pomoc Techniczna, PO KL 2007-2013
EFS	Ocena efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego przedsiębiorstwom i ich pracownikom w ramach Poddziałania 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	2012	Ocena skuteczności i efektywności wsparcia udzielanego przedsiębiorstwom i ich pracownikom w ramach Poddziałania 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw PO KL w województwie śląskim. Zakres czasowy badania obejmował okres od 2007 roku do 2012 roku	Plany Działania na rok 2013, dokumenty programowe dotyczące nowej perspektywy finansowej 2014-2020	EFS Pomoc Techniczna, PO KL 2007-2013
EFS	Badanie skuteczności i efektywności wsparcia osób 45+, 50+, 55+ w poszczególnych priorytetach komponentu regionalnego PO KL w województwie śląskim	2012	Zbadanie przyczyny niskiego udziału osób w wieku 45+, 50+, 55+ w projektach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jak również przyczyny niskiego udziału tych osób w rynku pracy w województwie śląskim	Dostarczenie wiedzy z badanego zakresu, usprawnienie procesu wdrażania komponentu regionalnego PO KL, dokumenty programowe dotyczące nowej perspektywy finansowej 2014-2020	EFS Pomoc Techniczna, PO KL 2007-2013
OS/CDPGŚ	Fragmentacja ekosystemów/przestrzeni przyrodniczej województwa śląskiego spowodowana przez infrastrukturę transportową	2012	Opracowanie obejmuje analizy dotyczące problematyki fragmentacji przestrzeni w odniesieniu do 3 zagadnień/ obszarów: całego województwa, obszarów chronionych w województwie oraz korytarzy ekologicznych w regionie, przy zastosowaniu wskaźników, takich jak: effective mesh size, Unfragmented Area with Traffic (UAT), Effective Area (EA), wielkość obszarów rdzeniowych, drożność korytarzy ekologicznych.	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego	budżet WSL
OS/CDPGŚ	Infrastruktura rowerowa w miastach województwa śląskiego ze szczególnym	2012	Opracowanie dotyczy szeregu zagadnień związanych z transportem rowerowym, m.in.: diagnozy stanu i zaleceń w zakresie infrastruktury	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego	budżet WSL

	uwzględnieniem jej atrakcyjności dla rozwoju miejskiego transportu rowerowego		rowerowej, polityki rowerowej, atrakcyjności przestrzeni dla rowerzystów.		
ROPS	Osoby starsze w województwie śląskim w 2012 roku jako dawcy i odbiorcy wsparcia	2012	Celem badania było rozpoznanie skali, rodzajów i kierunków wsparcia udzielanego i otrzymywanego przez osoby starsze zamieszkujące w województwie śląskim	Wyniki badań zostaną wykorzystane do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej oraz do planowania działań na rzecz osób starszych. Wyniki badań były przedstawione na konferencji OIS, a także na posiedzeniach Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia. Raport z badań został zamieszczony na stronie internetowej OIS oraz opublikowany w formie książkowej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ocena zasobów pomocy społecznej 2012	2012	Ocenę zasobów pomocy społecznej przygotowano zgodnie z art. 16a ust. 1-3 ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). W I części materiału ujęto analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej oraz diagnozę stanu pomocy społecznej. W II części zawarto szczegółowe dane dotyczące: liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, przyczyn jej udzielania, zasobów kadrowych i instytucjonalnych oraz środków przeznaczanych na finansowanie wsparcia.	Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). „Ocena zasobów pomocy społecznej” została przekazana Marszałkowi i Wojewodzie. Co roku do dnia 30 kwietnia organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia Ocenę odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa. OZPS wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Ekspertyza dr P. Szukalskiego Starzenie się ludności województwa śląskiego - nieunikniony wzrost zapotrzebowania na wsparcie publiczne?	2012	Artykuł został poświęcony problematyce starzenia się ludności, w tym m.in. etapom, przyczynom oraz skutkom tego procesu	Artykuł został zamieszczony w publikacji wydanej przez OIS „Seniorzy w województwie śląskim. Raport z badania ilościowego zrealizowanego w 2012 roku”. W/w publikacja została przekazana m.in. przedstawicielom Samorządu Województwa Śląskiego oraz instytucjom pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Badanie potrzeb szkoleniowych i doradczych pracowników pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego – PSK 2012	2012	Celem badania było poznanie oczekiwań pracowników systemu pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego w zakresie korzystania z usług szkoleniowych, doradczych oraz studiów podyplomowych	Wyniki badań posłużyły do sformułowania rekomendacji na potrzeby opracowania uzasadnienia wniosku o dofinansowanie projektu systemowego na lata 2012-2013 oraz przygotowania planów szkoleń, specjalistycznego doradztwa i koncepcji studiów podyplomowych	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Organizacje pozarządowe jako potencjał sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim	2012	Celem badania było określenie zasobów i barier w funkcjonowaniu organizacji pozarządowych w województwie śląskim, mających wpływ na rozwój sektora ekonomii społecznej, a także ocena dotychczasowej współpracy tego sektora z samorządami lokalnymi oraz poznanie planów związanych z podejmowaniem zadań publicznych oraz działalnością gospodarczą	Wyniki badań zostały przedstawione na konferencji ROPS oraz wykorzystane do opracowania „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020” oraz bieżącej realizacji projektu systemowego ROPS. Posłużą także do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Jednostki samorządu terytorialnego wobec wyzwań sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim	2012	Celem badania było określenie roli przedsiębiorczości społecznej w budowaniu lokalnej polityki społecznej. Zidentyfikowanie czynników warunkujących wzrost liczby inicjatyw z zakresu przedsiębiorczości społecznej, a także określenie stopnia wspierania takich inicjatyw przez instytucje pomocy społecznej i rynku pracy	Wyniki badań zostały przedstawione na konferencji ROPS oraz wykorzystane do opracowania „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020”. Posłużą także do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych na obszarze województwa śląskiego w 2011 roku	2012	Raport przygotowany na podstawie danych pochodzących z ankiety Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uzyskanych z samorządów gminnych dotyczących realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2011 roku	Raport posłużył do zaplanowania działań ujętych w „Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim na lata 2011 – 2015”	Budżet WSL

ROPS	Konsultacje merytorycznych programów dydaktycznych i regulaminu uczestnictwa w studiach podyplomowych, studiach magisterskich uzupełniających i specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny Autor: dr M. Bartecka-Straszny	2012	Konsultacje merytorycznych programów dydaktycznych kierunków studiów podyplomowych, a także regulaminu uczestnictwa w studiach podyplomowych, studiach magisterskich uzupełniających i specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny	Opinie eksperckie są niezbędnym wsparciem merytorycznym przy konstruowaniu kompleksowej, profesjonalnie przygotowanej oferty kształcenia, zarówno pod względem założeń procesu dydaktycznego, jak i kryteriów rekrutacji na poszczególne kierunki	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Konsultacje merytorycznych programów dydaktycznych i regulaminu uczestnictwa w studiach podyplomowych, studiach magisterskich uzupełniających i specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny Autor: dr hab. K.Faliszek	2012	Konsultacja merytorycznych programów dydaktycznych kierunków studiów podyplomowych a także Regulaminu uczestnictwa w studiach podyplomowych, studiach magisterskich uzupełniających i specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.	Opinie eksperckie są niezbędnym wsparciem merytorycznym przy konstruowaniu kompleksowej, profesjonalnie przygotowanej oferty kształcenia, zarówno pod względem założeń procesu dydaktycznego, jak i kryteriów rekrutacji na poszczególne kierunki.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Badanie potrzeb szkoleniowych i doradczych pracowników pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego – PSK 2013	2012	Zebrałe dane dotyczą tematów, kierunków, form kształcenia pozaszkolnego i szkolnego, procesu wypracowania skutecznych mechanizmów współpracy pomiędzy jednostkami, preferowanych form pogłębiania wiedzy oraz zdobywania umiejętności z zakresu ekonomii społecznej.	Wyniki badań posłużyły do sformułowania rekomendacji na potrzeby opracowania uzasadnienia wniosku o dofinansowanie projektu systemowego na lata 2014-2015 oraz przygotowania planów szkoleń, specjalistycznego doradztwa i koncepcji studiów podyplomowych	PO KL 2007-2013 7.1.3
RR	Wpływ RPO WSL na rozwój społeczeństwa informacyjnego w regionie	2012	Ocena, czy realizacja projektów z zakresu usług świadczonych on-line oraz systemów wspomagających zarządzanie i przekształcanie informacji w ramach RPO WSL na lata 2007-2013 przyczyniła się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie.	Wydział Rozwoju Regionalnego – RPO WSL na lata 2007-2013 oraz RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1

RR	Wstępna ocena realizacji i efektów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	2012	Ocena realizacji i efektów RPO WSL na lata 2007-2013 w odniesieniu do założeń Programu poprzez sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych celów Programu, ocenę uwzględnienia polityk horyzontalnych oraz funkcjonowania systemu zarządzania i wdrażania RPO WSL.	Wydział Rozwoju Regionalnego – RPO WSL na lata 2007-2013.	RPO WSL 10.1
RR	Realizacja celów i priorytetów Strategii Lizbońskiej oraz Strategii Europa 2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	2012	Analiza i ocena stopnia wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WSL na osiągnięcie celów i priorytetów Strategii Lizbońskiej oraz Strategii EU 2020 poprzez: analizę zapisów programowych pod kątem przyczyniania się do realizacji celów i priorytetów strategii; identyfikację projektów w największym stopniu odpowiadających celom strategii; identyfikację obszarów wymagających zmian (dotyczących zarówno zapisów programowych, jak i samego procesu wdrażania Programu, szczególnie pożądanym w kontekście realizacji celów EU 2020).	Wydział Rozwoju Regionalnego – RPO WSL na lata 2007-2013 oraz RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
RR	Analiza potrzeb infrastrukturalnych w ramach środowiska w województwie śląskim	2012	Określenie optymalnych zasad wsparcia inwestycji w obszarze środowiska w okresie programowania 2014-2020 poprzez: ocenę doświadczenia wnioskodawców i beneficjentów w realizacji projektów w obszarze środowiska w okresie programowania 2007-2013 oraz zidentyfikowanie typów projektów w obszarze środowiska, które powinny być wspierane przez IZ RPO WSL w okresie programowania 2014-2020.	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2007-2013 oraz RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1

RR	Analiza możliwości zastosowania zwrotnych mechanizmów finansowania inwestycji w perspektywie 2014-2020 w województwie śląskim	2012	Analiza zastosowania instrumentów zwrotnych w realizacji inwestycji finansowanych z funduszy unijnych poprzez analizę stosowanych rozwiązań w zakresie instrumentów zwrotnych oraz analizę możliwości wykorzystania instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie finansowej w województwie śląskim.	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2007-2013 oraz RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
WUP	Popyt na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy – problemy edukacyjne aktywnych zawodowo mieszkańców województwa śląskiego	2012	Celem badań było: -ustalenie posiadanych przez respondentów umiejętności i kwalifikacji zawodowych, -rozpoznanie wiedzy i wyobrażeń respondentów na temat aktualnych i przyszłych oczekiwań pracodawców co do najbardziej pożądanых kwalifikacji i umiejętności pracowników, - zdiagnozowanie aspiracji społecznych oraz potrzeb edukacyjnych różnych kategorii społecznych mieszkańców.	Analiza materiału empirycznego oraz wnioski i rekomendacje zostały przedstawione dla obszaru całego województwa śląskiego jak i dla poszczególnych podregionów. Uzyskane wyniki badań i sformułowane na ich podstawie wnioski i rekomendacje zawarte w publikacji mogą stanowić podstawę do projektowania i podejmowania działań ukierunkowanych na podmioty rynku pracy.	Fundusz Pracy
SP/RR	Zeszyt Analizy RCAS 1/2012 Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego	2012	W raporcie przedstawiono wyniki badania nad powiązaniem funkcjonalnymi pomiędzy jednostkami sieci osadniczej województwa śląskiego, które przeprowadzone zostało w 2012 roku przez Regionalne Centrum Analiz Strategicznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach. Celem głównym badania jest analiza powiązań funkcjonalnych pomiędzy jednostkami sieci osadniczej w województwie śląskim.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+" Strategia Rozwoju Systemu Transportu	budżet WSL
SP/RR	Zeszyt Analizy RCAS 2/2012 Terytorializacja w kontekście krajowej strategii rozwoju regionalnego. Ujęcie regionalne województwa śląskiego	2012	W zeszycie przedstawiono próbę przetransponowania na poziom województwa śląskiego założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego w zakresie delimitacji przestrzennej.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	budżet WSL

SP/RR	Zeszyt Analizy RCAS 3/2012 Delimitacja metropolii i aglomeracji oraz ich obszarów funkcjonalnych w województwie śląskim	2012	W raporcie przedstawiono wyniki delimitacji metropolii i aglomeracji oraz ich obszarów funkcjonalnych, która przeprowadzona została w grudniu 2012 roku przez Regionalne Centrum Analiz Strategicznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	budżet WSL
SP/RR	Zeszyt Analizy RCAS 4/2012 Diagnoza strategiczna rozwoju województwa śląskiego na potrzeby aktualizacji Strategii	2012	W zeszycie przedstawiono diagnozę strategiczną rozwoju województwa śląskiego, która opracowana została w Wydziale Planowania Strategicznego i Przestrzennego, w ramach prac związanych z aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”.	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	budżet WSL
EFS	Ocena efektywności i skuteczności projektów szkoleniowych w ramach PO KL w województwie śląskim	2013	Głównym celem badania była ocena efektywności i skuteczności szkoleń realizowanych w województwie śląskim	Dostarczenie wiedzy z badanego zakresu, usprawnienie procesu wdrażania komponentu regionalnego PO KL, dokumenty programowe dotyczące nowej perspektywy finansowej 2014-2020	EFS Pomoc Techniczna, PO KL 2007-2013
IW	Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie	2013	Ekspertyza zlecona Politechnice Gdańskiej, mająca na celu dokonanie analizy i oceny dokumentacji projektowej oraz jakości materiałów i robót budowlanych pod względem bezpieczeństwa montażu konstrukcji i użytkowania obiektu zadaszenia Stadionu Śląskiego w Chorzowie	Realizacja inwestycji pn. „Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie”	budżet WSL
OS/CDPGŚ	Występowanie nietoperzy i ich potencjalnych szlaków migracji na terenie województwa śląskiego	2013	Opracowanie problemowe dotyczące występowania na terenie województwa śląskiego ważniejszych stanowisk poszczególnych gatunków nietoperzy oraz potencjalnych tras ich wędrówek wraz z uwagami na temat zagrożeń i zaleceń ochronnych	Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL

OS/CDPGŚ	Raporty o stanie przyrody województwa śląskiego	2013	Raporty o stanie przyrody województwa śląskiego opracowane w trakcie prac nad Strategią Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, stanowiące poszerzoną diagnozę stanu ożywionych i nieożywionych zasobów środowiska przyrodniczego regionu.	Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 oraz Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL
TW	Opinia dotycząca dokumentacji projektowej dla zadania p.n. Wykonanie regulacji cieków Iłownica wraz z nadbudową istniejących i budową nowych wałów przeciwpowodziowych w km 5+095 – 8+404 w Zabrzegu, Ligocie i Bronowicach na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice	2013	Zbadanie poprawności przyjętych rozwiązań projektowych. Opinia zawierała również interpretację otrzymanych wyników badań oraz rekomendacje, a także streszczenie w języku nietechnicznym	Wydział Terenów Wiejskich, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	budżet WSL
ZD	Analiza wariantów przekształcenia Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Ośrodek Reumatologiczno – Rehabilitacyjny w spółkę kapitałową, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej.	2013	Analiza wariantów przekształcenia SPZOZ - Uzdrowiska Goczałkowice - Zdrój Wojewódzki Ośrodek Reumatologiczno - Rehabilitacyjny, w spółkę kapitałową, na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej; analiza prawna, podatkowa oraz księgową	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	budżet WSL
ROPS	„Aktywność opiekuńcza mieszkańców województwa śląskiego	2013	Określenie poziomu aktywności opiekuńczej mieszkańców województwa śląskiego oraz sporządzenie rekomendacji w zakresie działań na rzecz wspierania osób i rodzin opiekujących się osobami zależnymi	Wyniki badań zostaną wykorzystane do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej oraz do planowania działań na rzecz osób starszych. Wyniki badań były przedstawione na konferencji OIS, w której uczestniczyli m.in. pracownicy systemu pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego, organizacje pozarządowe i środowiska naukowe, a także na posiedzeniach Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia.	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Wielowymiarowa analiza ubóstwa w województwie śląskim. Analiza danych zastanych za rok 2011	2013	Celem analizy była identyfikacja czynników towarzyszących ubóstwu oraz ukazanie skali tego zjawiska, zarówno w sferze materialnej, jak i niematerialnej. W raporcie odniesiono się do sytuacji społeczno-gospodarczej w powiatach i miastach na prawach powiatu, a także potrzeb i warunków bytowych gospodarstw domowych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego. Znalazły się w nim również takie kwestie jak: otrzymywanie pomocy z zewnątrz przez gospodarstwa domowe, radzenie sobie z trudnościami życiowymi, feminizacja ubóstwa	Zgodnie z art. 21 ust. 3 i 3a ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) do zadań samorządu województwa należy rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania tego zjawiska, a także diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie.	PO KL 2007-2013 7.1.3 Bezkosztowe
ROPS	Ocena zasobów pomocy społecznej 2013	2013	Ocenę zasobów pomocy społecznej przygotowano zgodnie z art. 16a ust. 1-3 ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). W opracowaniu zaprezentowano dane dotyczące: sytuacji społecznej i demograficznej, sytuacji w pomocy społecznej (w tym dane na temat: liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, przyczyn jej udzielania, zasobów kadrowych i instytucjonalnych, środków przeznaczanych na finansowanie świadczeń) oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). „Ocena zasobów pomocy społecznej” została przekazana Marszałkowi i Wojewodzie. Co roku do dnia 30 kwietnia organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia Ocenę odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa. OZPS wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe

ROPS	Wybrane problemy społeczne województwa śląskiego 2013	2013	Celem badania była identyfikacja najważniejszych problemów społecznych oraz grup społeczno-ekonomicznych najbardziej dotkniętych problemami społecznymi w województwie śląskim, określenie skali i zasięgu ubóstwa oraz bezrobocia, wizerunku osób bezdomnych wśród lokalnej społeczności, a także identyfikacja zagrożeń w sferze bezpieczeństwa publicznego	Wyniki badań zostaną wykorzystane do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zgodnie z art. 21 ust. 3 i 3a ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). do zadań samorządu województwa należy rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania tego zjawiska, a także diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Badanie potrzeb szkoleniowych i doradczych pracowników pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego – PSK 2013	2013	Zebrano dane dotyczące tematów, kierunków, form kształcenia pozaszkolnego i szkolnego, procesu wypracowania skutecznych mechanizmów współpracy pomiędzy jednostkami, preferowanych form pogłębiania wiedzy oraz zdobywania umiejętności z zakresu ekonomii społecznej	Wyniki badań posłużyły do sformułowania rekomendacji na potrzeby opracowania uzasadnienia wniosku o dofinansowanie projektu systemowego na lata 2014-2015 oraz przygotowania planów szkoleń, specjalistycznego doradztwa i koncepcji studiów podyplomowych	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Ewaluacja projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie realizowanych w województwie śląskim w ramach działania 7.1 PO KL	2013	Celem badania była ocena jakości wsparcia udzielonego w ramach projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie realizowanych w roku 2012 w ramach Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2. w województwie śląskim, a także pozyskanie wiedzy na temat sposobu zarządzania i wdrażania przedmiotowych projektów.	Rekomendacje dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz Instytucji Pośredniczącej	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. rodziny pod kierunkiem lidera prof. dr. hab. W. Świątkiewicza	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>seniorów</i> pod kierunkiem lidera prof. nadzw. dr M. Zrałek	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>niepełnosprawności</i> pod kierunkiem lidera prof. UŚ dr. hab. Z. Gajdzicy	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>warunków życia</i> pod kierunkiem lidera prof. dr. hab. M. Szczepańskiego	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej</i> pod kierunkiem lidera dr hab. K. Faliszek	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i> pod kierunkiem lidera L. Krzywickiej	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Raport zespołu zadaniowego ds. <i>bezpieczeństwa publicznego</i> pod kierunkiem lidera G. Kamienowskiego	2013	Raport opracowany przez zespół powołany w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Raport zawiera: analizę SWOT obszaru merytorycznego, rekomendacje, cele strategiczne, kierunki działań, działania, źródła finansowania i wskaźniki	Przygotowanie części programowej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza dr B. Zasepy „Rodzina w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza dr M. Raclaw „System pieczy zastępczej w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza prof. SGH dr. hab. P. Błędowskiego „Sytuacja osób starszych w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza G. Knapik „Problem niepełnosprawności w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Ekspertyza M. Dzierżęgi „System ochrony zdrowia w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza prof. nadzw. dr M. Zrałek „Warunki i zasoby mieszkaniowe w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza M. Przewoźnika „Problem bezdomności w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza dr. hab. prof. nadzw. K. Czekaja „Bezpieczeństwo publiczne w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza prof. WSP TWP dr. hab. M. Grewińskiego „Zarządzanie środowiskowymi usługami pomocy społecznej w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16

ROPS	Ekspertyza prof. UE dr hab. A. Frączkiewicz-Wronki „Zarządzanie instytucjami pomocy społecznej w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza prof. UE dr hab. W. Koczura „Świadczenia emerytalne i rentowe w województwie śląskim w latach 2006-2012”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ekspertyza prof. UE dr hab. Z. Mieleckiej-Kubień „Problem uzależnienia od alkoholu w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	Budżet WSL
ROPS	Ekspertyza M. Struzik i A. Malczewskiego „Problem narkomanii w województwie śląskim”	2013	Ekspertyza opracowana w ramach procesu aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Zawiera analizę danych statystycznych, podsumowanie i wnioski, analizę SWOT, rekomendacje i bibliografię	Opracowanie części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	Budżet WSL
ROPS	Opinie ekspercie w formie założeń merytorycznych do programu studiów podyplomowych w obszarze aktywizacji i pracy ze społecznością lokalną. Autor: dr Dobroniega Trawkowska	2013	Konsultacja merytorycznych założeń merytorycznych programów studiów podyplomowych planowanych do realizacji w 2014 roku.	Przygotowanie właściwego zakresu merytorycznego w ramach zadania Studia, specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej w związku z planowana procedura przetargową.	PO KL 2007-2013 7.1.3

ROPS	Opinie eksperckie w formie założeń merytorycznych do programu studiów podyplomowych w obszarze socjoterapii i profilaktyki społecznej. Autor: K. Wojcieszek	2013	Konsultacja merytorycznych założeń merytorycznych programów studiów podyplomowych planowanych do realizacji w 2014 roku.	Przygotowanie właściwego zakresu merytorycznego w ramach zadania Studia, specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej w związku z planowana procedura przetargową.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Opinie eksperckie w formie założeń merytorycznych do programu studiów podyplomowych w obszarze pracy z osobami starszymi. Autor: dr P. Szukalski	2013	Konsultacja merytorycznych założeń merytorycznych programów studiów podyplomowych planowanych do realizacji w 2014 roku.	Przygotowanie właściwego zakresu merytorycznego w ramach zadania Studia, specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej w związku z planowana procedura przetargową.	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Opinie eksperckie w formie założeń merytorycznych do programu studiów podyplomowych w obszarze pracy z osobami niepełnosprawnymi. Autor: dr hab. prof. UŚ Z. Gajdzica	2013	Konsultacja merytorycznych założeń merytorycznych programów studiów podyplomowych planowanych do realizacji w 2014 roku.	Przygotowanie właściwego zakresu merytorycznego w ramach zadania Studia, specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej w związku z planowana procedura przetargową.	PO KL 2007-2013 7.1.3
RR	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	2013	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego - RPO WSL na lata 2014-2020	RPO WSL 10.1
RR	Ocena realizacji i efektów projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013 w kontekście zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w przyszłym okresie programowania	2013	Analiza zastosowania ZIT w poszczególnych kierunkach interwencji w województwie śląskim w przyszłym okresie programowania poprzez analizę i ocenę zrealizowanych projektów partnerskich i zintegrowanych w ramach RPO WSL 2007-2013, analizę i możliwości zastosowania ZIT w wymiarze terytorialnym w okresie 2014-2020, wskazanie określonych mechanizmów umożliwiających najbardziej efektywną realizację projektów w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2007-2013; Wydział Rozwoju Regionalnego i Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego - RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1

			w województwie śląskim w okresie 2014-2020.		
RR	Wpływ realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO WSL) na rozwój społeczno – gospodarczy województwa śląskiego, z wykorzystaniem makroekonomicznego o 5-sektorowego modelu HERMIN	2013	Określenie i ocena wpływu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 na wybrane wskaźniki za pomocą regionalnego modelu HERMIN.	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2007-2013.	RPO WSL 10.1
RR	Ocena efektywności działań szkoleń dla beneficjentów RPO WSL 2007-2013	2013	Ocena jakości, przydatności i efektywności szkoleń dla beneficjentów RPO WSL oraz przeanalizowanie procesu informowania i rekrutowania na szkolenia.	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2007-2013.	RPO WSL 10.1
RR	Ocena ex-post „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013”.	2013	Dokument opracowany w ramach projektu systemowego „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego (III edycja)”	Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego, Jednostka Koordynująca Wdrażanie RIS (JKW RIS) oraz Jednostka Zarządzająca Regionalnym Systemem Innowacji (JZ RSI).	PO KL 2007-2013 8.2.2
RR	Ocena ex-ante „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020”	2013	Dokument opracowany w ramach projektu systemowego „Zarządzanie, wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego (III edycja)”	Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego, Jednostka Koordynująca Wdrażanie RIS (JKW RIS) oraz Jednostka Zarządzająca Regionalnym Systemem Innowacji (JZ RSI).	PO KL 2007-2013 8.2.2
WUP	Przemysł samochodowy a rynek pracy w województwie śląskim – funkcjonowanie i kierunki rozwoju”	2013	Badania przemysłu samochodowego i jego wpływu na rynek pracy przeprowadzono w oparciu o wtórne i pierwotne źródła informacji. Informacje	Wyniki badań zawarte w raporcie przynoszą wiedzę na temat sytuacji w jednej z ważniejszych branż gospodarki województwa i mogą stanowić podstawę do projektowania	Fundusz Pracy

			<p>pierwotne pozyskano w drodze badań bezpośrednich zrealizowanych wśród przedstawicieli przedsiębiorstw przemysłu samochodowego oraz ekspertów z branży motoryzacyjnej.</p>	<p>i podejmowania działań ukierunkowanych na podmioty rynku pracy.</p>	
SP/RR	Przegląd Regionalny Polski 2012	2013	<p>Celem opracowania jest przedstawienie istotnych zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i województw w 2012 r. na tle lat poprzednich oraz na tle tendencji w Unii Europejskiej i na tej podstawie wyselekcjonowanie kluczowych problemów rozwojowych, z jakimi borykają się poszczególne województwa</p>	<p>Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa</p>	<p>PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL</p>
SP/RR	Potencjały rozwoju i specjalizacje polskich województw - województwo śląskie	2013	<p>Opis potencjałów i specjalizacji województwa śląskiego - raport stanowi kompilację różnych dokumentów i analiz przeprowadzonych w województwie śląskim. Badanie realizowane we współpracy z Krajowym Obserwatorium Terytorialnym.</p>	<p>Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa</p>	<p>PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL</p>
EFS	Ekspertyza dotycząca metodologii i oszacowania wartości bazowych i docelowych dla wskaźników w ramach interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy, włączenia społecznego oraz edukacji w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014- 2020	2014	<p>Wykonanie ekspertyzy dotyczącej opracowania metodologii i oszacowania wartości bazowych i docelowych dla wskaźników w ramach interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy, włączenia społecznego oraz edukacji w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020</p>	<p>Dokumenty programowe dotyczące nowej perspektywy finansowej 2014-2020</p>	<p>EFS Pomoc Techniczna, PO KL 2007-2013</p>

KT	<p>A - „Przeprowadzenie badań i analiz poziomu napełnienia pociągów w przewozach regionalnych organizowanych przez Województwo Śląskie” przeprowadzone w roku 2013 przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP Oddział w Krakowie.</p> <p>B - „Przeprowadzenie badań i analiz poziomu napełnienia pociągów w przewozach regionalnych organizowanych przez Województwo Śląskie” realizowane jest w roku 2014 przez Stowarzyszenie Zielone Mazowsze z Warszawy.</p>	2014	Wyżej wymienione badania polegają na zliczaniu podróży wsiadających i wysiadających do/z pociągów na wszystkich stacjach i przystankach osobowych na terenie województwa śląskiego.	Badania wykorzystywane są do planowania rocznego rozkładu jazdy pociągów w przewozach regionalnych.	budżet WSL
KL	Badania niezbędne do opracowania programu ochrony gwar i dialektów w województwie śląskim przed Bibliotekę Śląską	2014	badania językoznawcze	województwo śląskie	budżet WSL
OS/CDPGŚ	Opracowanie problemowe dotyczące potencjału energii odnawialnej województwa śląskiego w zakresie hydroenergetyki i energetyki geotermalnej na potrzeby „Opracowania ekofizjograficznego do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	2014	Opracowanie obejmuje charakterystykę aktualnie wykorzystywanego oraz perspektywicznego potencjału hydroenergetycznego województwa oraz analizę potencjału energetyki geotermalnej w regionie, ze wskazaniem uwarunkowań przestrzennych dla jej rozwoju.	Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL
OS/CDPGŚ	„Opracowanie krajobrazowe województwa śląskiego dla potrzeb „Opracowania ekofizjograficznego do zmiany Planu Zagospodarowania	2014	Opracowanie obejmuje klasyfikację krajobrazów przyrodniczych i krajobrazów kulturowych wraz z oceną ich rangi i kondycji oraz wskazaniem przestrzeni wyjątkowych.	Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL

	Przestrzennego Województwa Śląskiego”. Część I”				
OS/CDPGŚ	Wyznaczenie na terenach wiejskich województwa śląskiego obszarów o ekstensywnej gospodarce rolnej charakterystycznej dla obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (High Nature Value Farmland)	2014	Przedmiotem zlecenia jest wyznaczenie obszarów ekstensywnej gospodarki rolnej na terenach wiejskich województwa śląskiego, zgodnie z wytycznymi wskazanymi przez Komisję Europejską, na potrzeby określenia obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (High Nature Value Farmland), w szczególności z uwzględnieniem: wielkości obsady zwierząt na hektar użytków rolnych, udziału trwałych użytków zielonych oraz struktury użytków rolnych.	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 oraz Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL
OS/CDPGŚ	Regionalne ostoje przyrody w województwie śląskim	2014	Opracowania autorskie obejmujące wyznaczenie ostoji przyrody w województwie śląskim dla wybranych grup organizmów zlecone dla przygotowania propozycji ostoji przyrody na potrzeby aktualizacji opracowania ekofizjograficznego	Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	budżet WSL
TW	Ekspertyza dotycząca delimitacji przestrzennej obszarów wiejskich w województwie śląskim	2014	Typologia i wydzielenie przestrzenne śląskich obszarów wiejskich o słabym dostępie do usług publicznych oraz o dobrym dostępie do usług publicznych. Charakterystyka wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań delimitacji przestrzennej śląskich obszarów wiejskich. Potencjały i bariery rozwojowe śląskich obszarów wiejskich.	Wydział Terenów Wiejskich	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
TW	Kierunki zmian presji inwestycyjnej na tereny rolnicze Województwa Śląskiego wraz z analizą dokumentów strategicznych	2014	Określenie gmin, dla których poziom presji inwestycyjnej na tereny rolnicze stanie się zagrożeniem lub wyzwaniem rozwojowym w perspektywie roku 2030 oraz analiza dokumentów	Wydział Terenów Wiejskich	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

			strategicznych dotyczących rozwoju i przekształceń terenów rolniczych województwa śląskiego		
TW	Innowacyjność w rolnictwie i na obszarach wiejskich	2014	Przykłady dobrych praktyk w zakresie innowacyjności na obszarach wiejskich	Wydział Terenów Wiejskich	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich, budżet WSL
TW	Diagnoza sektora rolno-spożywczego w woj. śląskim	2014	Opis stanu aktualnego w sektorze rolno-spożywczym województwa śląskiego oraz prognoza do roku 2030	Wydział Terenów Wiejskich, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	budżet WSL
TW	Diagnoza uwarunkowań środowiskowych na potrzeby Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich woj. śląskiego do roku 2030	2014	Diagnoza strategiczna oraz analiza SWOT w wymiarze środowiskowym	Wydział Terenów Wiejskich, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	budżet WSL
TW	Telefoniczne badanie ankietowe wśród mieszkańców i przedsiębiorców (w tym rolników) z obszarów wiejskich woj. śląskiego oraz sporządzenie z niego raportu.	2014	Celem badania jest uzyskanie informacji o jakości życia i poziomie satysfakcji mieszkańców oraz zbadanie sytuacji przedsiębiorców (w tym rolników) działających na obszarach wiejskich województwa śląskiego	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	budżet WSL
ROPS	Domy pomocy społecznej w województwie śląskim	2014	Diagnoza zasobów, jakimi dysponują domy pomocy społecznej z terenu województwa śląskiego; diagnoza stopnia dostosowania zasobów do występujących potrzeb; identyfikacja czynników utrudniających domom pomocy społecznej realizację zadań	Realizacja badań pozwoli na sformułowanie rekomendacji w zakresie dalszego funkcjonowania DPS w województwie śląskim	PO KL 2007-2013 1.16
ROPS	Ocena zasobów pomocy społecznej 2014	2014	Analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy	Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). „Ocena zasobów pomocy społecznej” zostanie przekazana Marszałkowi i Wojewodzie. Co roku do dnia 30 kwietnia organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia Ocenę odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa. OZPS wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe

ROPS	Efektywność systemu pomocy społecznej w gminach wiejskich	2014	Projekt badawczy w trakcie opracowywania (zawartość merytoryczna). Temat wybrany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Celem badania jest identyfikacja czynników warunkujących efektywność pomocy społecznej w gminach wiejskich, w tym identyfikacja czynników psychologicznych, organizacyjnych oraz proceduralnych warunkujących efektywność pomocy społecznej w gminach wiejskich z perspektywy pracowników socjalnych oraz klientów pomocy społecznej	Badanie zlecone do realizacji przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Wyniki badania opracowane na poziomie kraju zostaną wykorzystane m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do programowania polityki społecznej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Kontrakt socjalny	2014	Projekt badawczy w trakcie opracowywania (zawartość merytoryczna). Temat wybrany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Celem badania jest określenie roli kontraktu socjalnego jako jednego z instrumentów aktywnej polityki społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych, a także jako instrumentu pracy socjalnej.	Badanie zlecone do realizacji przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Wyniki badania opracowane na poziomie kraju zostaną wykorzystane m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do programowania polityki społecznej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Profilaktyka instytucjonalna	2014	Projekt badawczy w trakcie opracowywania (zawartość merytoryczna). Temat wybrany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jego celem jest opis działań profilaktycznych realizowanych przez OPS i PCPR w zakresie przeciwdziałania i zminimalizowania problemów społecznych, w tym określenie działań profilaktycznych, prowadzonych na terenie gminy/powiatu.	Badanie zlecone do realizacji przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Wyniki badania opracowane na poziomie kraju zostaną wykorzystane m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do programowania polityki społecznej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe

ROPS	Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami na terenie gminy, powiatu, województwa, zajmującymi się pomocą i wsparciem rodzin i jej wpływ na skuteczność działań pomocy społecznej	2014	Projekt badawczy w trakcie opracowywania (zawartość merytoryczna). Temat wybrany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jego celem jest opis i charakterystyka zakresu i form współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gminy, powiatu i województwa z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi w realizacji zadań pomocy społecznej.	Badanie zlecone do realizacji przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Wyniki badania opracowane na poziomie kraju zostaną wykorzystane m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do programowania polityki społecznej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Kapitał społeczny w województwie śląskim	2014	Celem badania jest zdiagnozowanie poziomu kapitału społecznego w województwie śląskim, w tym identyfikacja nieformalnego (rodzinno-towarzyskiego) oraz formalnego (stowarzyszeniowego) kapitału społecznego; określenie poziomu zaufania społecznego mieszkańców; ocena poziomu aktywności społecznej mieszkańców; określenie stopnia dzielenia norm i wartości sprzyjających rozwojowi kapitału społecznego; identyfikacja związków zachodzących pomiędzy poziomem kapitału społecznego (jego elementami) a płcią, wiekiem, wykształceniem, miejscem zamieszkania (podregion: miasto/wieś), poziomem dochodów i aktywnością ekonomiczną badanych	Wyniki badania zostaną wykorzystane m.in. do opracowania części diagnostycznej aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. Jego wyniki pozwolą także na poszerzenie wiedzy na temat aktywności społecznej mieszkańców województwa śląskiego oraz zostaną wykorzystane do opracowania rekomendacji dla instytucji pomocy i integracji społecznej dotyczących zwiększania zasobów kapitału społecznego, poprzez aktywizowanie społeczności lokalnej	PO KL 2007-2013 7.1.3.
ROPS	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym jako beneficjenci podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym	2014	Celem badania jest określenie wpływu, jakie wywiera na beneficjentów wsparcie udzielane przez podmioty ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym; dokonanie pogłębionej charakterystyki społeczno-zawodowej beneficjentów tych podmiotów; ocena szans na rozwój społeczno-zawodowy beneficjentów; identyfikacja mocnych i słabych stron podmiotów ekonomii społecznej	Wyniki badań posłużą do zaplanowania działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim	PO KL 2007-2013 7.1.3.

			o charakterze integracyjnym w kontekście rozwoju beneficjentów; weryfikacja najbardziej skutecznych form i narzędzi wsparcia beneficjentów; uzyskanie pogłębionego, wielowymiarowego obrazu beneficjenta podmiotu ekonomii społecznej o charakterze integracyjnym województwa śląskiego		
ROPS	Badanie monitoringowe z realizacji „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020” – dane za 2013 rok	2014	Celem badania monitoringowego jest określenie poziomu realizacji celów i działań zawartych w realizacji „Wieloletnim regionalnym planie działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020”	Wyniki badań posłużą do opracowania raportu monitoringowego za 2013 rok, a także do zaplanowania działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim. Raport zostanie przedstawiony na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej oraz zamieszczony na stronie internetowej ROPS i w zakładce dotyczącej ekonomii społecznej	PO KL 2007-2013 7.1.3.
ROPS	Raport monitoringowy ramowy (półroczny) z zadań realizowanych przez ROPS WSL w ramach „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020” – dane za I półrocze 2014 roku	2014	Celem przygotowywanego raportu monitoringowego jest określenie poziomu realizacji celów i działań przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego zawartych w „Wieloletnim regionalnym planie działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020”	Opracowany raport posłuży do zaplanowania działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020	PO KL 2007-2013 7.1.3.

ROPS	Badanie potrzeb szkoleniowych i doradczych pracowników pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego – PSK 2014	2014	Celem badania jest zebranie informacji służących opracowaniu oferty wsparcia szkoleniowo-doradczego (tematów, kierunków, form kształcenia pozaszkolnego i szkolnego) dla pracowników systemu pomocy i integracji społecznej w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020	Wyniki badania zostaną wykorzystane m.in. do zaplanowania działań związanych z kształceniem i doskonaleniem zawodowym kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego, w tym do sporządzenia wniosku o dofinansowanie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020	PO KL 2007-2013 1.16 Bezkosztowe
ROPS	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych na obszarze województwa śląskiego w 2012 roku	2014	Raport będzie przygotowany na podstawie danych pochodzących z ankiety Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uzyskanych od samorządów gminnych dotyczących realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2012 roku	Raport posłuży do zaplanowania działań ujętych w „Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim na lata 2011-2015”	Budżet WSL
RR	Ekspertyza dotycząca opracowania metodologii i oszacowania wartości wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	2014	Zweryfikowanie wskaźników produktu oraz rezultatu wpisanych w Projekt RPO WSL na lata 2014-2020, a następnie opracowanie metodologii pomiaru i oszacowanie realistycznych wartości bazowych dla wskaźników rezultatu strategicznego (dla roku 2014), pośrednich (dla roku 2018), oraz docelowych (dla roku 2023) dla zweryfikowanych wskaźników produktu i rezultatu.	Wydział Rozwoju Regionalnego - RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
RR	Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020	2014	Ocena przyjętej w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 logiki interwencji z uwzględnieniem sytuacji społeczno-ekonomicznej, zaspokojenia i rozwiązania zdiagnozowanych potrzeb i problemów w województwie, obowiązujących polityk i strategii na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym oraz funkcjonowania systemu realizacji Programu.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego – RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1

RR	Ewaluacja ex-post Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013	2014	Podsumowanie i ocena efektów wsparcia RPO WSL na lata 2007-2013. Ocenie zostanie poddany stopień, w jakim zrealizowane inwestycje przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego oraz celów szczegółowych Programu. Ponadto zostanie dokonana ocena wpływu Programu na rozwój gospodarczy, społeczny, środowiskowy i infra-techniczny regionu a także zostaną wskazane potrzeby, które zaspokojono i które nadal pozostały do zaspokojenia w poszczególnych obszarach objętych wsparciem RPO WSL.	Wydział Rozwoju Regionalnego – RPO WSL na lata 2007-2013.	RPO WSL 10.1
RR	Ocena działań informacyjnych i promocyjnych podejmowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 w latach 2007-2013	2014	Ocena stopnia, w jakim działania informacyjno-promocyjne podjęte w latach 2007-2013 przez IZ oraz IP2 przyczyniły się do podniesienia wiedzy na temat realizacji Programu wśród potencjalnych beneficjentów RPO WSL oraz wśród społeczności regionu; ilościowa i jakościowa ocena działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w województwie śląskim w ramach RPO WSL.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Śląskie Centrum Przedsiębiorczości – RPO WSL na lata 2007-2013.	RPO WSL 10.1
RR	Identyfikacja zasad wyboru projektów miejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.	2014	Określenie zasad wyboru najbardziej pożądaných projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa śląskiego na lata 2014-2020, realizujących założenia polityki miejskiej na poziomie regionu. Efektem badania będą propozycje rozwiązań możliwych do zastosowania na etapie wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego – RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1

RR	Ocena możliwości realizacji wybranych projektów ścieżki pozakonkursowej (w tym projektów kluczowych) w ramach perspektywy 2014-2020.	2014	Analiza stanu przygotowania projektów kluczowych oraz największych projektów wybranych do realizacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz Obszarów Strategicznej Interwencji. Badanie pozwoli sprawdzić wykonalność zaplanowanych projektów, wpływ na osiągnięcie celów RPO WSL, a także oszacować przyszłe koszty utrzymania inwestycji.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego – RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
RR	Uzupełnienie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (wersja 5.1 z późniejszymi zmianami)	2014	Uzupełnienie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego – RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
RR	Ocena ex ante instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	2014	Ocena adekwatności zakładanych w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 instrumentów finansowych.	Wydział Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego - RPO WSL na lata 2014-2020.	RPO WSL 10.1
SP/RR	Zeszyt Analizy RCAS 5/2014 Diagnoza Systemu Transportu Województwa Śląskiego	2014	Diagnoza systemu transportu województwa śląskiego jest próbą identyfikacji i inwentaryzacji systemu transportu w województwie śląskim. Zawiera informacje w zakresie uwarunkowań społeczno-gospodarczych i środowiskowych rozwoju transportu, dostępności transportowej regionu, stanu infrastruktury, rynku przewozów, systemów zarządzania oraz bezpieczeństwa w transporcie.	Strategia Rozwoju Systemu Transportu	budżet WSL

SP/RR	Przegląd Regionalny Polski 2013	2014	Celem opracowania „Przegląd Regionalny Polski 2012” jest przedstawienie istotnych zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i województw w 2012 r. na tle lat poprzednich oraz na tle tendencji w Unii Europejskiej i na tej podstawie wyselekcjonowanie kluczowych problemów rozwojowych, z jakimi borykają się poszczególne województwa.	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
ROPS	Społeczny kontekst macierzyństwa	2015	Celem badania będzie m.in. identyfikacja czynników sprzyjających podejmowaniu decyzji o macierzyństwie przez mieszkańców województwa śląskiego (projekt badawczy zostanie przygotowany w II półroczu 2014 r.)	Wyniki badań pozwolą na zaplanowanie działań prowadzonych w ramach regionalnej polityki społecznej i prorodzinnej w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Badanie monitoringowe z realizacji „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020” – dane za 2014 rok	2015	Celem badania monitoringowego jest określenie poziomu realizacji celów i działań zawartych w „Wieloletnim regionalnym planie działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012 – 2020”	Wyniki badań posłużą do opracowania raportu monitoringowego za 2014 rok, a także do zaplanowania działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim. Raport zostanie przedstawiony na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej oraz zamieszczony na stronie internetowej ROPS i w zakładce dotyczącej ekonomii społecznej	PO KL 2007-2013 7.1.3
ROPS	Badanie ankietowe dotyczące używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną województwa śląskiego	2015	Celem badania będzie pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych oraz ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie tego problemu. Badanie zostanie zrealizowane godnie z metodologią badań ESPAD	Raport posłuży do zaplanowania działań ujętych w „Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2011-2016” oraz w „Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2011-2016”	Budżet WSL
ROPS	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych na	2015	Raport będzie przygotowany na podstawie danych pochodzących z ankiety		Budżet WSL

	obszarze województwa śląskiego w 2013 roku		Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uzyskanych od samorządów gminnych dotyczących realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2013 roku		
SP/RR	Powiązania międzynarodowe w województwie śląskim	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
SP/RR	Jednolity wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
SP/RR	Bezradność społeczna w województwie śląskim	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
SP/RR	Aktywność społeczna w województwie śląskim	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
SP/RR	Oddziaływanie ośrodków akademickich	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL
SP/RR	Dostępność transportowa i społeczna wybranych usług publicznych	2015	Badanie realizowane w ramach projektu „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”	Monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	PO KL 2007 – 2013 5.2.1 budżet WSL

KT	Zorganizowanie i przeprowadzenie pomiarów ruchu na sieci dróg wojewódzkich w województwie śląskim w 2015 roku wraz z dokonaniem wybranych obliczeń i analiz	2016	Zgodnie z art. 20 pkt 15 ustawy o drogach publicznych istnieje obowiązek dokonywania okresowych pomiarów ruchu drogowego przez zarządcę drogi. Generalny pomiar ruchu wykonywany jest wg zaleceń Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, co 5 lat. Podstawowym celem pomiaru ruchu na zamiejsczej sieci dróg wojewódzkich jest uzyskanie wielkości średniego dobowego ruchu na wszystkich odcinkach sieci drogowej.	Wyniki pomiarów ruchu są wykorzystane do zarządzania, utrzymania, planowania rozwoju sieci drogowej oraz przy projektowaniu dróg. Mogą być wykorzystywane przez jednostki podległe, GDDKiA, inne jednostki samorządu terytorialnego, innych wykonawców jako podstawa lub materiał wyjściowy do wykonania innego zamówienia, czy wykonawców biorących udział w procesie inwestycyjnym, do realizacji którego wykorzystanie tych materiałów jest konieczne.	budżet WSL
----	---	------	--	---	------------

8. Podsumowanie

Realizacja zadań wpisujących się w obszar priorytetowy A, finansowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego, koncentrowała się przede wszystkim wokół wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym działających w obszarze turystyki, a także szeroko pojętej infrastruktury otoczenia biznesu oraz kompleksowego uzbrojenia terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Podejmowane działania ukierunkowane były również na rozwój instytucji B+R oraz tworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami. Ważnym obszarem aktywności było także finansowanie przedsięwzięć z zakresu rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz elektronicznych usług publicznych. Wydatki we wszystkich wspomnianych wyżej obszarach rosły w analizowanym okresie czasu. Podejmowane inicjatywy korespondują z najważniejszymi potencjałami i deficytami zidentyfikowanymi w diagnozie społeczno-gospodarczej regionu. Wskazuje się w niej przede wszystkim na słabnące tempo rozwoju gospodarczego regionu na tle innych województw, a także na niższą niż średnia krajowa wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. W obszarze turystyki obserwuje się niższe niż w kraju wartości wskaźników w zakresie liczby miejsc noclegowych oraz udzielonych noclegów przypadających na 1000 mieszkańców (wśród podregionów wyjątkiem jest podregion bielski dysponujący bazą noclegową wyróżniającą się na tle kraju). Istotnym potencjałem regionu jest natomiast istniejąca infrastruktura B+R oraz związana z instytucjami otoczenia biznesu, której wsparcie jest kluczowym elementem budowania przewagi konkurencyjnej województwa. Inwestycje w rozbudowę infrastruktury szerokopasmowej odpowiadają na zróżnicowany jej poziom rozwoju na obszarze województwa, natomiast rozwój usług elektronicznych wiąże się z ciągle rosnącą liczbą użytkowników komputerów z dostępem do Internetu. W zakresie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych dokumentów strategicznych i operacyjnych w obszarze rozwoju gospodarczego województwa na uwagę zasługują prace nad aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego i przyjęcie nowego dokumentu w 2012 roku.

Realizacja zadań wpisujących się w obszar priorytetowy B, finansowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego, koncentrowała się przede wszystkim wokół wspierania rozwoju w obszarze edukacji poprzez dotacje dla uczelni oraz finansowanie prowadzenia szkół, a także poprawę w zakresie zarządzania oraz jakości nauczania. Realizowano także szereg zadań związanych z podnoszeniem kompetencji cyfrowych i rozwojem oferty usług świadczonych drogą elektroniczną. Podejmowane były również inicjatywy w obszarze rynku pracy, związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych, nadzorowane przez Wojewódzki Urząd Pracy. Wydatki w omawianych zakresach rosły w analizowanym okresie czasu. W ramach obszaru na uwagę zasługują również działania związane z dofinansowaniem inwestycji i wyposażenia szpitali, a także programów profilaktycznych. Podejmowano również zadania z zakresu infrastruktury sportowej. W tych dwóch obszarach aktywności obserwuje się znaczący spadek finansowania w zakresie zadań inwestycyjnych. Podejmowane inicjatywy korespondują z następującymi potencjałami i deficytami zidentyfikowanymi w diagnozie społeczno-gospodarczej regionu. W województwie śląskim obserwuje się systematyczny wzrost wykształcenia mieszkańców, relatywnie dobry poziom osiągniętych wyników w zakresie egzaminów gimnazjalnych, a także najwyższą w kraju zdawalność egzaminów maturalnych. Na poziomie średnim kształtuje się wskaźnik związany z kształceniem ustawicznym dorosłych mieszkańców regionu (lepsze wyniki osiągnęły m.in. województwo mazowieckie i pomorskie). W kontekście aspiracji województwa do utrzymania innowacyjnego profilu regionu konieczne jest dalsze podnoszenie jakości kształcenia, a także jego powszechności w wieku dorosłym. Województwo dysponuje również znacznym potencjałem w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, jednak warto zaznaczyć, iż wskaźniki pokazujące liczbę osób aktywnych fizycznie przypadającą na 1000 mieszkańców plasują region poniżej średniej krajowej. Region posiada również dobrze rozwiniętą sieć lecznictwa zamkniętego i otwartego. Natomiast wskaźniki związane z zachorowalnością kształtują się niekorzystnie i mają tendencje wzrostowe w zakresie chorób cywilizacyjnych. Województwo śląskie charakteryzuje się również stosunkowo niską aktywnością zawodową ludności, a także problemem bezrobocia strukturalnego. W zakresie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych dokumentów strategicznych i operacyjnych, w zakresie podnoszenia jakości życia w regionie, należy wskazać na opracowanie: Strategii Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020, Śląskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2020, Programu wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego 2012-2015, Programu współpracy Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2012 i 2014, Programu rozwoju bazy sportowej z uwzględnieniem dofinansowania z Ministerstwa Sportu i Turystyki na rok 2012 i 2013, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2012-2016, Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie śląskim na lata 2012-2020.

Realizacja zadań wpisujących się w obszar priorytetowy C, finansowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego, koncentrowała się przede wszystkim na rozbudowie i modernizacji infrastruktury drogowej, w tym dróg wojewódzkich, a także zakupie taboru kolejowego. Na te zadania przeznaczono najwięcej środków w ramach analizowanego obszaru priorytetowego, a wydatki te rosły w przyjętym do analizy okresie czasu. Realizowano również zadania związane z budową nowej siedziby Muzeum Śląskiego na terenach przemysłowych, a także z obszaru tworzenia i aktualizacji baz danych i opracowań topograficznych. W zakresie powyższych aktywności poziom wydatków w badanym okresie maleje, ale jest to związane głównie z finalizacją prac

związanych z Muzeum Śląskim. W ramach obszaru podejmowane były ponadto zadania związane z melioracją, ochroną obszarów cennych pod względem przyrodniczym, gospodarką odpadami oraz wodno-ściekową. Poziom finansowania wymienionych zagadnień w analizowanym okresie kształtuje się na stosunkowo niskim aczkolwiek stabilnym poziomie. Podejmowane inicjatywy korespondują z następującymi potencjałami i deficytami zidentyfikowanymi w diagnozie społeczno-gospodarczej regionu. Przede wszystkim województwo śląskie charakteryzuje się największą gęstością dróg oraz linii kolejowych w kraju. Generuje to znaczne potrzeby w zakresie modernizacji istniejących połączeń. Natomiast największy po województwie mazowieckim potencjał ludnościowy i wysoka gęstość zaludnienia wymaga ciągłego doskonalenia w zakresie dostępności komunikacyjnej największych aglomeracji miejskich, a także rozwoju transportu publicznego, który w ostatnich latach odnotowuje w województwie spadek liczby pasażerów. Województwo śląskie wraz z województwem dolnośląskim posiadają największy w kraju odsetek gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w powierzchni ogółem, co rodzi konieczność podejmowania działań rewitalizacyjnych, których tempo i zasięg będzie adekwatne do skali problemu. Na terenie województwa oprócz obszarów zdegradowanych występują również tereny cenne przyrodniczo, a region wyróżnia się na tle kraju ponadprzeciętnym bogactwem i różnorodnością gatunkową, ekosystemową i krajobrazową. Cecha ta generuje potrzebę podejmowania działań w zakresie ochrony i monitorowania tych obszarów. Gęsta sieć osadnicza regionu oraz jego przemysłowy charakter generują również konieczność podejmowania zadań z zakresu gospodarki odpadami oraz wodno-ściekowej. W zakresie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych dokumentów strategicznych i operacyjnych, ukierunkowanych na stworzenie atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni, wskazać należy na opracowanie: Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014, Programu ochrony powietrza dla terenu byłej strefy bieruńsko-pszczyńskiej województwa śląskiego, gdzie stwierdzone zastały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu. Prowadzono również prace związane z opracowaniem: Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich do roku 2030 oraz aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Realizacja zadań wpisujących się w obszar priorytetowy D, a finansowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego, koncentrowała się przede wszystkim na podejmowaniu działań związanych z tworzeniem atrakcyjnego wizerunku województwa śląskiego, w tym na rozwoju i promocji Szlaku Zabytków Techniki, organizacji Industriady, finansowaniu funkcjonowania wojewódzkich instytucji kultury oraz projektów z zakresu turystyki i kultury, realizowanych przez gminy województwa śląskiego. Na powyższe zadania przeznaczono najwięcej środków w ramach tego obszaru priorytetowego. W zakresie zadań związanych ze współpracą z partnerami w otoczeniu najważniejszym przedsięwzięciem było opracowanie wraz z województwem małopolskim Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, stanowiącej podstawę programową dla podejmowania wspólnych działań w ramach makroregionu. Realizowano również zadania wynikające z cyklicznej współpracy z regionami partnerskimi oraz w ramach współpracy transgranicznej. W 2013 roku podjęto w sumie 39 wspólnych przedsięwzięć z takimi partnerami jak: Północna Nadrenia-Westfalia, Region Nord-Pas de Calais, Walonia, Dolny Ren, Kraj Morawsko-Śląski i Samorządowy Kraj Żyliński, Adżaria, Prowincja Liaoning. Efektem współpracy polsko-czesko-słowackiej było powołanie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej „Tritia”.

Oprócz działań związanych z wdrażaniem poszczególnych obszarów priorytetowych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” podjęto również w analizowanym okresie zadanie związane z zaktualizowaniem zapisów tego dokumentu. Realizacja wspomnianego zadania była jednym z najważniejszych przedsięwzięć o charakterze planistycznym samorządu województwa, wyznaczającym najważniejsze priorytety rozwojowe dla regionu w oparciu o zaktualizowaną analizę trendów i potencjałów. Prace nad dokumentem Strategii pozwoliły na nowo przeprowadzić debatę strategiczną w województwie z najważniejszymi aktorami sceny regionalnej. Drugim ważnym zadaniem programowym były prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Zadanie to pozwoliło na zidentyfikowanie najważniejszych obszarów rozwojowych, które będą finansowane w nowym okresie programowania Unii Europejskiej. W ramach prac określono również narzędzia, pozwalające na zarządzanie procesami rozwoju na poziomie regionalnym w kontekście nowych wyzwań, związanych z terytorializacją procesów rozwojowych.